

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 มีศรัทธา ความหวังในความดี ตามหลักศาสนาและนำไปปฏิบัติในชีวิต

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

- 2.1.1 นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการทำความดีต่อตนเอง

- 2.1.2 นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการทำความดีต่อผู้อื่น

2.2 ด้านทักษะ

- 2.2.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติในสิ่งที่ดีต่อตนเอง

- 2.2.2 นักเรียนสามารถปฏิบัติในสิ่งที่ดีต่อผู้อื่น

2.3 ด้านคุณลักษณะ

- 2.3.1 นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของการทำความดีต่อตนเอง

- 2.3.2 นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของการทำความดีต่อ

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 การทำความดีต่อตนเอง

- 3.2 การทำความดีต่อผู้อื่น

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1-2

ขั้นนำ

- ครูเล่านิทานเรื่อง “คนต่อเทียน” ให้นักเรียนฟัง และหลังจากฟังนิทานจบแล้วครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำความดีของบุคคลในนิทาน

ขั้นสอน

- ครูอธิบายคุณลักษณะของการทำดี คือทำในสิ่งที่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนทำในสิ่งที่ไม่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
- ครูยกตัวอย่าง การทำความดีที่สามารถทำได้ เช่น ช่วยเหลือผู้อื่น พูดความจริง ไม่พูดโกหก มีความซื่อสัตย์เป็นต้น
- ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทำดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไรบ้าง

- แจกกระดาษให้นักเรียนวาดภาพและระบายสีให้สวยงาม และเขียนข้อตั้งใจที่จะทำความดีต่อตนเอง หรือ ต่อพ่อแม่ และให้นักเรียนนำกลับไปมอบให้กับคุณพ่อคุณแม่

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป คุณลักษณะการทำความดีต่อตนเองและผู้อื่น
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครูหนึ่งถึง ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำความดีต่อตนเองและผู้อื่น

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครูนำภาพ “เด็กช่วยผู้ใหญ่ถือสิ่งของ” และภาพ “เด็กช่วยกวาดลานวัด” ให้นักเรียนดู และให้ช่วยกันบอกถึงการกระทำของเด็กในภาพทั้งสองภาพ
- ครูเล่าเรื่องนักเรียนตัวอย่าง

ขั้นสอน

- ครูอธิบาย การทำความดีต่อตนเอง เช่น การมีความรับผิดชอบ ทำงานให้เสร็จเรียบร้อย ทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นคนมีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ เป็นต้น การทำความดีต่อผู้อื่น เช่น การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ การให้อภัย เป็นต้น
- ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ และครูแจกกระดาษให้นักเรียนเขียนข้อตั้งใจที่จะทำความดีให้กับเพื่อน และให้แลกเปลี่ยนกันดูถึงสิ่งที่จะทำดีต่อเพื่อน
- อาสาสมัครนักเรียนแบ่งปันข้อตั้งใจที่จะทำให้เพื่อน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการทำความดีต่อตนเอง และผู้อื่น
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครูหนึ่งถึง ความดีที่นักเรียนต้องการทำต่อเพื่อน ๆ ในห้องเรียน

5. สื่ออุปกรณ์ / แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 นิทานเรื่อง คนต่อเทียน , เรื่องเล่า “นักเรียนตัวอย่าง”
- 5.2 ภาพ “เด็กช่วยผู้ใหญ่ถือสิ่งของ” และภาพ “เด็กช่วยกวาดลานวัด”
- 5.3 กระดาษเขียนข้อตั้งใจ
- 5.4 สี

6. วัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
- 6.2 สังเกตการตอบคำถาม

นิทานเรื่อง คนต่อเทียน

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งตั้งอยู่ในป่าลึกที่ห่างไกลจากความเจริญ ผู้คนในหมู่บ้านล้วนแล้วแต่เป็นคนยากจนและมีชีวิตที่ลำบาก เวลาหลังพระอาทิตย์ตกดิน ชาวบ้านทุกคนก็แทบจะไม่กล้าออกจากเรือนพัก เพราะรอบ ๆ หมู่บ้านเป็นป่าทึบที่แม้แต่แสงจันทร์ก็ยังยากที่จะส่องลงมาได้ ทำให้สัตว์ร้ายต่าง ๆ มักแฝงตัวอยู่ในความมืดแล้วหาโอกาสทำร้ายชาวบ้านหรือนักเดินทางที่บังเอิญผ่านไปผ่านมาอยู่เสมอๆ

วันหนึ่ง ชายชราซึ่งเป็นคนเก่าแก่ของหมู่บ้านรู้สึกเป็นห่วงลูกๆ หลานๆ และผู้ที่อาจโดนสัตว์ป่าทำร้ายไม่วันใดก็วันหนึ่ง ชายชราจึงปรึกษากับภรรยาที่มีอายุไล่เลี่ยกันเพื่อหาวิธีป้องกันอันตรายให้แก่ทุกๆ คน หลังจากทั้งสองตายายปรึกษากันอยู่หลายวัน ในที่สุด ทั้งคู่ก็ตัดสินใจนำเงินที่ตั้งใจเก็บไว้ใช้ในบ้านปลายชีวิตไปซื้อเทียนไขจำนวนหนึ่งห่อมาแล้วทำการจุดเทียน พร้อมกับนำมันไปติดตั้งบนก้อนหินทั้งในตัวหมู่บ้านและในราวป่า จนหมู่บ้านและป่าที่เคยมืดสนิทในยามค่ำคืนกลับสว่างไสวด้วยแสงเทียนดูงามตา

แสงเทียนที่งดงามทำให้ผู้คนจากทั่วทุกสารทิศอยากรู้ว่าแสงสว่างกลางป่ามีที่มาอย่างไร ชาวเมืองที่อยู่ห่างไกลบางคนเข้าใจว่า ผู้ที่นำเทียนมาติดตั้งในป่าอาจเป็นคนของพระราชารู้เรื่องแคว้น บางคนเดาว่าอาจเป็นความเมตตาของเศรษฐีใจบุญที่มีเงินมหาศาลบางคนคิดไปว่าอาจเป็นฝีมือของเทวดาที่แอบมาช่วยเหลือมนุษย์ เมื่อความสงสัยทวีมากขึ้นเรื่อยๆ ชาวเมืองทั้งหลายจึงพากันเข้าไปในป่าเพื่อหาคำตอบ

เมื่อชาวเมืองทั้งหลายพากันเข้ามาในป่า พวกเขาได้เห็นชายชราภรรยาด้วย เดินจุดเทียนไปที่ละเล่มๆ จนครบทั้งหนึ่งห่อหมดอย่าง ไม่ย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อย หลังจากนั้น ชาวเมืองก็ตามสองตายายกลับไปเรือนพัก ซึ่งเพียงแค่นี้เห็นสภาพของเรือนพัก ทุกคนก็รู้ในทันทีว่า ผู้เฒ่าทั้งสองไม่น่าจะเป็นคนที่มีเงินทองเหลือกินเหลือใช้แต่อย่างใดเลย

ชาวเมืองทั้งหลายจึงสงสัยว่า ชายชราภรรยาได้อะไรจากการจุดเทียนไปทั่วทั้งป่า (หรือมีคนจ้างวานให้ทำเช่นนั้น) แต่เมื่อชาวเมืองได้ฟังคำตอบของผู้เฒ่าทั้งสอง ชาวเมืองก็ถึงกับพูดไม่ออก เพราะทั้งคู่ตอบว่า **สิ่งที่ได้จากการจุดเทียนมีเพียงอย่างเดียว นั่นคือความสุขใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น**

จริง ๆ แล้ว สองตายายผู้คุ้นเคยกับการใช้ชีวิตในป่าไม่จำเป็นต้องอาศัยแสงสว่างในยามค่ำคืนเลยแต่เพราะผู้เฒ่าทั้งสองอยากป้องกันภัยให้ลูก ๆ หลาน ๆ ในหมู่บ้านของตัวเองและผู้คนที่อาจจำเป็นต้องเดินทางผ่านป่าในยามค่ำคืน ชายชราและภรรยาจึงเสียสละเงินส่วนตัวก้อนสุดท้ายและเร็วแรงที่มี ทำการจุดเทียนหนึ่งห่อเต็มทุกวันเพื่อให้ทุก ๆ คนปลอดภัยจากสัตว์ร้ายในป่า

ความตั้งใจดีของสองตายายจุดประกายให้ทุก ๆ คนนึกอยากทำความดีเพื่อผู้อื่นบ้าง ชาว เมืองทั้งหลายจึง ผลัดกันนำเทียนเล่มใหม่มาแทนเทียนหนึ่งห้านเล่มของชายชราและภรรยาที่ค่อย ๆ สิ้นลงทุกวัน ๆ รวมทั้งพวกเขา ยังบริจาคเงินทองและแบ่งปันข้าวของให้แก่ชาวบ้านในป่าที่มีฐานะยากจนกว่าอีกด้วย ส่วนชาวบ้านในป่านั้น พวกเขาก็นำอ่างใส่น้ำดื่มมาตั้งไว้ที่หน้าบ้าน, ทำเพิงนั่งพักให้คนที่เหนื่อยอ่อนจากการ เดินทางได้ใช้หลบแดด, ดัดป้ายและกระดิ่งที่ประตูให้คนที่ต้องการความช่วยเหลือเรียกหาได้ตลอดเวลา, จัดขนม และผลไม้วางไว้ให้นักเดินทาง และพยายามเสนอตัวช่วยเหลือคนทุกคนตามกำลังที่มีอยู่

ความดีที่ผู้สูงอายุทั้งสองได้กระทำลงไปเปรียบเหมือนการเริ่มต้นจุดเทียนให้แสงสว่างแก่สังคมที่มีด มิติ แม้ในตอนแรกแสงอาจยังน้อย แต่เมื่อผู้คนเห็นดีเห็นงามกับการทำความดีและพร้อมใจกันต่อเทียนแห่ง ความดีด้วย ทุกหนทุกแห่งจึงเต็มไปด้วยความดีงามและความสุข

สองตายายดีใจมากที่ได้เห็นคนทุกคนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่วนผู้คนทั้งหลายนั้น เมื่อพวกเขาเล็งเห็นถึง จิตใจอันดีงามของผู้เฒ่าทั้งสอง ทุกคนจึงช่วยกันดูแลชายชราและภรรยาผู้เป็นบุคคลต้นแบบให้มีความสุขตลอด ชั่วชีวิตของท่าน

นักเรียนตัวอย่าง

เมื่อ พ.ศ. 2532 นักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดหลวงราชวาส จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 3 คน คือ

ค.ช. เจษฎา กิตติปาโลรัตน์

ค.ช. สมชาย สุโพธิ์

ค.ช. สุมล วันดี

ได้รับโล่รางวัล สืบเนื่องมาจากปลายปี 2531 ระหว่างปิดภาคเรียน ขณะที่ทั้งสามกำลังเดินเที่ยวเล่น ได้พบกระเป๋าสตางค์ตกอยู่ใบหนึ่งและได้นำไปให้กับตำรวจ เมื่อเปิดกระเป๋าดูก็ปรากฏว่ามีเงินสดประมาณ 9,000 กว่าบาท และเงินดอลลาร์อีกจำนวนหนึ่งรวมประมาณ 10,000 บาท จากนั้นได้มีประกาศหาเจ้าของ ในที่สุดเจ้าของได้มารับกระเป๋าสตางค์คืน พร้อมกับมอบรางวัลการทำความดีให้กับเด็กทั้งสามคนๆละ 500 บาท

ตามสภาพฐานะแล้ว พ่อแม่ของเด็กทั้งสามนี้ยากจนมาก ปกติเด็กได้เงินไปโรงเรียนวันละ 5-6 บาท แต่ละคนเมื่อเห็นเงินจำนวนมากก็ตกใจ แต่ก็ดีใจและภูมิใจมากที่ได้รับโล่รางวัล ซึ่งเป็นผลมาจากการทำความดี

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 สาระ 1.2 การแสวงหาความจริงจากทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง แสวงหาความจริงในชีวิต จำนวน 3 คาบ

1. ผลการเรียนรู้

1.1 เห็นคุณค่า รัก และแสวงหาความจริง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตตนเองในครอบครัวได้

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 มีความรักต่อตนเอง และครอบครัว

2.2.2 มีวิธีการศึกษาหาความรู้ ความจริงอย่างถูกต้อง

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ประวัติของตนเองและครอบครัว

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ครูสนทนาสอบถามเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว และกิจกรรมที่ทำร่วมกันโดยทั่วไป

ขั้นสอน

- ครูเขียนแผนผังพร้อมอธิบายความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวบนกระดานให้นักเรียนดู
- ขออาสาสมัครให้นักเรียนยกตัวอย่างความดีของบุคคลในครอบครัว เช่น
 - คุณพ่อเป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว
 - คุณแม่เป็นคนขยัน ตื่นแต่เช้าเพื่อทำอาหารให้ครอบครัวรับประทาน

ขั้นสรุป

- ครูสรุปบทเรียนและให้นักเรียนใคร่ครวญถึงการกระทำของตนเองว่า เป็นลูกที่ดีของครอบครัวหรือไม่

- ครูแนะนำให้นักเรียนเตรียมภาพความประทับใจของครอบครัวที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น
 - ภาพไปเที่ยวร่วมกัน
 - ภาพทำกิจกรรมอาสาสมัครต่างๆ

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูนำภาพกิจกรรมของครอบครัวมาเป็นตัวอย่าง และบอกรายละเอียด วิธีการนำเสนอ

ขั้นสอน

- นักเรียนแต่ละคนนำเสนอเกี่ยวกับภาพครอบครัวที่นักเรียนเตรียมมา โดยนำเสนอรายละเอียดต่อไปนี้
 - เป็นกิจกรรมอะไร
 - เกิดขึ้นเมื่อไหร่
 - สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมคืออะไร

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อชีวิตของนักเรียน
- ให้นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครู่หนึ่ง แล้วเขียนข้อตั้งใจถึงสิ่งที่จะปฏิบัติต่อครอบครัวลงในสมุดของตนเอง

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครูและนักเรียนสนทนาถึงสิ่งที่นักเรียนเขียนข้อตั้งใจจากคาบที่แล้วว่า ได้นำไปปฏิบัติหรือไม่ และปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนนำภาพความประทับใจของครอบครัวที่ได้นำเสนอในคาบที่แล้วคิดลงในกระดาษรูปหัวใจ ตกแต่งให้สวยงาม และนำมาติดบอร์ดแสดงผลงานหลังห้องเรียน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความรักของสมาชิกในครอบครัว
- ให้นักเรียนใคร่ครวญถึงวิธีการแสดงความรักต่อครอบครัว เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 ภาพกรอบครัว
- 5.2 กระดาษรูปหัวใจ

6. วัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น
- 6.3 ตรวจจากผลงาน

1. ผลการเรียนรู้

คิดทบทวนและพิจารณาสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิต ให้รู้จักสำรวมจิตใจให้สงบมีสมาธิ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 นักเรียนรู้จักการภาวนาอย่างง่าย ๆ

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 นักเรียนปฏิบัติการภาวนาได้

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 นักเรียนมีสมาธิในการภาวนา

3. สาระการเรียนรู้

3.1 การคิดทบทวนและพิจารณาสิ่งต่างๆในชีวิตให้เข้าใจ

3.2 การสำรวมจิตใจ

3.3 การภาวนา

3.4 การฝึกสมาธิ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับการคิดทบทวนสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต เช่น เมื่อวานนี้ครูสั่งอะไรเป็นพิเศษ ฯลฯ

ขั้นสอน

- ครูสนทนาถึงเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ครูเคยสั่งให้ทำอะไรเป็นพิเศษ นักเรียนจัดเตรียมได้หรือไม่ เมื่อพ่อแม่ช่วยนักเรียนในการจัดเตรียมสิ่งต่างๆแล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร
- ให้นักเรียนจับคู่ปรึกษากัน กล่าวขอบคุณพระที่ประทานสิ่งต่าง ๆ ให้เราและส่งตัวแทน กล่าวขอบคุณ อย่างง่าย ๆ
- ให้นักเรียนแต่ละคนกล่าวขอบคุณหรือ ขอโทษ หรือขอพรคนละ 1 ประโยค

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อดีของการภาวนาและเขียนข้อตั้งใจที่จะฝึกการภาวนา
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครูหนึ่งถึงข้อสรุปดังกล่าว

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูสนทนาเกี่ยวกับการติดบทนสิ่งต่าง ๆ

ขั้นสอน

- ครูนำนักเรียนร่วมกันฝึกปฏิบัติการสำรวมจิตใจ โดยนั่งหลับตา ฟังเพลงบรรเลง
- ให้ทุกคนหลับตาคิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในวันนี้ โดยครูเป็นผู้เชิญชวน ให้รับรู้ถึงพระพรที่นักเรียนแต่ละคนได้รับ แล้วให้ภาวนาขอบคุณสำหรับพระพรที่ได้รับ

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันถึงบทภาวนา ว่าสามารถภาวนาได้ทั้งการขอโทษ ขอพร และการขอบคุณ
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครูหนึ่งถึงข้อสรุปเกี่ยวกับบทภาวนา

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครูและนักเรียนภาวนาร่วมกัน เพื่อขอพรสำหรับการเรียนในวันนี้

ขั้นสอน

- ครูและนักเรียนร่วมกันฝึกปฏิบัติการสำรวมจิตใจ โดยเดินตามจังหวะเพลง
- ให้นักเรียนฟังเพลงด้วยความสงบ ครูชี้แนะให้เห็นถึงพระพรด้วยเพลงพระสัจญา (ข้อ 1 และข้อ 2)
- ให้ภาวนาขอบคุณ และขอพรตามเนื้อเพลงที่นักเรียนได้ฟัง

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันถึงการมีสมาธิในการภาวนา ว่าถ้านักเรียนมีสมาธิ นักเรียนจะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากการภาวนา ถ้านักเรียนมีสมาธิ นักเรียนก็จะได้รับพระพรจากการภาวนาอย่างเต็มเปี่ยมด้วยเช่นกัน
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครูถึงการทำสมาธิในทุกกิจกรรมประจำวัน

5. สื่อและอุปกรณ์

5.1 ตัวอย่างคำกล่าวขอโทษ ขอขอบคุณ

5.2 ซีดีเพลงพระสัจญา

5.3 เทียนและไม้ขีดไฟ

5.4 เพลงบรรเลง

6. วัดและประเพณีผล

6.1 สัมผัสการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สาร 1.4 มีวิจารณ์ญาณ มโนธรรม มีความกล้าหาญเชิงคุณธรรม มีสติ รอบคอบ
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง คิดดี ทำดี มีมโนธรรม จำนวน 3 คาบ

1. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจความหมายของมโนธรรม วิจารณ์ญาณ และความกล้าหาญเชิงศีลธรรม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 นักเรียนสามารถบอกวิธีปฏิบัติในสิ่งที่ดี และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีอย่างมีสติ
และรอบคอบ

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 นักเรียนสามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ดี และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีอย่างมีสติ และรอบคอบ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติตามบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

2.3.2 นักเรียนกล้าแสดงออกและขี้อ้อนในการทำความดี

3. สารการเรียนรู้

3.1 รู้จักแยกแยะสิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ

3.2 บุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

3.3 ความกล้าหาญเชิงศีลธรรม

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนชมสื่อวีดิทัศน์เพลง “ทำดีได้ดี” และฝักร้องเพลงร่วมกัน
- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเพลงที่ได้ฟังว่านักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนทำใบงาน “เด็กดีมีคุณธรรม” โดยแยกแยะสิ่งที่ดี และไม่ดี และระบายสีภาพที่เป็นสิ่งที่ดี และควรกระทำ
- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงเหตุการณ์ในใบงานว่าเหตุการณ์ใดที่ควรกระทำ และเหตุการณ์ใดไม่ควรกระทำและเพราะอะไร

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดที่ได้จากเพลง “ทำดีได้ดี” จากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้ร่วมกันและข้อปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียน
- ให้นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงชีวิตประจำวันของตนเองว่าได้กระทำสิ่งใดบ้างที่เรียกว่าเป็นสิ่งที่ดีและสิ่งใดบ้างที่เรียกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีและต้องการแก้ไขตนเองอย่างไร หรือมีข้อตั้งใจที่จะทำดีอะไรเพิ่มเติมบ้าง

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนร้องเพลง “ทำดีได้ดี” เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียน
- ให้นักเรียนดูภาพทีละภาพ จำนวน 10 ภาพ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพนั้นๆ

ขั้นสอน

- ให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นแยกแยะภาพแต่ละภาพว่า ภาพใดควรกระทำและภาพใดไม่ควรกระทำ เพราะอะไร และหากกระทำจะเกิดผลอย่างไร
- ครูอธิบายความเพิ่มเติมในแต่ละภาพถึงผลของการกระทำในสิ่งที่ดีและผลจากการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี
- ให้นักเรียนเลือกภาพที่ประทับใจไว้ในใจคนละ 1 ภาพ วาดภาพภาพที่ประทับใจลงในสมุดบันทึก
- นักเรียนให้เหตุผลที่เลือกภาพนี้และเขียนข้อตั้งใจในการทำความคิด

ขั้นสรุป

- ครูสรุปผลของการเลือกที่จะกระทำในสิ่งที่ดีและไม่ดี
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการคิด วิเคราะห์ แยกแยะสิ่งที่ดีและไม่ดี และผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น
- ให้นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงการรู้จักเลือกที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ดีเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของตน

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครูนำภาพประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ภาพตา ภาพหู ภาพจมูก ภาพปาก และภาพมือ ให้นักเรียนดู และซักถามว่าประสาทสัมผัสแต่ละภาพมีประโยชน์อะไรบ้าง
- ครูนำภาพที่สัมพันธ์กันคิดเรียงไว้บนกระดาน โดยมีภาพดังนี้ ภาพคนฟังเพลง ภาพคนอ่านหนังสือ ภาพคนร้องเพลง ภาพจับสิ่งของ ภาพดมดอกไม้

ขั้นตอน

- ครูให้ตัวแทนนักเรียนนำภาพประสาทสัมผัสทั้ง 5 ติดคู่กับภาพที่สัมพันธ์กันที่ครูติดไว้บนกระดาน
- ให้นักเรียนบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนี้
- ครูอธิบายถึงการแยกแยะหน้าที่ของส่วนต่างๆ ในร่างกาย แต่ละส่วนต่างทำหน้าที่ของตนเองอย่างไรดี
- ให้นักเรียนทำใบงาน “ฉันทำดีด้วยทุกส่วนของร่างกาย” โดยให้นักเรียนคิดว่า ในส่วนต่างๆ ของร่างกายนักเรียนสามารถใช้เพื่อปฏิบัติในสิ่งที่ดีได้อย่างไรบ้าง
- ให้ตัวแทนนักเรียน 4 – 5 คนออกมานำเสนอผลงานของตนให้เพื่อนๆ ฟัง

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงการปฏิบัติตนให้เป็นคนดีทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเราสามารถใช้ทุกส่วนของร่างกายที่เรา มีเพื่อทำประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความสุขกายสบายใจ เป็นเด็กดี น่ารัก และเป็น ที่รักของทุกคน
- ครูและนักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้ในวันนี้
- ให้นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครูหนึ่งเกี่ยวกับตนเอง ในการกระทำความดีต่างๆ ด้วยความใส่ใจตนเอง และผู้อื่น คิดข้อตั้งใจสำหรับตนเองเพื่อผู้อื่น

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้

- 5.1 วิดีทัศน์เพลง “ทำดีได้ดี” http://www.youtube.com/watch?v=HkNZoqn_RzI
- 5.2 สื่อใบงาน “เด็กดีมีคุณธรรม”
- 5.3 สื่อภาพ “กิจการดีและไม่ดี” 10 ภาพ
- 5.4 สื่อภาพประสาทสัมผัสทั้ง 5 “ตา หู จมูก ปาก มือ”
- 5.5 สื่อภาพความสัมพันธ์ “ภาพคนฟังเพลง ภาพคนอ่านหนังสือ ภาพคนร้องเพลง ภาพจับสิ่งของ ภาพดมดอกไม้”

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- 6.2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น
- 6.3 สังเกตจากการชมสื่อวีดิทัศน์
- 6.4 สังเกตจากการทำใบงาน

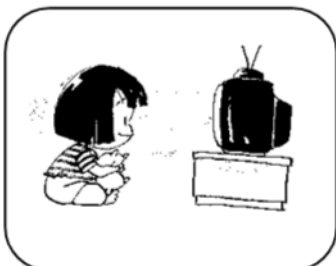
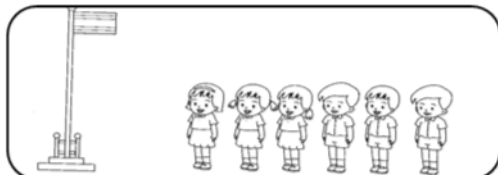
ใบงาน “เด็กดี มีคุณธรรม”

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กิจการดี

กิจการไม่ดี

ระบายสีภาพที่เป็นกิจการดี

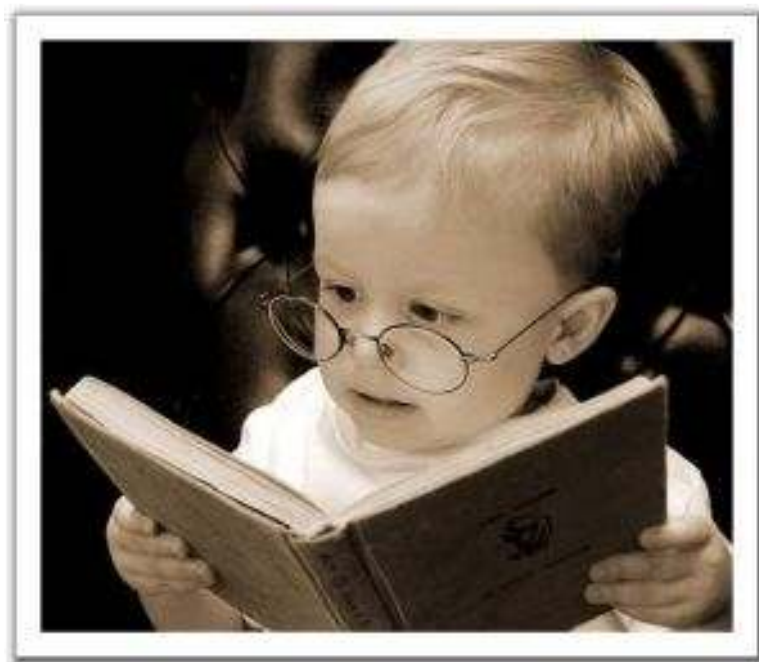

ประสาทสัมผัสทั้ง 5

ความสัมพันธ์ทั้ง 5

“ภาพคนฟังเพลง ภาพคนอ่านหนังสือ ภาพคนร้องเพลง ภาพจับสิ่งของ ภาพดมดอกไม้”

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สาระ 2.1 มีใจร่าเริงเบิกบาน ชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ ที่ได้รับในชีวิต
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ธรรมชาติของพระพร
จำนวน 3 คาบ

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 รู้เข้าใจความหมายและความสำคัญของคำว่าใจร่าเริงเบิกบาน และชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ
- 1.2 บอกวิธีการปฏิบัติตนและแสดงออกในการเป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบาน ชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ ที่ได้รับ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
 - 2.1.2 ผู้เรียนอธิบายความหมายและบอกความสำคัญของคำว่าใจร่าเริงเบิกบาน และการชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ ที่ได้รับ
 - 2.1.2 ผู้เรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบาน และชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ ที่ได้รับ
- 2.2 ด้านทักษะ
ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบานและชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ ที่ได้รับ
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
ผู้เรียนเป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบานและชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน

3. สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติตนเป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบานและชื่นชมยินดีในพระพรของพระด้วยการมีรอยยิ้ม อารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดีกับสิ่งที่อยู่รอบตัว กับบุคคลที่อยู่รอบข้าง มีประโยชน์โดยตรงคือทำให้สุขภาพกายใจของเราเองแข็งแรง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง หัวเราะร่าเริงเบิกบานเป็นยาดี

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนดู เพลงมาหัวเราะกันเถอะ จาก YouTube
- ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงและทำท่าทางประกอบตามเพลง

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเพลง โดยใช้คำถามดังนี้
 - จากเนื้อหาและภาพในบทเพลงใครบ้างที่สามารถมีใจร่าเริงเบิกบาน
 - สถานที่ใดบ้างที่นักเรียนสามารถร่าเริงเบิกบานได้

- การมีใจร่าเริงเบิกบานส่งผลต่อสุขภาพอย่างไร
- ผู้มีใจร่าเริงเบิกบานมีสีหน้าอย่างไร
- ครูให้นักเรียนอาสาออกมาเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวเองหรือผู้อื่นมีใจร่าเริงเบิกบาน
- ครูให้นักเรียนวาดภาพสัญลักษณ์อะไรก็ได้ ที่ใช้แทนการมีใจร่าเริงเบิกบานของตัวเอง
- ครูให้นักเรียนนำผลงานออกมาแสดงพร้อมพูดสั้นๆ ว่าสิ่งที่นักเรียนวาด เพื่อแทนการมีใจร่าเริงเบิกบานของตนเองนั่นคืออะไร

ขั้นสรุป

- ครูสรุปความหมายของการมีใจร่าเริงเบิกบาน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเพลงที่ได้ร้องร่วมกัน
- นักเรียนได้ตรงใจบ้าง สักครูหนึ่ง โดยครูชี้แนะให้นักเรียนทบทวนดูว่า นักเรียนมีความร่าเริงเบิกบานใจครั้งสุดท้ายกับใคร เมื่อไร

คาบที่ 2 เรื่อง ใจเบิกบานคือเครื่องสำอางที่ดีที่สุด

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5-7 คน นักเรียนนั่งเป็นวงกลมบนพื้น ครูแจกภาพจิ๊กซอว์รูปหน้าคนหัวเราะร่าเริงที่มีข้อความว่า “ความเบิกบานคือเครื่องสำอางที่ดีที่สุด” กลุ่มละ 1 ชุด
- ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันต่อภาพจิ๊กซอว์ กลุ่มไหนต่อเสร็จก่อนให้ลุกขึ้นยืน พร้อมส่งเสียงหัวเราะดังๆ ว่า “เฮ้ๆๆๆ” แล้วเดินเกาะเอวกระโดดเป็นแถวมารับรางวัล โดยครูเขียนประโยคดังกล่าวไว้บนกระดานด้วย

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระบายสีภาพและตัวอักษรในจิ๊กซอว์ ที่มีข้อความว่า “ความเบิกบานคือเครื่องสำอางที่ดีที่สุด” และติดกาวลงบนกระดาษแข็งสีอย่าง สวยงาม
- ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มถือแผ่นภาพจิ๊กซอว์ออกมาแสดงพร้อมกันที่หน้าชั้นเรียน และวางแผ่นภาพจิ๊กซอว์ไว้ที่หน้าชั้นเรียนหรือติดไว้ตามมุมห้องต่าง ๆ อย่างสวยงามตลอดสัปดาห์
- ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังถึงความสำคัญ และประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับจากการมีใจร่าเริงเบิกบาน
- ครูให้นักเรียนทุกคนอ่านข้อความที่ติดไว้ตามมุมห้องพร้อมกัน 2-3 รอบ

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าเพราะเหตุใดจึงได้กล่าวว่า “การมีใจร่าเริงเบิกบานนั้น เป็นเครื่องสำอางที่ดีที่สุด”

- นักเรียนได้ตรวจสอบงานๆ สักครูหนึ่งโดยครูชี้แนะ ให้นักเรียนทบทวนดูว่า ใครบ้างที่อยู่รอบข้างนักเรียนแล้วเขาไม่ค่อยได้ยิ้มแย้ม ร่าเริงเบิกบาน และใครบ้างที่เป็นคนที่มีใจร่าเริงเบิกบานอยู่เสมอ ให้เวลานักเรียนนั่งนิ่งๆ สักครู

คาบที่ 3 เรื่อง เรื่อยยิ้มสดใสร่าเริงเบิกบาน

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูภาพของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์และสถานที่ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการมีใจร่าเริงเบิกบาน

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนอาสาออกมาบอกถึงสถานการณ์และสถานที่เหล่านั้นที่นักเรียนได้ดู ว่าแต่ละรูปเป็นสถานที่แห่งใด และมีอะไรเกิดขึ้นในภาพนั้นๆ
 - ภาพขณะเล่นกับเพื่อน
 - ภาพเรียนหนังสือ
 - ภาพขณะดูรุ่นพี่นักเรียนแสดงความสามารถ
 - ภาพงานวัด
 - ภาพในร้านสหกรณ์
- ครูให้นักเรียนอาสาออกมาและเลือกภาพชุดใหม่ที่ครูถืออยู่ในมือ โดยนักเรียนไม่รู้ว่าเป็นภาพอะไร ซึ่งเป็นสถานการณ์หรือสถานที่ ที่ครูกำหนดไว้ แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติของผู้มีใจร่าเริงเบิกบานในสถานการณ์หรือสถานที่แห่งนั้น เช่น
 - ภาพที่โบสถ์
 - ภาพโรงพยาบาล
 - ภาพในห้องเรียน
 - ภาพเดินแถวที่โรงเรียน
 - ภาพจับปลาในคลองกับเพื่อน ๆ
- ครูถามนักเรียนว่ามีสถานการณ์ใดที่เคยเกิดขึ้นจริงกับนักเรียนบ้างแล้ว และนักเรียนทำอย่างไรในสถานการณ์นั้นๆ

ขั้นสรุป

- ครูสรุปให้นักเรียนฟังถึงความสามารถที่จะฝึกตนเองให้เป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบานในชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่างๆ ของชีวิตได้ ข้อคิดนำคำนี้จากพระคัมภีร์ที่ว่า “ใจร่าเริงเป็นยาอย่างดี แต่จิตใจชอกช้ำทำให้กระดูกแห้ง (สภษ 17:22)”
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการแสดงออกถึงการเป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบานในเหตุการณ์และสถานที่ต่างๆ อย่างเหมาะสม

- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ ลึกครุ่นหนึ่ง โดยครูให้คำชี้แนะ ให้นักเรียนทบทวนว่า นักเรียนได้เป็นผู้สร้างความร่าเริงเบิกบานที่ใดบ้าง บ้าน โรงเรียน สนามเด็กเล่น ฯลฯ

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

- 5.1.1 เพลง”มาหัวเราะกันเถอะ” จาก YouTube
- 5.1.2 จ๊ิกซอร์ภาพหน้าคนร่าเริงที่มีข้อความว่า “ความเบิกบานคือเครื่องสำอางที่ดีที่สุด”
- 5.1.3 ภาพขณะเล่นกับเพื่อน
- 5.1.4 ภาพเรียนหนังสือ
- 5.1.5 ภาพขณะดูร่นฟันนักเรียนแสดงความสามารถ
- 5.1.6 ภาพงานวัด
- 5.1.7 ภาพสถานการณ์ในสถานที่ต่างๆ เช่น ในร้านสหกรณ์, ที่โบสถ์, ที่โรงพยาบาล, ในห้องเรียน
- 5.1.8 ภาพเดินแถวที่โรงเรียน
- 5.1.9 ภาพจับปลาในคลองกับเพื่อน ๆ

5.2 แหล่งเรียนรู้

- 5.2.1 ห้องสมุด
- 5.2.2 อินเทอร์เน็ต
- 5.2.3 ห้องคำสอน

6. วัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น
- 6.3 ตรวจจากใบงาน

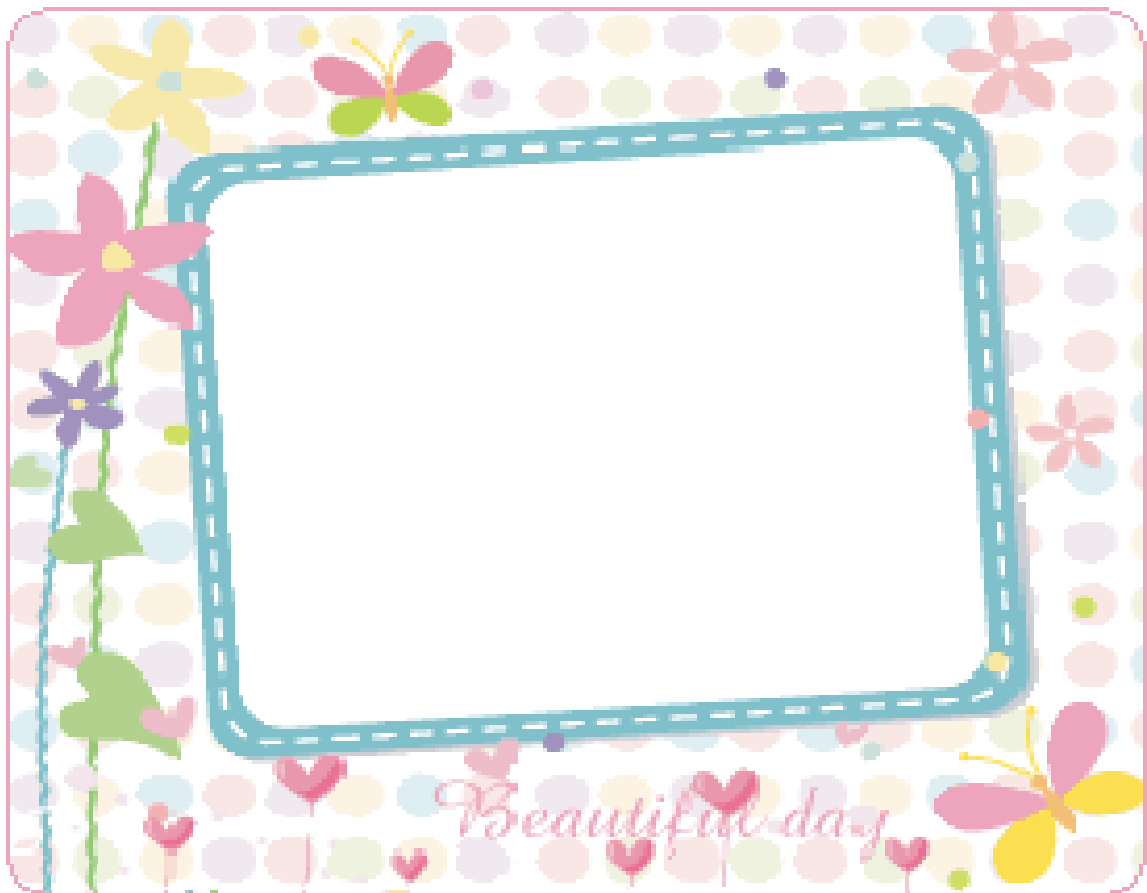
ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่อง หัวเราะร่าเรีงเบิกบานเป็นยาดี

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน.....วันที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพสัญลักษณ์อะไรก็ได้ ที่ใช้แทนการมีใจร่าเรีงเบิกบานของตัวเอง
นักเรียนเอง

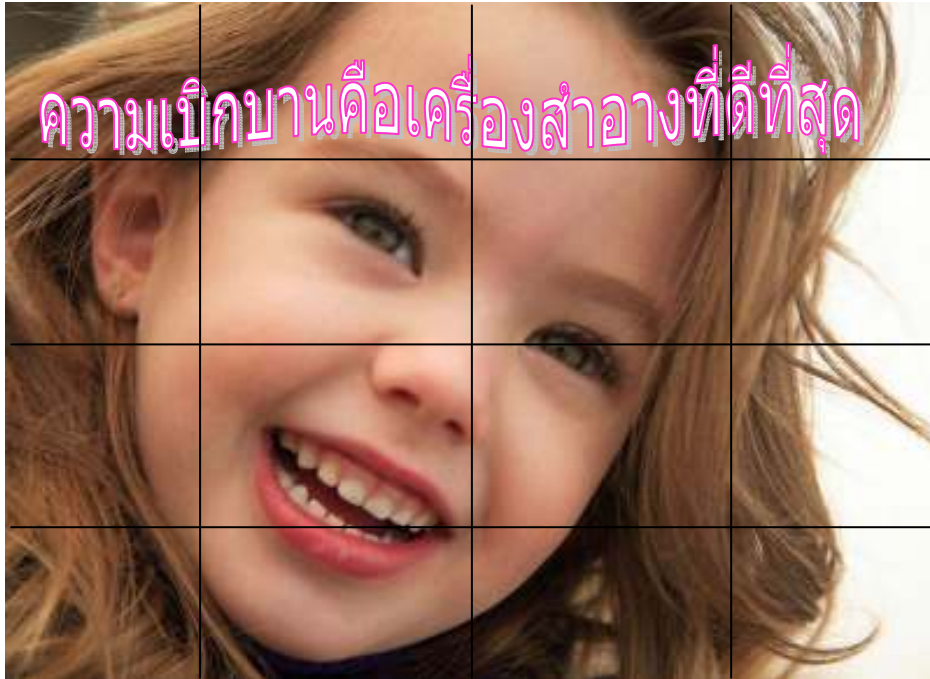
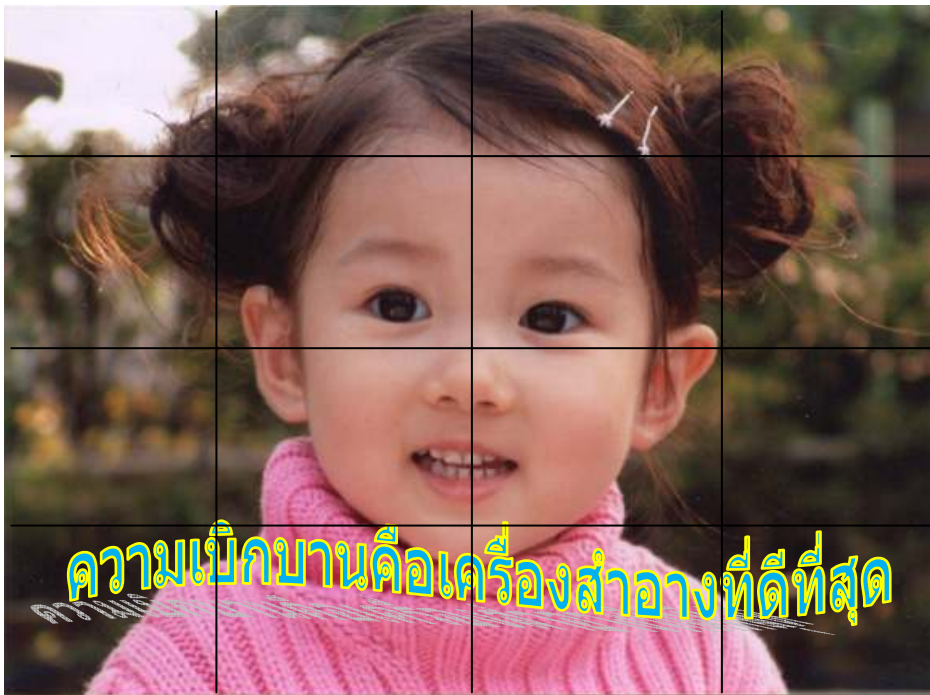

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนการมีใจร่าเรีงเบิกบานของฉันคือ.....

...ใจเราเรียงเป็นยาดี...

สื่อประกอบการสอน เรื่อง “ความเบิกบานคือเครื่องสำอางค์ที่ดีที่สุด”

ภาพจิ๋นชอว์ข้อความ “ความเบิกบานคือเครื่องสำอางค์ที่ดีที่สุด”

สื่อประกอบการสอน

เรื่อง เอยัมสติสว่าเริงเบิกบาน

ภาพบุคคลในสถานที่และในสถานการณ์ต่างๆ ที่แสดงออกถึงการเป็นผู้มีใจร่าเริงเบิกบาน

สื่อประกอบการสอน

เรื่อง เอยม์สดไสรำเรงเบิกบาน

ภาพสถานที่และสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ

ในการเป็นผู้มีใจรำเรงเบิกบาน

เพลงมาหัวเราะกันเถอะ

ศิลปิน รุจ คุลยากร
เนื้อร้องทำนอง สุภัทสร

หัวเราะกันดีกว่ามีคุณค่าหลายขนาน หัวเราะจิตเบิกบาน ช่วยประสานสามัคคี
หัวเราะให้สนุก พาให้สุขภาพดี หัวเราะถูกวิธี คือยาดีรักษาใจ
หัวเราะแบบซาดาคอส โส๊ะ...โส่ว..โส่ว.. โวะ..โส่ว... โส่ว..โส่ว..โส่ว.....บริหารท้องไส้
หัวเราะแบบผู้ยิ่งใหญ่ ฮั้ว..ฮะ..ฮ่า..ฮ่า... ..ฮ่า..ฮ่า..ฮ่า... ..ฮ่า..ฮ่า..ฮ่า...บริหารอกหัวใจ
หัวเราะลึกลับซ่อนเงื่อน บริหารใบหน้า ลำคอ เอ๊ะ..เอะ..เอะ..เอะเอะ..เอะ..เอะเอะ..เอะ..
บำรุงสมองให้หัวร่อ แบบนี้หน่อคือเทวดา ฮือ...ฮือ...ฮือ...ฮือ... ..ฮือ...ฮือ...ฮือ... ..ฮือ...ฮือ...ฮือ...
หัวเราะเถื่อน้องพี สุขภาพดีปรีดา หัวเราะได้ทุกเวลา นี่ก็ยาแก้ซ่าเอย
หนึ่ง สอง หนึ่ง สอง สาม One Two One Two Three
โส่ว..โส่ว...วะ...ฮ่า...ฮ่า.. โส่ว...โส่ว...เอะ..เอะ...เอะ....
โส่ว..โส่ว...ฮือ...ฮือ... สุขยอด....สุขยอด...เฮ้!!!

ที่มา www.youtube.com/watch?v=Ty5t8Tl7P7k

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 รู้และเข้าใจความหมายของสุภาพอ่อนตน เรียบง่าย พอเพียง
- 1.2 บอกแนวทางการปฏิบัติตนด้วยสุภาพอ่อนตน เรียบง่าย พอเพียง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายของสุภาพอ่อนตน เรียบง่าย พอเพียง และรู้แนวทางในการปฏิบัติตนด้วยสุภาพอ่อนตน เรียบง่าย พอเพียง

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนประพฤติตนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนกับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนรู้จักการประพฤติตนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนและรู้กาลเทศะ

3. สาระสำคัญ

ความสุภาพ ถ่อมตนหมายถึง การเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพ และกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเองเป็นผู้มีมารยาททางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรม

การฝึกฝนแนวทางความสุภาพถ่อมตนนั้น ต้องอาศัยความเข้าใจในความหมายอย่างแท้จริง และมีความตั้งใจจริงในการริเริ่มฝึกฝนตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง ความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน

ขั้นนำ

- ครูนำนิทานคุณธรรมเรื่อง “ไก่อันไม่เป็นเวลา” มาเล่าให้นักเรียนฟัง

ขั้นสอน

- ครูและนักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานไก่อันไม่เป็นเวลา
- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทานไก่อันไม่เป็นเวลา โดยใช้คำถามดังนี้
 - ไก่อันเหมาะสมกับเวลาหรือไม่ เพราะอะไร
 - นักเรียนเคยปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกกาลเทศะหรือไม่ อย่างไร

- ครูขอให้ให้นักเรียนอาสาออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการแสดงกิริยาที่ไม่ถูกกาลเทศะ
- ครูแจกกระดาษให้นักเรียนเขียนคำมั่นสัญญาว่าต่อไปนี้จะปฏิบัติตนให้มีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนกับผู้อื่น

ขั้นสรุป

- ครูสรุป ความหมายของความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคุณสมบัติอันดีงามของบุคคลที่จะได้รับความรัก การสรรเสริญจากผู้รอบข้าง รวมทั้งยังเป็นบุคคลที่ใครๆ ก็ล้วนอยากคบหาสมาคมด้วย มีผู้คนจำนวนมากที่มีความรู้ ความสามารถสูง มีวุฒิการศึกษาสูงหรือมีฐานะมั่งคั่งทางเศรษฐกิจแต่ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน
- นักเรียน ไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรกับบุคคลต่างๆ เช่น บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้อาวุโส เป็นต้น

คาบที่ 2 เรื่อง คนดีรู้จักความสุภาพ ความอ่อนน้อมถ่อมตน

ขั้นนำ

- ครูเล่าเรื่อง “พระสารีบุตร” ให้นักเรียนฟัง

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องนี้ โดยใช้คำถามดังนี้
 - ทำไมต้องพูดจาสุภาพอ่อนน้อม
 - นักเรียนเคยตอบโต้ด้วยความรุนแรงหรือไม่
 - ถ้าสังคมของเราไม่มีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนจะเป็นอย่างไร
- ครูให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์ที่ปฏิบัติตนไม่สุภาพ พูดจาก้าวร้าวมีความรู้สึกละอายใจอย่างไร

ขั้นสรุป

- ครูสรุป ผู้มีจิตใจอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้มีอาวุโสกว่าพ่อแม่ ครู เมื่อท่านเห็นเราปฏิบัติตนเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ก็จะส่งผลให้เราได้รับความชมเชยและมีแต่คนรัก ใครมีความอ่อนน้อมถ่อมตนมีกิริยาอ่อนน้อม มีวาจาอ่อนหวานและมีจิตใจอ่อนโยน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน
- นักเรียน ไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ โดยการปฏิบัติเป็นตนเป็นผู้มีจิตใจอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนๆ และผู้อาวุโสกว่า

คาบที่ 3 เรื่อง ผลดีที่มีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน

ขั้นนำ

- ครูและนักเรียนท่องคำคล้องจอง “ความสุภาพ” โดยใช้คำถามประกอบ เช่น นักเรียนเคยพูดจาสุภาพ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนกับใครบ้างและผลที่ตามมาเป็นอย่างไร

ขั้นสอน

- ครูเล่านิทานคุณธรรม เรื่อง “สองพี่น้อง” พร้อมตั้งคำถามประกอบดังนี้
 - นักเรียนคิดว่าคำพูดของเด็กผู้ชายถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
 - ถ้านักเรียนเป็นเด็กผู้หญิงเมื่อได้ฟังคำพูดของพี่ชายแล้วจะมีความรู้สึกอย่างไร และควรจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ให้นักเรียนจับกลุ่มกันกลุ่มละ 6 คน แจกใบความรู้ แล้วให้นักเรียนช่วยกันเขียนแผนผังความคิด ประโยชน์ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนตามความสุภาพ ความอ่อนน้อมถ่อมตนจากที่พบเห็น
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทน มานำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง

ขั้นสรุป

- ครูสรุปประโยชน์ของความสุภาพ ความอ่อนน้อมถ่อมตนว่า ความสุภาพ ความอ่อนน้อมถ่อมตนจึงเป็นเสน่ห์อย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ ในความอ่อนน้อมถ่อมตนยังต้องรู้จัก ถ่อมใจ อีกด้วย คือต้องรู้จักประเมินค่าตนเอง และวางตัวไว้ให้ต่ำกว่าบุคคลอื่นที่ต้องพึ่งพาอาศัย ความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นสิ่งที่น่ารักสรรเสริญ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ โดยการปฏิบัติตนให้มีความสุภาพ ความอ่อนน้อมถ่อมตนในชีวิตประจำวัน

คาบที่ 4 เรื่อง ความโกรธความก้าวร้าว

ขั้นนำ

- ครูนำนิทานคุณธรรมคำกลอนเรื่อง “รวงข้าวสอนคน” มาเล่าให้นักเรียนฟังแล้วให้

ขั้นสอน

- นักเรียนอ่านคำกลอน พร้อมใช้คำถามประกอบดังนี้
 - โทษของการปฏิบัติตนไม่ถูกกาลเทศะ
 - นักเรียนจะเลือกปฏิบัติแบบรวงข้าวเหลือง หรือรวงข้าวลีบ
 - โกรธเมื่อเพื่อนพูดจาไม่ไพเราะหรือทำทางไม่สุภาพ
- ให้นักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการปฏิบัติตนที่มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนต่อบุคคลที่มีอาวุโสกว่าเรา

- ครูเล่านิทาน เรื่อง “วิธีตอบแทนบุญคุณ” พร้อมคำถามดังนี้
 - นักเรียนจะตอบแทนบุญคุณโดยปฏิบัติตนอย่างไร
 - นักเรียนจะพูดจาในลักษณะอย่างไร
 - นักเรียนควรแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวและอารมณ์เสียใส่กับผู้มีพระคุณหรือไม่อย่างไร
- ให้นักเรียนเข้ากลุ่มๆ ละ 6 คนแจกใบความรู้ ให้แต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับโทษที่ไม่ปฏิบัติตนเป็นคนที่ไม่สุภาพ หรือไม่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อื่น
- ให้แต่ละกลุ่มออกมาเสนอผลงานของตนเอง

ขั้นสรุป

- ครูสรุปโทษของความไม่สุภาพ ไม่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนว่า” การขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ทำให้การพูด การวางตัว หรือกิริยาท่าทางของพวกเขาไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ที่มาติดต่อ เกี่ยวข้องด้วย หรือว่าคนอื่นรับไม่ได้กับการแสดงออก ทั้งการพูดและมารยาทในการเข้าสังคม”
- ครูให้ข้อคิดจากพระกัมภีร์ที่ว่า “จงถ่อมตนอยู่เสมอ จงมีความอ่อนโยน พากเพียร อดทนต่อกันด้วยความรัก (อฟ 4:2-3)
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งเกี่ยวกับการถ่อมตน และนักเรียนจะนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง?

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 ใบความรู้

5.1.2 นิทานคุณธรรมและคำกลอน

5.1.3 เพลงสุภาพ

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

6. วัดผลและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น
- 6.3 สังเกตการเสนอผลงาน
- 6.4 ตรวจจากใบงาน

นิทาน เรื่องไก่อ้นไม่เป็นเวลา

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พระโพธิสัตว์เกิดเป็นอาจารย์ที่สาปโมกข์ บอกศิษย์ประมาณ ๕๐๐ คน พวกเขามานพาศัยไก่อ้นยามตัวหนึ่งในการลุกขึ้นศึกษาศิลปะต่อมามันได้ตายไปพวกเขาจึงแสวงหาไก่อ้นคนอื่นแทนมัน

วันหนึ่ง มีมาณพคนหนึ่งเข้าไปหักฟันในป่า ได้ไก่อ้นตัวหนึ่งมาเลี้ยงไว้ ไก่อ้นนี้ไม่รู้จักเวลาขึ้น เพราะเติบโตขึ้นในป่า บางวันก็ขึ้นดึกเกินไป บางวันก็ขึ้นอรุณขึ้น พวกเขามานพากันตื่นมาศึกษาศิลปะในเวลาดึกเกินไป ไม่อาจศึกษาได้จนอรุณขึ้น ก็พากันนอนหลับไป ในเวลาสว่างแล้วก็ไม่ได้ท่องบ่นเลยพวกเขาจึงพากันพูดว่า ” เดี่ยวมันขึ้นดึกไป เดี่ยวมันขึ้นสายไป อาศัยไก่อ้นนี้ พวกเราคงศึกษาศิลปะไม่สำเร็จหรอก ” จึงนำมันไปแกงเป็นอาหารแล้วบอกเรื่องนั้นแก่อาจารย์

อาจารย์จึงกล่าวคาถาว่า ” ไก่อ้นนี้ ไม่ได้เติบโตอยู่กับพ่อแม่ไม่ได้อยู่ศึกษาในสำนักอาจารย์จึง ไม่รู้เวลาที่ควรขึ้น และไม่ควรรัน ”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่าเกิดเป็นคนต้องรู้จักเวลาที่เหมาะสมว่า อะไรควรไม่ควร

พระสารีบุตร .. ผู้อ่อนน้อมถ่อมตน

ในสมัยพุทธกาล พระสารีบุตรเป็นอัครสาวกฝ่ายขวา ได้จำพรรษาที่วัดเชตวันฯ กรุงสาวัตถี เมื่อถึงเวลาออกพรรษา ท่านกราบทูลลาพระพุทธองค์ เพื่อจาริกไปที่อื่น มีภิกษุตามมาส่งท่านมากมาย ทำให้ท่านทักทายไม่ทั่วถึง พระ ภิกษุรูปหนึ่ง น้อยใจและโกรธพระสารีบุตรที่ไม่ได้ทักทายตน บังเอิญชายหนุ่มผ้าสังฆาฏิของพระสารีบุตรไปถูกพระรูปนั้นเข้า เพราะภิกษุจำนวนมากเบียดเสียดกันมาส่งพระสารีบุตร ภิกษุนั้นจึงนำไปฟ้องพระพุทธองค์เกินความจริง พระพุทธองค์จึงทรงรับสั่งให้พระสารีบุตรเข้าเฝ้า พระพุทธองค์ทรงทราบเรื่องอยู่แล้ว แต่ทรงปรารภนาให้พระสารีบุตรประกาศท่ามกลางสงฆ์ ให้เห็นว่า ท่านมีลักษณะถ่อมตนเพียงไร พระสารีบุตรยกอุปมาตัวท่านว่า เป็นผู้ไม่ถือตัวอย่างไร เช่น

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ หากกระทบกระทั่งกับภิกษุใดก็โดยมิได้เจตนา
ข้าพระองค์เปรียบเหมือน "ดิน" ใครจะเทของสะอาดหรือไม่สะอาดลงดินก็ตาม ดินก็ไม่เคยยินดียินร้ายอะไรเลย เหมือนท่านที่ใครจะกราบไหว้บูชา หรือ คำว่าท่านอย่างไร ท่านก็ถือเป็นเรื่องธรรมดา ไม่คั่นเด่น ไม่ฟูขึ้น หรือ แพลง

ข้าพระองค์เปรียบเหมือน "โคเขาขาด" ปกติโคมีเขา จะต่อสู้ป้องกันตัวด้วยเขาของมัน แต่ถ้าโคเขาขาดแล้ว จะถูกขย้ำเหย้อย่างไร ก็ไม่สู้ใครเลย
เหมือนท่านที่ใครจะด่าว่า หรือ ทำร้ายท่านอย่างไรก็ไม่โกรธ ไม่ว่า

ข้าพระองค์เปรียบเหมือน "ผ้าเช็ดเท้า" เมื่อใครมาถึงก็ขืนเหยียบ แล้วเช็ดเหมือนท่านที่ใครจะด่าว่าเหยียบย่ำอย่างไร ก็ไม่โกรธ

ข้าพระองค์เปรียบเหมือน "เด็กจันทาล" คน จันทาลเป็นชนชั้นต่ำที่สุดในอินเดียที่ชนชั้นอื่นรังเกียจและดูถูก เมื่อหลงเข้าไปในหมู่บ้านอื่นจะถูกทุบตี ขว้างปา คำว่า ก็ยอมรับสภาพของคนจันทาล (ครูอาจเว้นช่วงนี้เพื่อไม่ยุ่งยากกับคำ “เด็กจันทาล”)

ฝ่ายภิกษุที่มาฟ้องพระ พุทธองค์นั้น นั่งฟังพระสารีบุตรอุปมาชีวิตท่านแล้ว เกิดร้อนใจที่ใส่ร้ายพระสารีบุตรด้วยคำเท็จจึงก้มกราบขอโทษพระสารีบุตร พระ พุทธองค์ทราบสรรเสริญพระสารีบุตรว่า มันคงเหมือนแผ่นดิน เหมือนเสาหิน ไม่แสดงอาการยินดียินร้าย เป็นผู้คงที่และมีวัตรดี สไเหมือนน้ำที่ไม่มีโคลนตม บุคคลเช่นนี้ย่อมไม่เวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป
เรื่องนี้สอนว่า ...

ความอ่อนน้อมถ่อมตนมีประโยชน์มากมายทำให้อยู่เป็นสุข ไม่มีศัตรู ได้กัลยาณมิตร ได้ยศ เป็นผู้นำนับถือนำเคารพกราบไหว้ ทำให้ได้ที่พักพิงทั้งชาตินี้และชาติหน้าเหมือนพระสารีบุตรอรหันตสาวก แบบอย่างของบุคคลผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนที่พระพุทธองค์ทรงยกย่องสรรเสริญแล้ว ความถ่อมตน ไม่แข็งกระด้างจึงเป็นมงคลอย่างยิ่ง

ที่มา : นิทานโชคดี "ฝึกตนดี" เล่ม 3 โดยสายฝน ศิลปพรหม

นิทาน

เรื่องสองพี่น้อง

ชายคนหนึ่งมีบุตร ๒ คน เป็นชาย ๑ คนและหญิง ๑ คน เด็กชายมีรูปร่างหน้าตาหล่อเหลามาก ส่วนเด็กหญิงมีรูปร่างหน้าตาแสนจะธรรมดา วันหนึ่ง ขณะที่กำลังเล่นกันอยู่ในห้องส่วนตัวของมารดา สองพี่น้องเผอิญมองไปในกระจกบานหนึ่งและเห็นรูปร่างหน้าตาของตัวเองเป็นครั้งแรก เด็กชายซึ่งเห็นรูปร่าง

หน้าตาแสนหล่อเหลาของตัวเองเริ่มคุยโวโอ้อวดความมีหน้าตาดีของตนให้น้องสาวฟัง น้องสาวซึ่งกำลังร้องไห้อยู่แล้ว เพราะโกรธจัดที่ตนเองมีหน้าตาแสนจะธรรมดา พาลคิดไปว่าพี่ชายกำลังดูถูกเธอ เด็กหญิงจึงวิ่งไปหาบิดาและฟ้องว่าพี่ชายเหยียดหยามเธอ อีกทั้งยังกล่าวหาว่าพี่ชายเข้าไปรื้อของในห้องแม่กระจุยกระจายไปหมด

เมื่อบิดาได้ฟังเรื่องจากบุตรสาวก็หัวเราะและจับบุตรทั้งสองจากนั้นก็พูดว่า “ลูกรักทั้งสองของพ่อ นับแต่บัดนี้ไป จงเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากกระจกเงาให้มากที่สุด ลูกชายของพ่อจงพยายามเป็นคนดีให้เท่าเทียมกับความหล่อเหลาของเจ้า ลูกหญิงของพ่อจงพยายามเป็นคนอ่อนหวานและมีเมตตา เพื่อเสริมความงดงามให้รูปร่างหน้าตาธรรมดา ๆ ของเจ้า”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

จงอย่าเอาจุดด้อยของตนมาเป็นอุปสรรคในการทำความดี

นิทาน เรื่องวิธีตอบแทนบุญคุณ

วันหนึ่งในฤดูหนาว ท่ามกลางพายุที่พัดกล้า ม้าตัวหนึ่ง วัวตัวหนึ่ง และสุนัขตัว หนึ่งเข้าไปขออาศัยหลบพายุในบ้านของชายคนหนึ่ง เขายินดีต้อนรับพวกมัน เนื่องจากสัตว์ทั้งสามทั้งเปียกชื้นและหนาวเย็น เขาจึงจุดไฟให้พวกมันผิงไฟร่างกายอบอุ่น เขานำข้าวโอ๊ตมาวางไว้ข้างหน้าม้า วางหญ้าแห้งไว้ข้างหน้าวัว และเอาอาหารที่เหลือจากรับประทานให้สุนัขกิน เมื่อพายุหยุด สัตว์ทั้งสามก็เตรียมตัวลาเจ้าของบ้าน พวกมันตัดสินใจที่จะแสดงความ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณคนนี้ด้วยวิธีการดังนี้คือ แบ่งช่วงชีวิตของชายผู้นั้นออกเป็น 3 ช่วง และอุทิศคุณสมบัติเฉพาะของพวกมันแต่ละตัวให้กับชีวิต แต่ละช่วงของเขา ม้าเลือก ช่วงชีวิตวัยหนุ่มของชายผู้นั้น ด้วยเหตุนี้ชายหนุ่มทั้งหลาย จึงมีความกล้าหาญชาญชัย และไม่ยอมถอยหนี อุปสรรคง่าย ๆ วัวเลือกช่วงชีวิตวัยกลางคน ดังนั้นผู้ชายในวัยกลางคน จึงมีความหนักแน่นและ ทำงานหนัก ส่วนสุนัขเลือกช่วงชีวิตวัยชรา และนี่คือเหตุผลที่ทำให้ ชายชราจึงมีอารมณ์อ่อนโยน และอารมณ์เสียอยู่บ่อย ๆ ชายในวัยนี้มีความผูกพันเป็นพิเศษ กับผู้ที่คอยดูแลเอาใจใส่ตน และมักมีกิริยาแข็งกระด้างกับผู้ที่ไม่คุ้นเคยหรือไม่ชอบ ลักษณะนิสัยทั้ง 2 อย่างนี้ คือ นิสัยของสุนัขนั่นเอง

คำกลอนเกี่ยวกับความสุขภาพ

ถ้ารู้ว่าคุณทุกข์ไม่เป็นที่พอใจของเรา
เราก็อย่าให้ทุกข์นั้นแก่ใครเป็นอันขาด
เพราะชีวิตของเรากับของคนอื่นๆ
นั้นมีส่วนสัมพันธ์กันอยู่ประดุจลูกโซ่
ทำทุกข์แก่เขาก็คือการทำให้ทุกข์แก่ตนเอง
ถ้าเราทำสุขแก่เขา สุขนั้นก็จักกลับมาสู่เราอีก เหมือนเช่น เดิม

คำกลอนคุณธรรม เรื่อง รวงข้าวสอนคน

รวงข้าวเหลือง เรืองรอง สีทองทาบ อิ่มเอิบอาบ เรื่อเรือง เหลืองสดใส
ข้าวออกรวง สีทอง ผ่องอำไพ ระเบิดใบ พรูพร่าง กลางท้องนา
ข้าวรวงลึบ ชูช่อ ล้อมมหานา เเด่นพร่างพราว แข่งตะวัน ฉ้นแหละหนา
หยิ่งทะนง ศักดิ์ศรี คอยบิฑา สิ้นไร้ค่า ต้องฝืน ยืนต้นตาย

เปรียบดังคน ฐน้อย ด้อยศึกษา อวดศักดิ์ เก่งแท้ แน่ไม่หาย
มีทิฐิ ท่วมท้น ล้มใจกาย ต้องเดี๋ยวตาย อ้างว่าง ร้างคนมอง
ข้าวรวงเต็ม อ่อนน้อม ค้อมสุหา ทอดกายา โนมต่ำไว้ให้ทั้งผอง
หากคุณค่า มากล้น ขนฝิป้อง พร้อมประคอง ประโยชน์แท้ แก่ทุกคน

เปรียบคนดี ที่เก่งกล้า และสามารถ ชาญฉลาด การงาน ในทุกหน
ยิ่งอ่อนน้อม ถ่อมตัว ให้ปวงชน ชึ้งกลม คนเชิดชู และบูชา
ธรรมชาติ วาดไว้ให้เห็น แจกตั้งเช่น แนวคิด ปรีศนา
จะเลือกเป็น ข้าวรวงลึบ ด้อยราคา หรือล้นค่า ข้าวรวงค้อม น้อมที่ตน

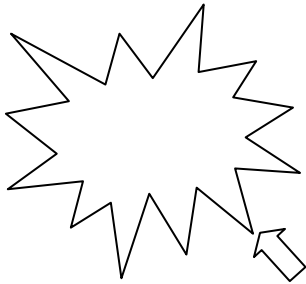
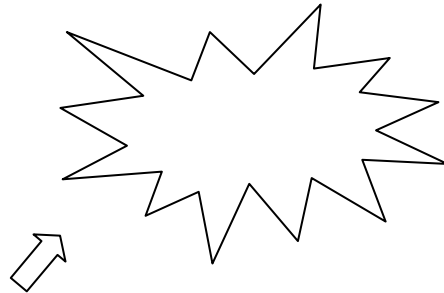
ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่อง ความสุขภาพ

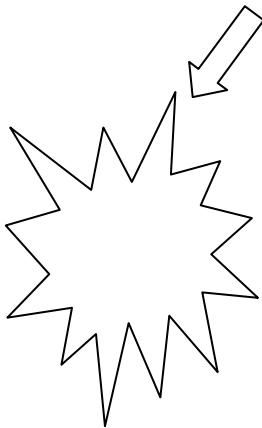
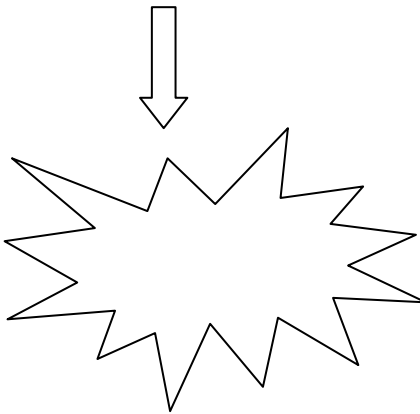
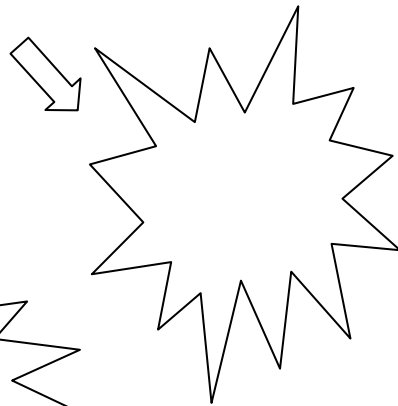
ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน.....วันที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดความหมายของความสุขภาพอ่อนนุ่มถ่อมตน

ความหมายของความสุขภาพ

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
เรื่องความสุภาพ ความอ่อนน้อม

ชื่อนักเรียน นามสกุล ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน วันที่

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนประโยชน์ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนตามความสุภาพ ความอ่อนน้อมจากที่พบเห็น

1.....	2.....	3.....
		
4.....	5.....	

ประโยชน์การปฏิบัติตนตามความสุภาพ ความอ่อนน้อม

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 สาระ 2.3 เคารพศักดิ์ศรีตนเองและผู้อื่น รักนวลสงวนตัว
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หนูน้อยผู้น่ารัก จำนวน 3 คาบ

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 รู้และเข้าใจความหมายของการเคารพศักดิ์ศรีของตนเอง
- 1.2 บอกความสำคัญของการเคารพศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
 - 2.1.1 บอกหน้าที่ของตนเองในครอบครัว
 - 2.1.2 บอกความหมายของการเคารพศักดิ์ศรีของตนเองได้
 - 2.1.3 บอกสิทธิและหน้าที่ของตนเองได้
- 2.2 ด้านทักษะ
นักเรียนปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองในครอบครัวได้เหมาะสมกับวัย
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
มีความเคารพตามสิทธิหน้าที่ของตนเองในครอบครัว

3. สาระการเรียนรู้

การเคารพคือ ความยำเกรงทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การเอาใจใส่ต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของ การรู้จักที่จะเคารพตนเองและผู้อื่นนั้น เป็นการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมั่นใจ เห็นคุณค่าความดีงามของตนเอง ที่สำคัญทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง เราเป็นเรา

ขั้นนำ

- ครูและนักเรียนร่วมกันอ่านนิทานเรื่อง บ้านของสุดามีระเบียบ จากนั้น ครูถามนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจ จากใบงานที่ 1 เรื่อง บ้านของสุดามีระเบียบ

ขั้นสอน

- นักเรียนแบ่งกลุ่มเล่นเกมจับคู่แถบประโยคให้ตรงกับรูปภาพ เรื่องสุดาเด็กดี
- นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเรื่อง หน้าที่ของตนเองในครอบครัว

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเรื่อง หน้าที่และการปฏิบัติตนในครอบครัวโดยเชื่อมโยงให้เห็นถึง ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน
- นักเรียนได้ตรงเจียบๆ สักครูหนึ่งถึงหน้าที่ของตนเองที่ปฏิบัติตนต่อครอบครัว

คาบที่ 2 เรื่อง ครอบครัวของหนู

ขั้นนำ

- นักเรียนร่วมกันอ่านนิทานเรื่อง ครอบครัวของแพนด้า

ขั้นสอน

- นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
 - อะไรเป็นสาเหตุทำให้ยุ่งย้งถูกตะขาบกัด
 - นักเรียนคิดว่ายุ่งย้งมีนิสัยอย่างไร
 - ถ้านักเรียนเป็นยุ่งย้ง นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรในครอบครัว

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดและหลักการสำคัญของสิทธิหน้าที่ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงว่า นักเรียนอยู่ในครอบครัวที่มี พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย หรือคนอื่น ๆ ทุกคนต่างให้ความรักและเลิ่ญคูลในฐานะที่เราเป็นลูกหลาน จึงเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ควรเคารพ เชื่อฟัง เป็นเด็กดี ตั้งใจเรียนหนังสือ และควรรู้จักสิทธิ หน้าที่ บทบาทของตนเอง และผู้อื่น เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- แบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วช่วยกันออกแบบแผนผังความคิดว่า สิทธิ หน้าที่ของตนเอง สมาชิกในครอบครัวมีอะไรบ้าง และควรปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัวอย่างไร
- นักเรียนได้ตรงเจียบๆ สักครูหนึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัว

คาบที่ 3 เรื่อง สิทธิของหนู

ขั้นนำ

- ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม แจกแผ่นภาพชุด “สิทธิของหนู” ให้แต่ละกลุ่ม
- ครูเตรียมบอร์ด 2 ชุด ที่มีข้อความดังต่อไปนี้
 - สิทธิในการอยู่รอด
 - สิทธิในการพัฒนา
 - สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง
 - สิทธิในการมีส่วนร่วม

- ครูอธิบายวิธีการเล่นดังนี้ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเลือกแผ่นภาพและนำไปติดที่บอร์ดให้ตรงกับข้อความทั้ง 4 ภาพในเวลา 5 นาที
- ครูเฉลยแผ่นภาพ ชุด “สิทธิของหนู”

ขั้นสอน

- ครูแจกใบความรู้ “สิทธิเด็ก” ให้นักเรียนศึกษาและช่วยกันบอกถึงสิทธิของเด็ก ครูซักถามเป็นรายบุคคล
- นักเรียนร่วมกันทำใบงานเรื่อง สิทธิเด็ก

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดจากประโยคในพระคัมภีร์ที่ว่า “เดชะพระจิตเจ้าองค์เดียวกัน เราทุกคนจึงได้รับการล้างมารวมเข้าเป็นร่างกายเดียวกัน (คร 12: 13)
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง สิทธิเด็ก
- นักเรียนได้ตรงรอยาบๆ สักครู่หนึ่งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตนเอง

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

- 5.1.1 ใบงานที่ 1 เรื่อง บ้านของสุดามีระเบียบ
- 5.1.2 แผ่นภาพเรื่อง สูดาคดี
- 5.1.3 ใบงานที่ 2 หน้าที่ของตนเองในครอบครัว
- 5.1.4 ใบความรู้นิทาน เรื่อง ครอบครัวของแพนด้า
- 5.1.5 ใบงานเรื่อง การปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว
- 5.1.6 ใบความรู้เรื่องสิทธิเด็ก
- 5.1.7 ใบความรู้สำหรับครู เรื่องสิทธิเด็ก
- 5.1.8 ใบงานเรื่องสิทธิเด็ก

5.2 แหล่งเรียนรู้

- 5.2.1 ห้องสมุด
- 5.2.2 อินเทอร์เน็ต
- 5.2.3 ห้องคำสอน
- 5.2.4 หนังสือพิมพ์

6. วัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและ การตอบคำถาม ของนักเรียน
- 6.2 สังเกตพฤติกรรมความสนใจและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- 6.3 ตรวจใบงาน ผลงาน ของนักเรียน

ใบงานเพื่อการเรียนรู้ ที่ 1

เรื่อง บ้านของสุดามีระเบียบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอ่านเรื่อง บ้านของสุดามีระเบียบ และช่วยกันตอบคำถาม

บ้านของสุดามีระเบียบ

ครอบครัวของสุดามีสมาชิกอาศัยอยู่ด้วยกัน 5 คน ประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ คุณตา คุณยาย สูดา ที่บ้านของสุดา คุณพ่อและคุณแม่จะสอนให้สุดาเชื่อฟังคำสั่งสอนและเคารพผู้ใหญ่เสมอ ก่อนไปและกลับจากโรงเรียน สูดาจะไหว้และกล่าวคำว่า “สวัสดีคุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ “ ทุกครั้ง ครอบครัวของสุดาดกลงกันว่าเมื่อเลิกใช้สิ่งของต่าง ๆ หรือเลิกเล่นจะต้องเก็บของใช้ ของเล่นเข้าที่ทุกครั้ง สูดาจะต้องทำการบ้านให้เสร็จก่อนจึงจะดูโทรทัศน์หรือ เล่น และจะต้องเข้านอนเวลา 20.30 น. ของทุกคืน

ครูถามนักเรียน

1. ครอบครัวของสุดามีข้อตกลงหรือ กฎ กติกา ระเบียบ ที่ทุกคนต้องปฏิบัติอะไรบ้าง
2. สูดามีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้างในครอบครัว
3. การที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวปฏิบัติตามกฎ กติกา ของครอบครัวมีประโยชน์อย่างไร

คำชี้แจง

1. ให้ครูตัดภาพและข้อความที่กำหนดให้ ทำเป็นบัตรภาพ และบัตรข้อความ
2. แบ่งกลุ่มนักเรียน 2 กลุ่ม
 กลุ่มที่ 1 ถือบัตรภาพ
 กลุ่มที่ 2 ถือบัตรข้อความ
3. ให้นักเรียนที่ถือบัตรภาพและบัตรข้อความ ไปจับคู่กัน โดยให้บัตรภาพ และบัตรข้อความสัมพันธ์กัน
4. ครูประเมินผลตรวจแต่ละคู่ว่า ถูกต้องหรือไม่

แผ่นภาพเรื่อง สุดาเด็กดี

เด็กดีต้องปฏิบัติตามข้อตกลงหรือกฎ กติกา ระเบียบของ
ครอบครัว

หนูปฏิบัติตามกฎ กติกา
และระเบียบของครอบครัวเช่น

ตื่นนอนเอง

อาบน้ำเอง

แต่งตัวเอง

รับประทานอาหารเอง

ทำการบ้านเอง

ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน

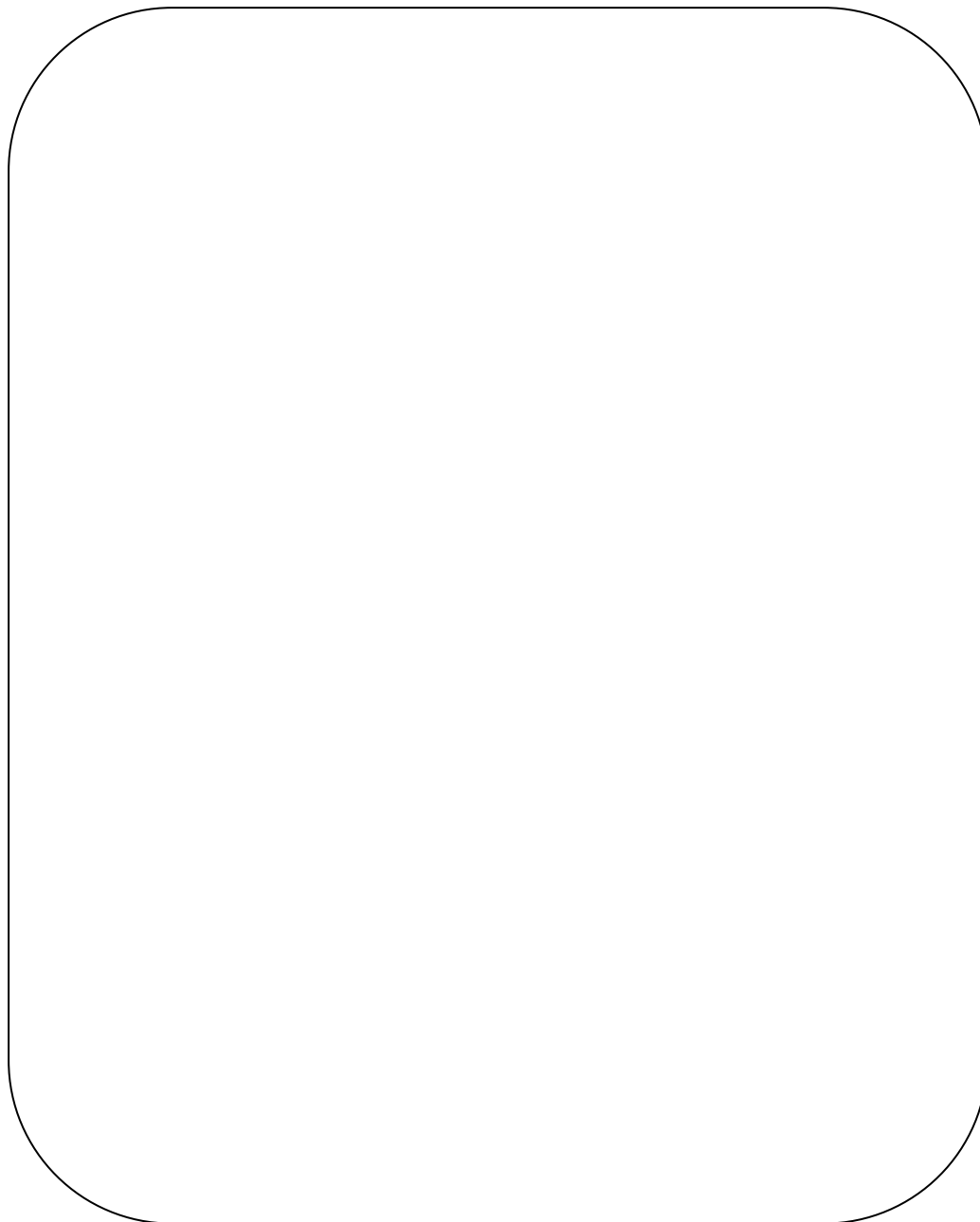

เคารพ เชื่อฟัง
คำสั่งสอนของพ่อแม่

ใบงานเพื่อการเรียนรู้ที่ 2
เรื่อง “หน้าที่ของตนเองในครอบครัว”

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิด เรื่องหน้าที่ของตนเองในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง ครอบครัวของแพนด้า แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็น

นิทาน

เรื่องครอบครัวของแพนด้า

ณ ดงไผ่ในป่าทึบ ครอบครัวแพนด้าครอบครัวหนึ่ง มีสมาชิก 4 ตัว คือ พ่อ แม่ พี่ขี้เหงา และ น้องขี้ขี้ ทุก ๆ วันพ่อหมีจะออกไปหาอาหารมาเลี้ยงครอบครัว ส่วนแม่หมีจะดูแลบ้านเรือนและอบรมเลี้ยงดูลูกหมีทั้งสองด้วยความรักและเอาใจใส่ พี่ขี้เหงาจะช่วยแม่ทำงานบ้านและช่วยดูแลน้องขี้ขี้ แม่หมีมอบหน้าที่ให้น้องขี้ขี้กวาดลานหน้าบ้าน แม้จะเป็นงานเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่น้องขี้ขี้ก็มีความสุขไม่มีความรับผิดชอบ มักปล่อยให้ลานหน้าบ้านสกปรกและมีต้นไม้ใบไม้ปกคลุมรุงรัง ตัวเองหว่างเล่น และมักแกล้งพี่เสมอ

วันหนึ่งน้องขี้ขี้เดินเล่นบริเวณลานหน้าบ้านอย่างเพลิดเพลิน เหตุการณ์ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น มีตะขาบตัวใหญ่กัดที่ขาน้องขี้ขี้จนขาบวมปวด น้องขี้ขี้ร้องไห้ดังลั่นด้วยความเจ็บปวด แม่จึงต้องพาน้องขี้ขี้ไปหาหมอเพื่อรักษา หมอบอกน้องขี้ขี้ว่าเราต้องดูแลบ้านเรือนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ ไม่ควรให้สกปรกรุงรัง เพราะอาจเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค และเป็นที่อยู่ของสัตว์อันตรายได้

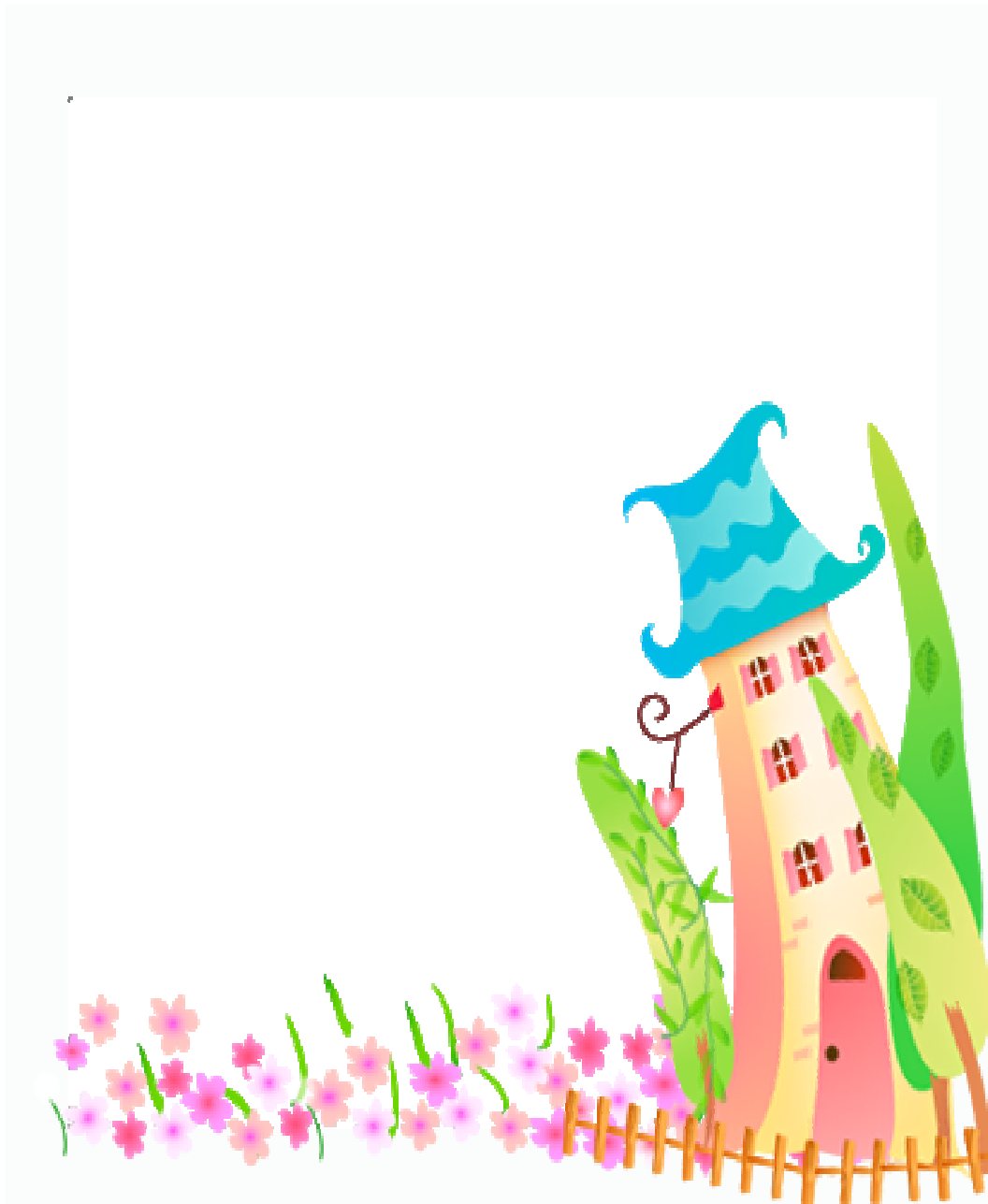

ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่อง “การปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ของตนเอง และของสมาชิกในครอบครัว

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วช่วยกันออกแบบทำแผนผังความคิดเรื่อง **สิทธิ หน้าที่ของตน** และควรปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัวอย่างไร นำมาจัดป้ายนิเทศ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นผลงานแต่ละกลุ่ม

เด็กมีสิทธิหลายอย่างเช่น

สิทธิที่จะมีชีวิต

สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา

สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง

สิทธิที่จะมีส่วนร่วม

สิทธิเด็กตามประกาศจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ดังนี้

1. สิทธิในการอยู่รอด เช่น ได้รับโภชนาการที่ดี ได้รับการรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ เป็นต้น
2. สิทธิในการพัฒนา เช่น สาธารณสุขมูลฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมต่างๆ ที่เพียงพอต่อการพัฒนาด้านร่างกาย สมอง บุคลิกภาพ จิตใจ เป็นต้น
3. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง จากการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ สิทธิที่ได้รับการคุ้มครองจากการถูกแสวงหาผลประโยชน์
4. สิทธิในการมีส่วนร่วม เช่น สิทธิในการรู้และแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กโดยการคิดและการแสดงออกของเด็กต้องได้รับการเอาใจใส่และให้ความสำคัญอย่างเหมาะสม เป็นต้น

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
เรื่อง “สิทธิเด็ก”

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน.....วันที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ใต้ในช่องคำตอบที่สัมพันธ์กับข้อความ

ก. สิทธิในการอยู่รอด

ข. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง

ค. สิทธิในการพัฒนา

ง. สิทธิในการมีส่วนร่วม

คำตอบ	สิทธิเด็กตามกฎหมาย
	1. คุ้มครองจากการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ
	2. ได้รับการเลี้ยงดู
	3. พัฒนาทางร่างกายและสติปัญญา
	4. การแสดงความคิดเห็นโดยเสรี
	5. ใช้ชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี
	6. ได้รับการบริการด้านสุขอนามัย
	7. ได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน
	8. สมาคมกัน โดยสงบ
	9. มีส่วนร่วมกับกิจกรรม
	10. ได้รับอาหารในปริมาณที่เพียงพอและสะอาด
	11. การแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค้าประเวณี ขอทาน เป็นต้น
	12. การคุ้มครองจากการใช้แรงงาน
	13. ได้รับการบริการสาธารณสุข
	14. มีชื่อและมีสัญชาติ
	15. อิสระในการส่งต่อข้อมูลและความคิด
	16. การคุ้มครองจากโรคภัยต่าง ๆ

เฉลย ใบงาน เรื่องสิทธิของหนู

1. ข

2. ก

3. ค

4. ง

5. ข

6. ก

7. ค

8. ง

9. ง

10. ก

11. ข

12. ข

13. ก

14. ข

15. ง

16. ข

ข้อเสนอแนะ

สิทธิเด็กขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ไม่สามารถแยกขาดจากกันได้ เช่น การที่เด็กถูกทารุณ เด็กคนนี้มีใช่เพียงได้รับการปกป้องคุ้มครองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเด็กคนนี้จะต้องได้รับการอยู่รอดด้วยการอยู่อาศัยอย่างมีคุณภาพชีวิต เด็กคนนี้ยังต้องได้รับการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และการศึกษา เด็กคนนี้ยังต้องได้รับการมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อตนเอง ดังนั้นเด็กคนนี้จะต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน การนำเสนอตัวอย่างในใบงานนี้จึงเป็นเพียงการมุ่งเน้นให้เด็กได้วิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิทธิได้ในระดับง่ายต่อความเข้าใจตามวัยเท่านั้น

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 รู้และเข้าใจความหมายของความซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อตนเอง
- 1.2 สามารถปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อตนเอง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

เรียนรู้ความหมาย และรู้แนวทางในการปฏิบัติตน เกี่ยวกับความซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อตนเอง

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนสามารถประพฤติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อตนเอง

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อตนเอง

3. สาระการเรียนรู้

ความหมายและการปฏิบัติตนตามความหมายของความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ การเป็นผู้ไม่โกหก และ หลอกลวงตัวเอง ไม่เป็นคนโลเล ไม่เข้าข้างตัวเอง ไม่โยนความผิดให้คนอื่น ไม่ทำดีเอาหน้า รักษา วาจาให้เคร่งครัด ไม่คดโกง ไม่ยกเว้นให้ตนเอง ไม่สร้างปมด้อยให้ตัวเอง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง ผู้ซื่อต่อตัวเอง

ขั้นนำ

- ครูให้เล่ากรณีตัวอย่างของ “ฝ่าย” เด็กนักเรียนชั้น ป.1 เมื่อหลายปีที่แล้วให้เด็ก ๆ ฟังตามใบความรู้ เรื่อง กรณีตัวอย่างของฝ่าย

ขั้นสอน

- ครูสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียนในบรรยากาศเสรีๆ ด้วยคำถาม เพื่อเชื่อมโยงกับ เรื่องของการขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเองดังนี้
 - พฤติกรรมใดของฝ่ายที่เรียกว่าเป็นการขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
 - เมื่อฝ่ายขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ทำให้ฝ่ายมีพฤติกรรมใดต่อผู้อื่นด้วย
 - การขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเองมีผลกับผู้อื่นอย่างไร
 - ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของฝ่าย นักเรียนจะแนะนำฝ่ายอย่างไรบ้าง

- ทำไมเราต้องซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อตนเอง
- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากเรื่องการความซื่อสัตย์ต่อตนเองของฝ่าย
- ครูอธิบายความหมาย และพฤติกรรมของการขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเองพร้อมยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและพฤติกรรมของการขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
- ครูให้นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครูหนึ่งว่าที่ผ่านมา นักเรียนเคยขาดความซื่อสัตย์ต่อตัวเองอย่างไรบ้าง

คาบที่ 2 เรื่อง แบบนี้คือคนซื่อและไม่ซื่อ

ขั้นสอน

- ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับคำคมที่ได้อ่านไป โดยเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นถึงคุณลักษณะของคนที่มีซื่อสัตย์และคนที่ขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
- ครูอธิบายเพิ่มเติมและยกตัวอย่างให้นักเรียนเห็นเป็นรูปธรรมสำหรับคนที่มีและขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เช่น
 - สมนึกเป็นคนโอ้อวดที่มักทำบุญด้วยการป่าวประกาศให้ทุกคนรู้โดยทั่วกัน
 - เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะโทษคนอื่นก่อนเสมอ
 - เวลาถูกครูต่อว่าในชั้นเรียน ชูใจ จะพูดเสมอว่าก็เพื่อทำก่อนนี่ละ
- ให้นักเรียนทำใบงาน “คนมีและขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเองเป็นคนอย่างไร”

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของคนมีและขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครูหนึ่งว่า ตนเองได้กระทำการพฤติกรรมที่แสดงออกว่าเป็นคนไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองบ้างหรือไม่ บ่อยแค่ไหน อย่างไร

คาบที่ 3-4 เรื่อง

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนออกมาเลือกรูปที่เตรียมไว้ให้คนละ 1 รูป

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 8-10 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งเรื่องราวหรือนิทานเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ต่อตนเอง โดยแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีและขาดความซื่อสัตย์ซื่อตรงต่อตนเองตามที่ได้เรียนมาข้างต้น
- ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนและสรุปข้อคิดจากการแสดง
- ครูอธิบายเพิ่มเติมจากการแสดงของนักเรียนเมื่อแต่ละกลุ่มแสดงจบ เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจความหมายของเนื้อหามากยิ่งขึ้น
- ให้นักเรียนร้อง เพลงซื่อสัตย์

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดจากประโยคในพระคัมภีร์ที่ว่า “ริมฝีปากที่พูดความจริง ทนอยู่ได้เป็นนิรันดร์ แต่ลิ้นที่พูดมุสา อยู่ได้เพียงประเดี๋ยวเดียว (สภ 12 :19)
- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความคิดเห็น ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีและขาดความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อตนเอง
- นักเรียนได้ตรงรอยยิ้มๆ สักครูหนึ่งว่า ความดีในเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเองที่นักเรียนทำบ่อย ๆ คืออะไร เพราะอะไรจึงทำสิ่งนั้นอยู่บ่อย ๆ

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

- 5.1.1 ใบงาน กรณีตัวอย่างของ “ฝ่าย”
- 5.1.2 ภาพเกี่ยวกับคำคมเรื่องความซื่อสัตย์
- 5.1.3 ใบงาน “คนมีและขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเองเป็นคนอย่างไร”
- 5.1.4 คลิปเรื่อง ดวงดาวซื่อสัตย์ YouTube <http://www.youtube.com/watch?v=FOqfarvthkw>
- 5.1.5 เพลงซื่อสัตย์ YouTube <http://www.youtube.com/watch?v=4AZnVLUtcBc>

5.2 แหล่งเรียนรู้

- 5.2.1 ห้องสมุด
- 5.2.2 อินเทอร์เน็ต
- 5.2.3 ห้องคำสอน
- 5.2.4 หนังสือพิมพ์

6. วัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น
- 6.3 ตรวจจากใบงาน

เรื่อง กรณีตัวอย่างของฝ้าย

ฝ้ายเป็นเด็กนักเรียนหญิงชั้นป.1 เมื่อหลายปีที่แล้ว วันแรกที่ฝ้ายมาโรงเรียนฝ้ายมีรูปร่างผอมบาง และป่วยเกือบทุกวัน แม่ของฝ้ายมักไม่มีเวลาดูแลฝ้ายนัก เมื่อพาไปหาหมอฝ้ายก็ได้รับยาจากหมอมาเสมอ แม่ของฝ้ายเพียงแต่สั่งให้ฝ้ายทานยาหลังอาหารทุกมื้อ แต่ด้วยว่าฝ้ายเป็นเด็กที่ไม่ชอบทานยาเลย ทุกครั้งที่แม่หีบยาให้ฝ้ายทำทีว่าจะกิน แต่พอเภสัชก็แอบเอายาทิ้ง เมื่อมาโรงเรียนครูก็ดูแลจัดยาให้ พอเภสัชฝ้ายก็แอบทิ้งยาเช่นกัน

จนที่สุดฝ้ายก็ป่วยหนักขึ้นเรื่อยๆ พอไปหาหมออีก หมอถามว่าได้ทานยาหรือเปล่า แม่ของฝ้ายตอบทันทีว่า ทานเสมอ ฝ้ายก็ตอบเช่นเดียวกันกับแม่ เพื่อไม่ให้แม่และหมอรู้ความจริง เป็นแบบนี้อยู่นานมาก ที่สุดฝ้ายก็เสียชีวิตจากการที่ตัวฝ้ายเองไม่ได้ซื้อสัตย์ต่อตัวเองในการกินยา ในการดูแลรักษาตัวเอง แม่และครูเพิ่งมารู้ตอนหลังก่อนที่ฝ้ายจะเสียชีวิต ฝ้ายสารภาพว่าเกือบทุกครั้งฝ้ายไม่ได้ทานยาเลย แอบทิ้งยาเสมอ ฉะนั้นอาการป่วยของฝ้ายจึงไม่ดีขึ้น

นี่คือผลของการที่ฝ้ายไม่ซื้อสัตย์ต่อคนอื่นและที่สำคัญคือ การไม่ซื้อสัตย์ต่อตนเองอย่างมากด้วย

ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่อง “คนมีและขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเองเป็นคนอย่างไร”

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทานวันที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนข้อความว่า ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หรือ ขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

ตามความเป็นจริงของประโยคต่อไปนี้

1. พอถึงเวลาอาหารเที่ยงเมื่อครูแจกอาหารให้ทุกคนแล้ว ครูจะไปนั่งรับประทานอาหารที่โต๊ะของครู สัมเห็นว่าครูไม่เห็นตนเองแล้ว ก็เลยตักผักทิ้งลงใต้โต๊ะทุกวัน
.....
2. ฤดีเป็นคนเรียนไม่เก่งนัก การทำการบ้านด้วยตัวเองเป็นความยากลำบากสำหรับเธอมาก แต่เธอก็พยายามอย่างที่สุด เธอจึงไม่ลอกการบ้านส่งใคร แม้แต่จะต้องส่งช้ากว่าคนอื่น และโดนครูต่อว่าบ่อยๆ
.....
3. ก่อนเข้าห้องเรียนตอนเช้า ที่โรงเรียนจะมีการให้นักเรียนมานั่งอ่านหนังสือด้วยกันก่อนครึ่งชั่วโมง ตูมรู้ว่าถ้ามาเช้าก็ยังไม่เข้าเรียนเขาจึงเกียจมานั่งอ่านหนังสือ จึงบอกพ่อแม่ว่า มาช้าหน่อยไม่เป็นไรครูไม่ว่า
.....
4. เพียงใจเป็นคนตัวโต เวลาขึ้นรถประจำทาง ถ้าเธอได้นั่งก็จะรู้สึกสบายตัวและไม่ปวดเท้า แต่เพียงใจมีข้อตั้งใจว่า ถึงแม้จะเป็นเด็กถ้าเจอคนสูงอายุขึ้นมานบนรถขณะที่ฉันได้นั่ง ฉันก็จะลุกขึ้นยืน และให้เขานั่งทันที และเธอก็ทำตามความตั้งใจนั้นแม้ว่าไม่มีใครรู้ก็ตาม
.....

เอกสารประกอบการสอน

ตัวอย่าง คำคมความเชื่อสัตย์

3. ความเชื่อสัตย์

เชื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงไม่โอนเอียงไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ
ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

ผู้ที่มีความเชื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ
ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเอง
และปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

เมื่อคุณ “โกหก” ครั้งที่ 1
คุณต้องโกหก อีก 100 ครั้ง
เพื่อ ปิดบัง สิ่งที่คุณ
“โกหก” ในครั้งแรก

คนดีของฉันรี
ต้องเป็นคนไม่พูดปดไม่สอพลอ
ไม่อิจจาริษา ไม่คดโกง และ
ไม่มีความทะเยอทะยานอย่างบ้าๆ
แต่พยายามทำหน้าที่ของตนให้ดี
ในขอบเขตของศีลธรรม

สมเด็จพระเจ้า

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 บอกขอบเขตของอิสรภาพของตนเองและผู้อื่น
- 1.2 บอกวิธีการปฏิบัติตนในการพึ่งตนเอง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
ผู้เรียนอธิบายความหมายคำว่า "อิสระ"
- 2.2 ด้านทักษะ
ผู้เรียนประพฤติตนเป็นผู้มีอิสระจะคิดหรือตัดสินใจในเรื่องใดๆได้ด้วยตนเอง
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
ผู้เรียนทำอะไรก็ได้แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตกฎเกณฑ์ของของที่เรายู่ เช่นเรายู่
เมืองไทยเรามีอิสระภายใต้กฎเกณฑ์ของประเทศไทย

3. สาระสำคัญ

อิสรภาพคือ อิสระในการตัดสินใจหรือการกระทำใดๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือ พึ่งพาตนเอง โดยที่ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนและตนเองเสียสิทธิ์ อยู่ภายใต้กรอบกติกาของสังคม ไม่ลุ่มล่า ไม่ล่วงเกิน และอยู่ในมิติที่ไม่ขัดแย้งกับมโนสำนึกฝ่ายดี

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง อิสระและเสรี

ขั้นนำ

ครูสนทนากลุ่มนักเรียน โดยให้นักเรียนบอกถึงความเป็นอิสระของตนเองว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทกลอน “อิสระและเสรี”
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเนื้อหาจากบทกลอน “อิสระและเสรี”
- ครูอธิบายความหมายของคำว่า "อิสระ" และยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย

ขั้นสรุป

- ครูสรุปความหมายของคำว่า "อิสระ" คือการทำในสิ่งใดก็ได้โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตหรือกฎเกณฑ์ เช่น เราอยู่เมืองไทยเรามีอิสระภายใต้กฎเกณฑ์ของประเทศไทย เรามีอิสระที่จะทำอาชีพอะไรก็ได้ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ความหมายของคำว่า "อิสระ" ไม่ใช่ว่าอิสระจะทำอะไรก็ได้ไม่มีใครห้ามไม่ต้องมีอะไรมาควบคุมมันไม่ใช่มนุษย์แต่เป็นสัตว์เดียรฉานปราศจากความคิดเกิดมาเพื่อถูกฆ่าเพราะฉะนั้นคำว่า "อิสระ" มนุษย์ต้องมีขอบเขตของตนเองในการกระทำ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครูหนึ่งว่า สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ว่าควรปฏิบัติอย่างไรเกี่ยวกับการเป็นอิสระของตนเอง

คาบที่ 2 เรื่อง ใยต้องอิสระ

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแข่งขันจัดกระเป๋าท้ายเรียน ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยในเวลาที่กำหนด

ขั้นสอน

- ครูอธิบายถึงการมีอิสรภาพในการพึ่งตนเอง
- ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการพึ่งตนเองในเรื่องต่างๆ เช่น การผูกเชือกรองเท้า การแต่งกาย กินข้าว ด้วยตนเอง ฯลฯ
- นักเรียนตอบคำถามพร้อมแสดงความคิดเห็น

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงการมีอิสรภาพในการพึ่งพาตนเอง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการมีอิสรภาพในการพึ่งตนเองจะต้องรู้จักประมาณตนเองจะทำอะไรต้องคิดให้รอบคอบใช้สติปัญญาในการคิดไตร่ตรองเมื่อพบกับอุปสรรคต่างๆต้องรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครูถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรเกี่ยวกับอิสรภาพการพึ่งตนเองโดยไม่พึ่งพาใคร

คาบที่ 3 เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ขั้นนำ

- ครูเกริ่นด้วยพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “อิตตาหิ อิตตโน นาโถ” ให้นักเรียนฟัง
- ครูและนักเรียนแสดงความคิดเห็น ประสพการณ์เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตนี้

ขั้นสอน

- ครูอธิบายความหมาย อิตตาหิ อิตตโน นาโถ” หรือ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

- ครูซักถามนักเรียนว่านักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไรในการพึ่งตนเอง
- ให้นักเรียนออกมาสาธิตเกี่ยวกับการปฏิบัติในการพึ่งตนเอง เช่น ใส่ถุงเท้า ใส่รองเท้า ฯลฯ

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ของการพึ่งตนเอง หมายถึง ควบคุมตนเองได้ทั้งกาย วาจา และใจ รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ใครมากำกับ โดยการยกตัวอย่างจาก พุทธศาสนสุภาษิต ที่กล่าวว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ "ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" คือ
 - ต้องช่วยตัวเองได้
 - ต้องพึ่งตัวเองได้
 - ต้องสอนตัวเองได้
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของการพึ่งตนเอง
- นักเรียนได้ตรงรอยเขียนๆ สักครูหนึ่งถึงสิ่งที่ตนเองยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และนำไปฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

คาบที่ 4 เรื่อง ผู้มีอิสรภาพ

ขั้นนำ

- ครูนานันทานชาดกเรื่อง ผู้มีอิสรภาพ มาให้นักเรียนร่วมกันอ่าน
- ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน

ขั้นสอน

- ครูสนทนากับนักเรียนถึงการเป็นอิสระมีความปลอดภัยสำหรับตัวเองมากน้อยแค่ไหน
- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบการเป็นอิสระส่วนตัวกับการเป็นอิสระที่อยู่ในขอบเขตต่างกันอย่างไ
- ให้นักเรียนทำใบงาน "โทษของการมีอิสรภาพ"

ขั้นสรุป

- ครูให้ข้อคิดจากบทความพระคัมภีร์ที่ว่า “พระเจ้าทรงเรียกท่านให้มารับอิสรภาพ ขอเพียงแต่อย่าใช้อิสรภาพนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่จะทำตามใจตนแต่จงรับใช้ซึ่งกันและกันด้วยความรัก (กท 5:13)
- ครูสรุปโทษของการมีอิสรภาพเกินขอบเขต ถ้านักเรียนรู้จักการประมาณตนเองทำอะไร
- โดยการคิดที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปก็จะไม่เกิดโทษกับตัวเอง
- นักเรียนได้ตรงรอยเขียนๆ สักครูหนึ่งถึงสิ่งที่ได้เรียนแล้วในวันนี้ แล้วนำความรู้ที่ได้ไปคิดพิจารณาให้รอบคอบก่อนจะตัดสินใจทำอะไรลงไป

5. สื่อ/อุปกรณ์

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 ใบความรู้

5.1.2 นิทานคุณธรรมและคำกลอน

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

6. วัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรมและการตอบคำถาม

6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น

6.3 ตรวจใบงาน

หริตมาตชาดก ชาดกว่าด้วยผู้มีอิสรภาพ

งูตัวหนึ่งคิดจะเข้าไปกินปลาที่ติดอยู่ในลอบ

ณ แคว้นโกศล พระเจ้ามหาโกศลได้พระราชทานพระธิดาผู้มีสิริโฉมงดงามให้กับพระเจ้าพิมพิสาร อีกทั้งยังได้ประทานหมู่บ้านกาสิเป็นข้าทรงสนานแก่พระราชธิดาด้วย ทั้งสองพระองค์ครองรักกันอย่างมีความสุข ต่อมาพระเทวีก็ให้กำเนิดบุตรชายน่ารัก น่าเอ็นดู

แคว้นโกศลบ้านเมืองที่สงบร่มเย็น

ราษฎรต่างปลื้มปิติกันทั่วหน้า ทารกน้อยผู้นี้เมื่อเติบโตใหญ่ก็เป็นที่รู้จักกันในนามพระเจ้าอชาตศัตรู และแล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อพระเจ้าอชาตศัตรุกระทำปิฎมาตกรรมปลงพระชนม์พระบิดาของตนเอง ไม่นานนักพระเทวีก็สิ้นพระชนม์เพราะความสึเน่หาต่อพระเจ้าพิมพิสาร

พระราชธิดาแห่งแคว้นโกศล ผู้มีสิริโฉมงดงาม

พระเจ้าอชาตศัตรุเมื่อพระชนนีสิ้นพระชนม์ไปแล้วก็ทรงครองบ้านเมืองนั้นอยู่ ตามเดิม พระเจ้าโกศลบุตรของพระเจ้ามหาโกศล ซึ่งมีศักดิ์เป็นน้าของพระเจ้าอชาตศัตรุ ทรงโกรธแค้นพระเจ้าอชาตศัตรุมาก เป็นสาเหตุให้พระเจ้าโกศลและพระเจ้าอชาตศัตรุเปิดศึกสงครามแม้จะเป็นสายเลือดเดียวกัน

พระราชโอรสองค์น้อยพระนามอชาตศัตรุ

“เราจักไม่ให้หมู่บ้านอันเป็นของตระกูลเราแก่โจรผู้ฆ่าบิดาของตนเองเป็นอันขาด” สงคราม ระหว่างพระเจ้าโกศลและพระเจ้าอชาตศัตรุเนิ่นนานนัก บางคราพระเจ้าน้ำก็ชนะ บางคราพระเจ้าหลานก็ชนะ สลับเปลี่ยนกันอยู่อย่างนี้ไม่รู้จักหมดสิ้น

พระเจ้าอชาตศัตรูกระทำปีติมาตกรรมปลงพระชนม์พระบิดาของตนเอง

คราวใดที่พระเจ้าอชาตศัตรูทรงชนะก็ทรงโสมนัสปึกธงชัยบนรถเข้าสู่พระนครด้วย ยศยิ่งใหญ่ แต่ถ้าคราวใดปราชัยก็ทรงโสมนัสเสด็จเข้าสู่พระนครโดยไม่ให้ใครๆ ทราบเลย เรื่องของพระเจ้าอชาตศัตรูได้กลายเป็นมาเป็นหัวข้อสนทนาของชาวบ้านชาวเมืองตลอดจนภิกษุสงฆ์

สงครามระหว่างพระเจ้าโกศลและพระเจ้าอชาตศัตรู

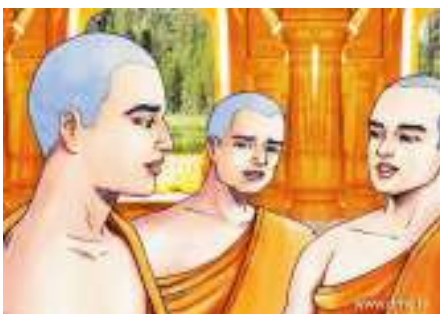

“ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย พระเจ้าอชาตศัตรูนะ ทรงชนะพระเจ้าน้ำแล้วตีพระทัย ครั้นทรงปราชัยก็ทรงโสมนัส” “นั่นนะซิ เอื้อ เป็นอย่างนี้เรื่อยไป ไม่รู้จักจบจักสิ้นกันชะที” ครั้งนั้นองค์พระศาสดาเมื่อได้ยินหัวข้อที่เหล่าภิกษุสนทนาก็ได้ตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ไม่ใช่แต่บัดนี้เท่านั้น

พระเจ้าอชาตศัตรูทรงชนะศึกก็ได้ปึกธงชัยบนรถเข้าสู่พระนครด้วยยศยิ่งใหญ่

แม้กาลก่อนพระเจ้าอชาตศตรุนั้น ทรงชนะแล้วก็ตีพระทัย ทรงปราชัยก็ทรงโสมนัสเหมือนกัน แล้วพระองค์ก็ทรงตรัสเล่า หริตมาตชาดกดังนี้ ณ แม่น้ำทำยาป่าใหญ่แห่งหนึ่ง ครั้งเมื่อธรรมชาติยังอุดมสมบูรณ์ ทั้งสัตว์ป่าและชาวบ้านต่างใช้ชีวิตพึ่งพิงอยู่กับธรรมชาติ

ภิกษุทั้งหลายสนทนากันในเรื่องการทำศึกของพระเจ้าอชาตศัตรู

สมัยนั้นชาวบ้านจะดักลอบจับปลาในแม่น้ำใช้เป็นอาหารเพื่อประทังชีวิต “พี่จ๊ะ วันนี้เราวางลอบไว้กี่ที่ดีจ๊ะพี่” “พี่ว่าจะวางไว้สัก 2-3 ที่ก็พอจ๊ะ เอาไว้กินแค่นี้ก็พอ” “ดีจ๊ะ เดี่ยวตอนเช้าเราก็กินน้ำพริกผักจิ้มเอาก็ได้ เวลาผ่านไปลอบที่ชาวบ้านมาวางไว้ก็มีปลาติดอยู่เป็นจำนวนมาก ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ สัตว์ทั้งหลายต่างใช้ชีวิตพึ่งพิงกันและกัน

งูตัวหนึ่งเลื้อยผ่านมาเห็นปลาติดลอบอยู่ ก็คิดแผนการร้ายหวังเข้าไปกินปลาในลอบนั้น “ลาภปากแล้วไหมละ อยู่ๆ ก็มีปลาติดตั้งเยอะเยะมา มะ มาเป็นอาหารของข้าชะดิๆ อะๆ อะไม่ต้องเหนียวตามไล่อีกแล้ว ฮี ฮี”

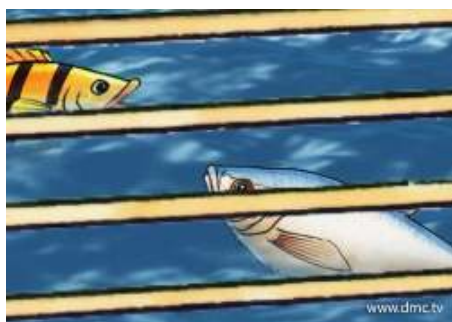
ชาวบ้านดักปลาในแม่น้ำใช้เป็นอาหารเพื่อประทังชีวิต

เหล่าฝูงปลาที่อยู่ในลอบเมื่อเห็นว่างูเลื้อยมาที่ลอบก็แตกตื่นหวาดกลัว “ว้ายพวกเรารู้ตัวนี้นะ มันต้องตั้งใจมากินพวกเรานะ เลย มันเลื้อยเข้ามาใกล้แล้ว” “แล้วเราจะหนียังไงดี โธ่..ดักลอบแล้วยังช่วยเข้ามาเจออีก” “พวกเจ้าอย่าแตกตื่นไปเลย

งูตัวหนึ่งคิดจะเข้าไปกินปลาที่ติดอยู่ในลอบอย่างมากมาย

พวกเรามีกันตั้งหลายตัว ทำไมต้องกลัวแก่งตัวเดียวด้วย ถ้าพวกเราช่วยกัน งูตัวเดียวทำอะไรเราไม่ได้หรอก” เจ้า งูหวังได้ลิ้มรสกับอาหารมือใหญ่ มันเลื้อยเข้าไปใกล้ลอบแล้วเอ่ปากกับปลาที่ติด เจ้าปลาทั้งหลายไหนๆ เจ้าก็ต้องเป็นอาหารมนุษย์แล้ว

ปลาทั้งหลายต่างให้กำลังใจกันว่าอย่าได้กลัวงูที่จะเข้ามากินพวกตน

ยังงี้เสียก็เป็นอาหารของเราสักตัวสองตัวเถอะ เฮ้อๆ เฮ้อ” “เจ้างูเอ๋ย ทำไมพวกเราจะต้องยอมเป็นอาหารให้เจ้าด้วย พวกเราก็อีกชีวิตของเราเหมือนกัน” ที่ริมฝั่งมีกบเขียวตัวหนึ่งนอนอยู่ มันเห็นเหตุการณ์นั้นโดยตลอด แต่ก็ไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวแต่อย่างใด

ได้ลิ้มรสกับอาหารมือใหญ่

“โอ้ว..เจ้างูตัวนี้เนี่ยกิเลสหนาบังของตัวเองแท้ๆ” ด้วยความหิวเจ้างูไม่ปลา แต่จะลิ้มรสปลาเหล่านั้นอยู่ลอบ หวังกัดกินปลานั้นให้หายอย่าพุดมากไปเลย มาเป็นอาหารของข้าชะດีๆ

เจ้างูเลื้อยเข้าไปใกล้ลอบหวัง

ตา จนมองไม่เห็นหางนะ ฟังเสียงพุดใดๆ ของพวกอย่างเดียว จึงเลื้อยเข้าไปในอยาก” “มามะ ปลาทั้งหลาย

ชะเลย”

ที่ริมฝั่งมีกบเขียวตัวหนึ่งนอนอยู่ มันเห็นการกระทำของเจ้างูโดยตลอด

หิวเต็มที่แล้ว อู..ปวดท้อง” มิ ทันที่เจ้างูจะได้ลิ้มรสปลาดังใจอยากเหล่าฝูงปลาที่อยู่ในลอบก็รู้มกักงูจน เป็นแผลเหวอะหวะไปหมด “พวกเราช่วยกันกัดเจ้างูตัวนี้เถอะ อย่าปล่อยให้มันมาทำร้ายพวกเราได้” “เป็นไงละเจ้างู อยากกินปลามากไหมะ นี่..โดนปลากัด

เจ้างูโดนปลาทั้งหลายรุมกัดเป็นแผลไปทั่วตัว

“หายอยากเลยไหม้ละ ฮ่าๆ ฮ่า” “โอ้ย..เจ็บ เจ็บ โอ้ย..อย่ากัดซ้ำซิ ใครก็ได้ช่วยที ท่านกบเขียว ดูซิพวกปลาในลอบมันรุมกัดซ้ำใหญ่แล้ว โอ้ย ท่านช่วยข้าหน่อยเถอะ โอ้ย...” “ข้าเห็นแล้วแต่ก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญอะไรนี่ ทำไมเราต้องช่วยท่านด้วยละ” “เฮอะๆๆ เป็นยังไงละ สมน้ำหน้าแม่แต่กบก็ไม่ช่วยเจ้า

เจ้ารู้งงโอดครวญให้กบเขียวช่วยเหลือมันจากการถูกทำร้าย

ข้าก็เตือนเจ้าแล้ว ใครจะยอมเป็นอาหารให้เจ้าง่ายๆ เอ้าพวกเรา ช่วยกันรุมกัดเจ้าอีกที อย่าปล่อยให้มันหนีไปได้” “โอ้ย..ท่านกบเขียว ทำไมท่านพูดเช่นนั้นละ ท่านก็เห็นอยู่ว่าข้าเป็นฝ่ายที่ถูกรังแก ดูเจ้าพวกปลานั้นซิ มันตั้งหลายตัวรุมกัดข้าอยู่ตัวเดียวเลย

ด้วยความปรารถนาดี

เห็นอย่างนี้แล้วท่านยังไม่ช่วยข้าอีก ทรมาณ ตะโกนขอความช่วยเหลือจาก กระโดดเข้ามาใกล้แล้วพูดเตือนสติเจ้า สำคัญอะไร และช่วยอะไรเจ้าไม่ได้ละ เพราะถ้าเกิดมีปลาสักตัวหลงเข้าไปในถิ่นของเจ้า

กบเขียวได้พูดเตือนสติเจ้างู

เรอะ” เจ้าได้รับความทุกข์ กบ กบเขียวยังคงวางเฉย “ที่ข้าพูดว่าไม่ใช่เรื่อง

พวกปลารุมกัดเจ้างูเพื่อป้องกันชีวิตของตนเอง

ปลาตัวนั้นก็คงถูกพวกเจ้ารุมกัดกินเหมือนกัน อย่างเนียข้าถึงช่วยพวกเจ้าไม่ได้” “เจ้าพูดอย่างนั้นมันก็ถูก แต่จะปล่อยให้ข้าโดนเจ้าพวกปลารุมกัดอยู่อย่างนี้นะเรอะ โอ้ย เจ็บๆ เจ็บเหลือเกิน” “เป็นไงละเจ้า สมน้ำหน้า ไม่มีใครช่วยเจ้าหรอก ถ้าพวกเราไม่รุมกัดเจ้า ก็คงโดนเจ้ากัดกินเป็นอาหารแน่ เป็นใครก็รักชีวิตของตัวเองเหมือนกัน”

เจ้าทนความเจ็บปวดไม่ไหวและได้สิ้นใจลงในที่สุด

กบเขียวมองดูเจ้างูที่โดนฝูงปลากัดเป็นแผลจนเหวอะหะ มันถอนหายใจแล้วก็กระโดดไปที่อื่น ทิ้งให้งูอยู่แก้ปัญหาที่ ก่อเอาไว้ “เฮ้อ เจ้างูเอ๋ย เจ้าทำตัวของตัวเองแท้ๆ เราคงช่วยอะไรเจ้าไม่ได้หรอก” “เห็นไหมละเจ้างู เจ้าเป็นฝ่ายผิดจริงๆ ไม่ใช่พวกเรา” เมื่อกบเขียวจากไปแล้วฝูงปลาก็กรูเข้ามากัดกินงูที่จะเข้ามาทำร้ายพวกตน

ถึง ในลอบ เจ้าทนความเจ็บปวดไม่ไหวสิ้นใจตายในลอบนั่นเอง

พระศาสดาทรงนำพระธรรมเทศนา^๑นี้มาแสดงแล้ว แล้วทรงประชุมชาดกว่า ฐูนีครั้งนั้น กำเนิดเป็น พระเจ้า
อชาตศัตรูกบเจียว เสวยพระชาติเป็น องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

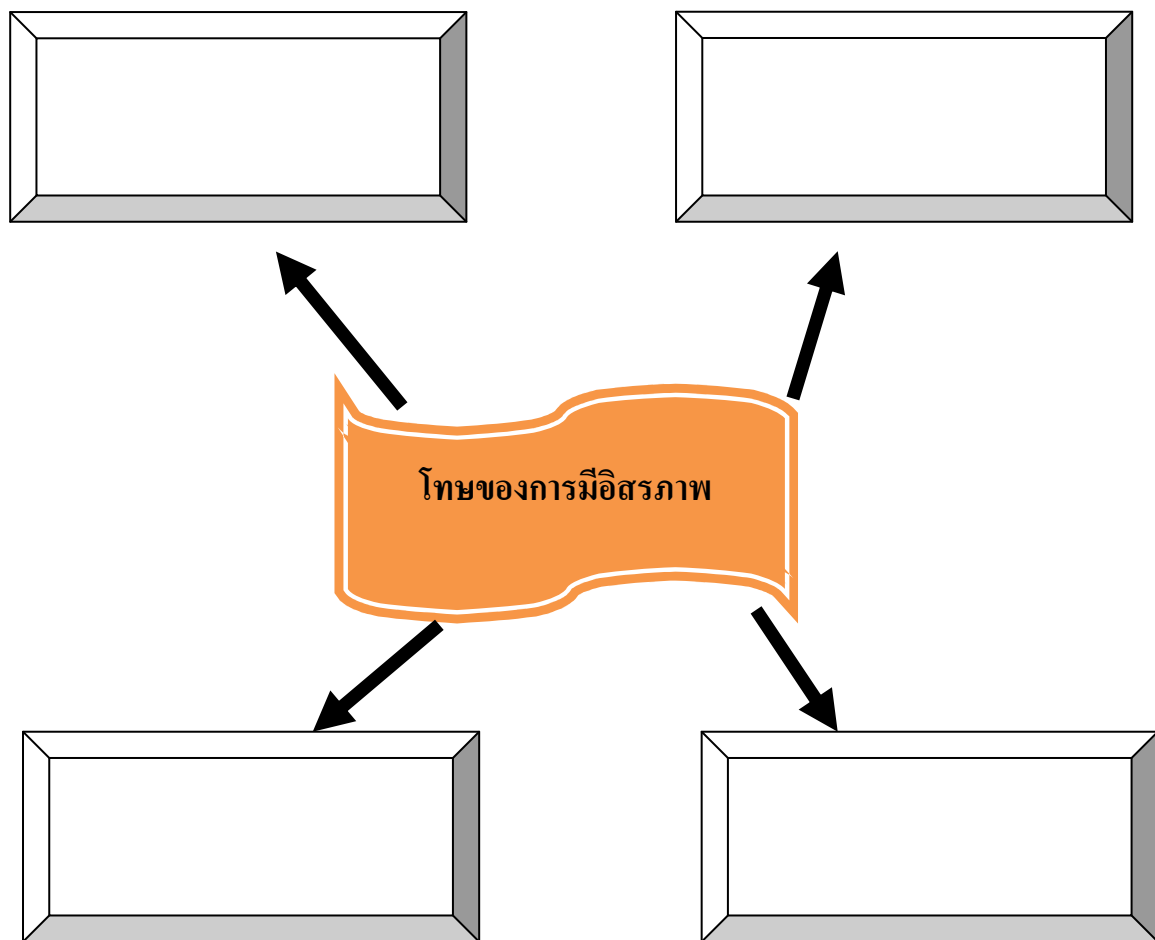
ดั่งนกน้อย ผกผิน เทียวบินว่อน
กางปีกร่อน งามงด ดูสดใส
เจ้าท่องเที่ยว ป่าเขา ลำเนาไพร
ขอบฟ้าไกล กู่ก้อง ท้องนภา
อิสระ เสรี มีสิ้นสุด
เปรียบประดุจ ตัวตน ที่ค้นหา
บินโดดเดี่ยว ท่องไป ในพนา
ไกลสุดตา ประเทือง ฟ้าเรืองรอง
ประสบการณ์ ที่มี สร้างชีวิต
พรหมลิขิต จิตไว้ ไม่มีสมอง
ก้าวต่อไป มุ่งมั่น ตามครรลอง
เพื่อสมปอง สิ่งหวัง ที่ตั้งใจ

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
เรื่อง โทษของการมีอิสรภาพ

ชื่อนักเรียน นามสกุล ระดับชั้น.....
ผู้ตรวจทาน วันที่

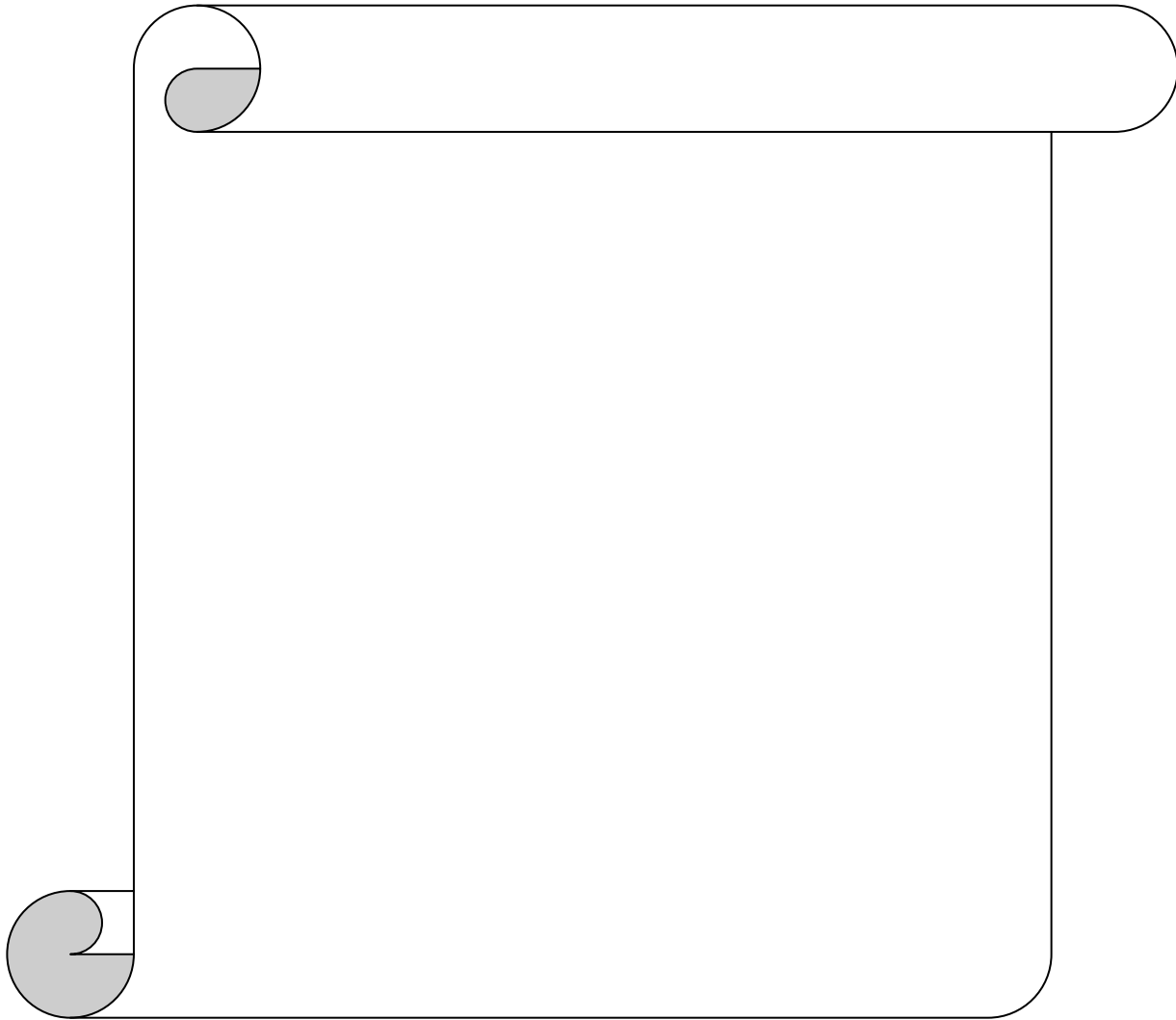
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด เรื่อง โทษของการมีอิสรภาพ

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
เรื่อง ความหมายของคำว่า "อิสระ"

ชื่อนักเรียน นามสกุล ระดับชั้น.....
ผู้ตรวจทาน วันที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายถึงความหมายของคำว่า "อิสระ"

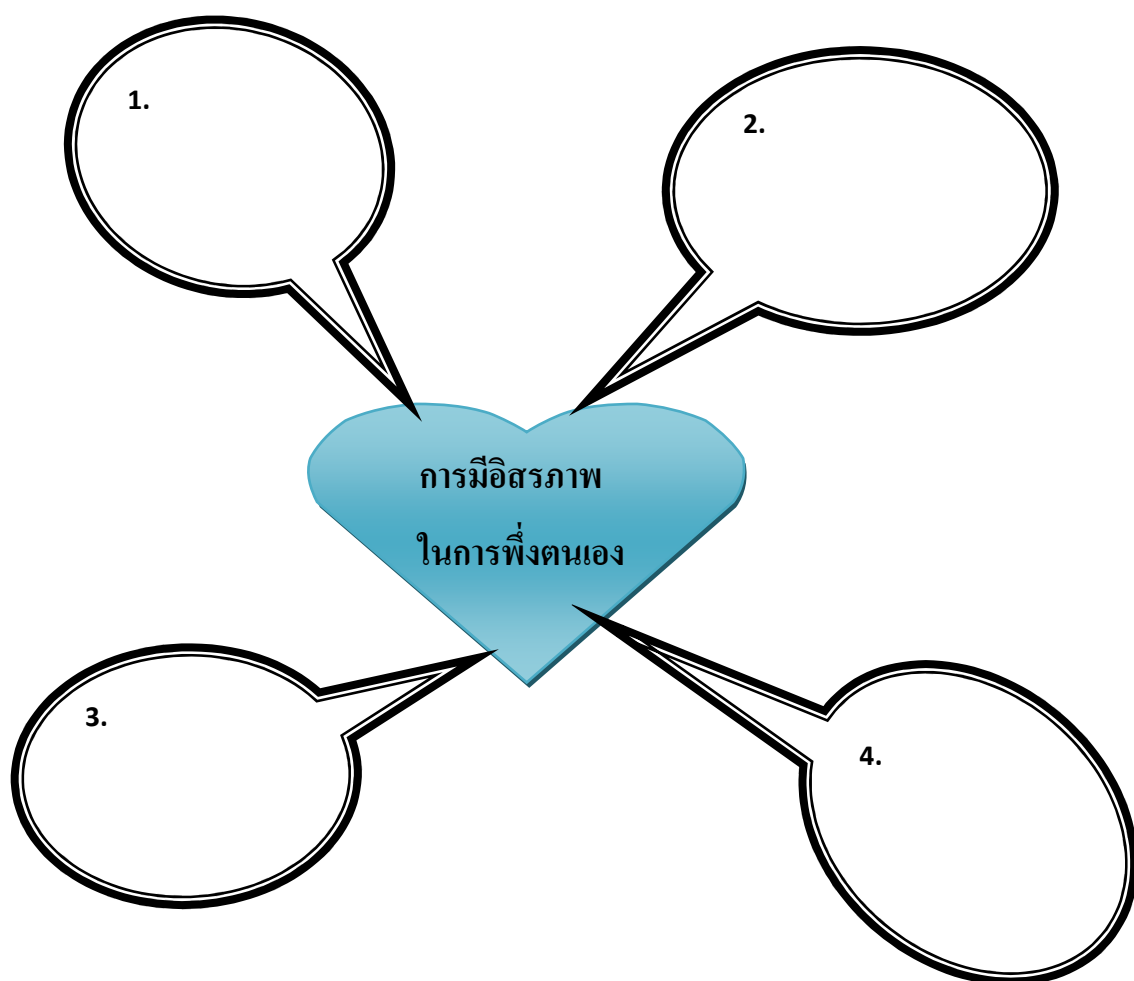

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
เรื่อง การมีอิสรภาพในการพึ่งตนเอง

ชื่อนักเรียน นามสกุล ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน วันที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดในการมีอิสรภาพในการพึ่งตนเอง

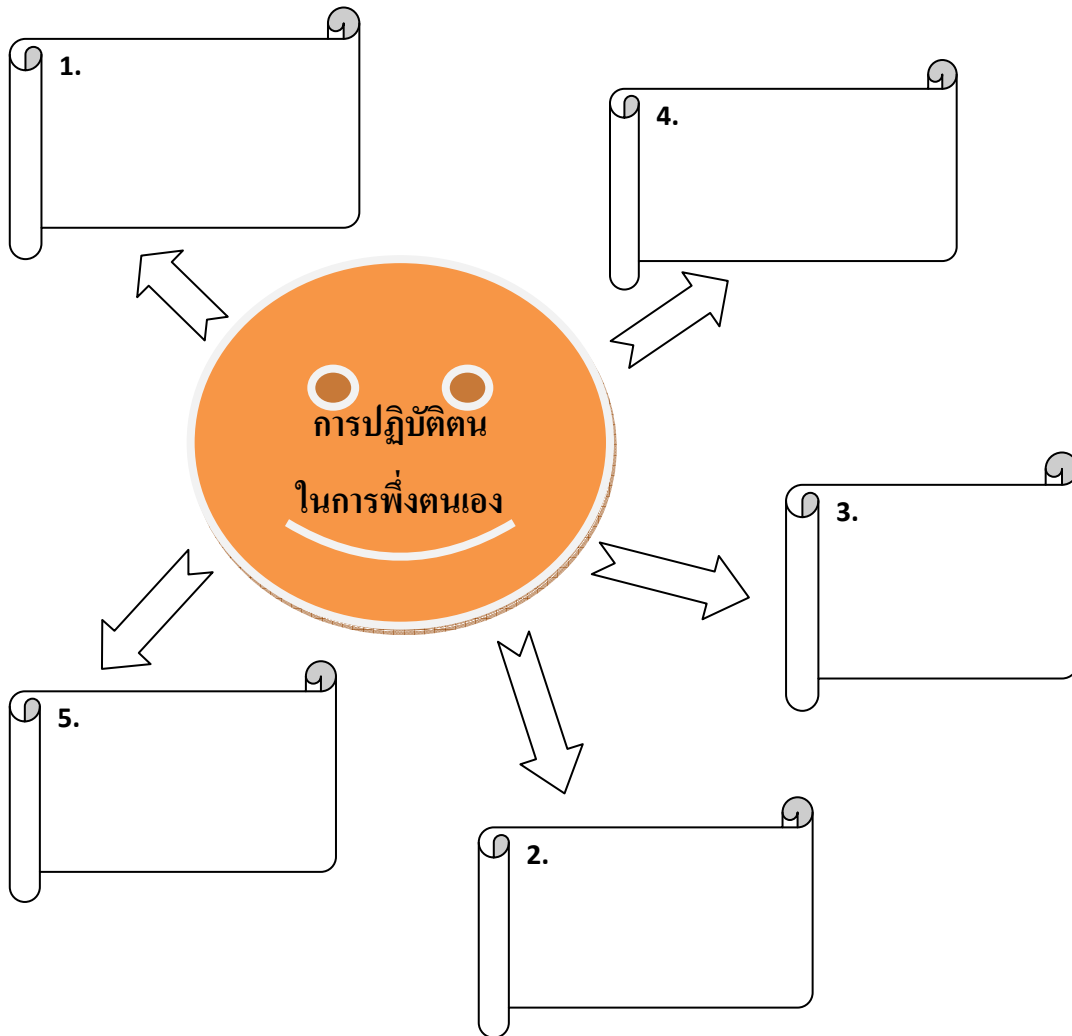

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
เรื่อง การปฏิบัติตนในการฟังตนเอง

ชื่อนักเรียน นามสกุล ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน วันที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับปฏิบัติในการฟังตนเอง

1. ผลการเรียนรู้

เห็นคุณค่าความงามและตั้งใจสืบสานวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ยกตัวอย่างบุคคลที่แสดงความรักชาติ

2.1.2 อธิบายถึงคุณค่าความงามของวัฒนธรรม ศิลปะ และประเพณีไทย

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 กระทำตามแบบอย่างบุคคลที่แสดงความรักชาติ

2.2.2 ประพฤติตนได้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ชักชวนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

2.3.2 ชักชวนบุคคลอื่นให้ชื่นชมและเห็นคุณค่าและความงามของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย

3. สาระการเรียนรู้

บุคคลสำคัญของไทยที่แสดงออกถึงความรักชาติมีเป็นจำนวนมาก การศึกษาเรื่องราวของบุคคลที่แสดงออกถึงความรักชาติจะทำให้เราเกิดความรักและภาคภูมิใจสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

วัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทยเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติและเป็นมรดกอันล้ำค่าตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 บุคคลที่แสดงความรักชาติ

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนฟังเพลง พระนเรศวร <http://www.youtube.com/watch?v=0Fk5qt8zjMg>
- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเพลงพระนเรศวร ว่าเนื้อเพลงกล่าวถึงเรื่องอะไร

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนดูการ์ตูนเรื่องพระนเรศวรจาก <http://www.youtube.com/watch?v=YHFsg-JHPAU>

- ครูซักถามนักเรียนจากการดูเรื่องพระนเรศวร
 - จากเนื้อเรื่องกล่าวถึงสมเด็จพระนเรศวรอย่างไร
 - สมเด็จพระนเรศวรเป็นแบบอย่างของบุคคลที่รักชาติอย่างไร
 - หากไม่มีสมเด็จพระนเรศวรประเทศชาติบ้านเมืองจะเป็นอย่างไร
 - นักเรียนจะนำแบบอย่างใดของสมเด็จพระนเรศวรมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6 คน เพื่อช่วยกันแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ในรูปของผังมโนทัศน์ (Mind Map)
- นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

- ครูให้นักเรียนบอกวิธีการปฏิบัติตนและชักชวนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ
- ครูสรุปการกระทำของสมเด็จพระนเรศวรที่ทรงกู้อิสรภาพของไทยจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทำคุณประโยชน์และสร้างผลงานต่อประเทศชาติ
- นักเรียนได้ตรึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้โดยครูแนะนำว่าให้นักเรียนได้ระลึกถึงความโชคดีของตนเองและประชาชนคนไทยที่ได้เกิดบนผืนแผ่นดินไทยที่มีพระมหากษัตริย์ที่รักและอยู่เคียงข้างกับประชาชนเสมอไม่ว่าจะยามทุกข์หรือยามสุข

คาบที่ 2 คุณค่าของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนดูภาพเด็กเคารพผู้ใหญ่ ภาพการแต่งกายชุดไทย ภาพประเพณีเล่นสงกรานต์ ภาพวันลอยกระทง

- ซักถามนักเรียนว่าเคยปฏิบัติเหมือนในภาพหรือไม่

ขั้นสอน

- ครูอธิบายความหมายของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมในการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ความก้าวหน้าคนส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นสิ่งดีงาม โดยสร้างเป็นกฎเกณฑ์แบบแผน เพื่อนำไปปฏิบัติ

ให้เป็นไปตามรูปแบบเดียวกัน ถือเป็น "มรดกแห่งสังคม" เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้รับมาจากบรรพบุรุษหรือถ่ายทอดให้แก่อนุชนรุ่นหลังจนเป็นวิถีของสังคม
 ประเพณี หมายถึง กิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา เป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อสังคม เช่น การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ศิลปกรรม กฎหมาย คุณธรรม ความเชื่อ ฯลฯ เป็นกฎระเบียบในการปฏิบัติตนในสังคมเช่นมารยาทในห้องรับประทานอาหาร ประเพณีของไทยนั้นให้ความสำคัญในการให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส ผู้น้อยต้องรู้จัก

สัมมาคารวะให้ความเคารพผู้ใหญ่ เช่น นักเรียนต้องให้ความเคารพครูบาอาจารย์

- สนทนาซักถามนักเรียนว่าอะไรคือคุณค่าของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย

คุณค่าของวัฒนธรรม

- คุณค่าที่ ๑ ความรักความผูกพันในครอบครัว
- คุณค่าที่ ๒ ความเคารพกตัญญูต่อผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณ
- คุณค่าที่ ๓ ความศรัทธาในการทำบุญให้ทาน
- คุณค่าที่ ๔ เอกลักษณ์ทางศิลปกรรม
- คุณค่าที่ ๕ พิธีกรรมที่สง่างามสร้างความสัมพันธ์
- คุณค่าที่ ๖ สามัคคีคือพลังของชุมชน
- คุณค่าที่ ๗ เอกลักษณ์ทางภาษา
- คุณค่าที่ ๘ การละเล่นและดนตรีพื้นบ้าน : ความสุขนทริยภาพ

คุณค่าของศิลปะและประเพณีไทย

- ประเพณีเป็นกฎเกณฑ์หรือแบบแผนที่สังคมกำหนดขึ้นใช้ร่วมกันในหมู่สมาชิก ประเพณีจึงเป็นเครื่องหมายบอกความเป็นพวกเดียวกันของพวกที่ยึดถือในประเพณีเดียวกัน
- ประเพณีจัดว่าเป็นวัฒนธรรมประจำชาติหรือเป็นเอกลักษณ์ของสังคมแสดงว่า สังคมนั้นมีความเจริญมาตั้งแต่อดีตหรือมีลักษณะเฉพาะของตนมาเป็นเวลานานดังนั้นการมีประเพณี เป็นของตนเองจึงนับเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง
- ประเพณีมีส่วนสนับสนุนให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง
- ประเพณีเป็นสิ่งเชื่อมโยงให้คนในสังคมมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ประเพณีเป็นรากฐานของกฎหมายของประเทศ
- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ให้นักเรียนดูภาพประเพณีสงกรานต์

- ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทยและการชักชวนหรือแนะนำให้บุคคลอื่นเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย ในใบงาน

ขั้นสรุป

- นักเรียนบอกวิธีการปฏิบัติตนและชักชวนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย
- ครูสรุปวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทยเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันล้ำค่าของชาติ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนไทยภาคภูมิใจ ส่วนประเพณีไทยเป็นแบบแผนที่คนยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมา
- นักเรียนได้ตรงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้โดยครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5. สื่ออุปกรณ์ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

- 5.1.1 คลิปเพลงพระนเรศวร <http://www.youtube.com/watch?v=0Fk5qt8zjMg>
- 5.1.2 คลิปการ์ตูนเรื่องพระนเรศวร <http://www.youtube.com/watch?v=YHFsg-JHPAU>
- 5.1.3 ใบงาน
- 5.1.4 รูปภาพเด็กเคารพผู้ใหญ่ ภาพการแต่งกายชุดไทย ภาพประเพณีเล่นสงกรานต์
- 5.1.5 ภาพวันลอยกระทง

5.2 แหล่งเรียนรู้

- 5.2.1 ห้องสมุด

6. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
ด้านความรู้ <ul style="list-style-type: none"> - ยกตัวอย่างบุคคลที่แสดงความรักชาติ - อธิบายถึงคุณค่าความงามของวัฒนธรรม ศิลปะ และประเพณีไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - การตอบคำถาม - ใบงานการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ระดับคะแนน 2 ผ่านเกณฑ์ - ตอบได้มากกว่า 5 ข้อ ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ <ul style="list-style-type: none"> - กระทำตามแบบอย่างบุคคลที่แสดงความรักชาติ - ประพฤติตนได้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบงานการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความรักชาติ - การตอบคำถาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ตอบได้มากกว่า 5 ข้อ ผ่านเกณฑ์ - ได้ระดับคะแนน 2 ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> - ชักชวนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ - ชักชวนบุคคลอื่นให้ชื่นชมและเห็นคุณค่าและความงามของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - การตอบคำถาม - ใบงานการชักชวนหรือแนะนำให้บุคคลอื่นเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ระดับคะแนน 2 ผ่านเกณฑ์ - ตอบได้มากกว่า 5 ข้อ ผ่านเกณฑ์

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น...../.....

ใบงาน

คำชี้แจงให้นักเรียนบอกการกระทำหรือการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความรักชาติ ในรูปของผังมโนทัศน์ (Mind Map)

การกระทำที่แสดงถึงความรักชาติ

ใบงาน

คำชี้แจงให้นักเรียนวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย และการชักชวนหรือแนะนำให้บุคคลอื่นเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย ในรูปของผังมโนทัศน์ Mind Map

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย
การชักชวนหรือแนะนำให้บุคคลอื่นเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีไทย

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนวิชาจริยศึกษา

คำชี้แจง: 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนน
2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		

รายการประเมินพฤติกรรม

ด้านการตอบคำถาม

คะแนน/ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้งด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้งด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน/ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

ใบความรู้คุณค่าของวัฒนธรรม

คุณค่าประการที่ ๑ ความรักความผูกพันในครอบครัว

วัฒนธรรมไทยได้สร้างความรักความผูกพันในครอบครัวตัวอย่างเช่นวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยในอดีตนั้นเป็นวันแห่งความรักความผูกพันของครอบครัวอย่างแท้จริงสมัยก่อนพ่อแม่จะเตรียมเสื้อผ้าชุดใหม่ให้ลูกหลานพร้อมเครื่องประดับสำหรับตกแต่งไปทำบุญลูกหลานจะเตรียมเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ได้สวมใส่หลังพิธีรดน้ำดำหัวซึ่งเป็นความรัก ความห่วงใยอันเกิดจากน้ำใจจริงที่

สมาชิกในครอบครัวจะพึงให้แก่กันปัจจุบันเมื่อถึงวันสงกรานต์ทุกคนจะกลับบ้านไปหาพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือรดน้ำขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลในการเริ่มต้นปีใหม่อารมณ์ความรักความผูกพันของแต่ละฝ่ายที่รินไหลผ่านสายน้ำจะเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่กันและกันต่อการดำรงชีวิตต่อไป

คุณค่าประการที่ ๒ ความเคารพกตัญญูต่อผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณ

ในวิถีชีวิตไทยไม่มีสิ่งใดจะประเสริฐกว่าความกตัญญูต่อผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณสังคมไทยแต่เดิมมีความผูกพันกับสมาชิกในครอบครัวทั้งต่อวงศาคณาญาติและบรรพบุรุษเมื่อถึงวันสงกรานต์จึงเป็นวันที่จะได้แสดงความเคารพกตัญญูต่อผู้มีพระคุณทั้งที่มีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้วนอกเหนือจากการปฏิบัติตามปกติการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณที่ยังมีชีวิตอยู่ปฏิบัติโดยการไปรดน้ำขอพรด้วยความเคารพและสำรวม และการระลึกถึงพระ

คุณท่านที่ได้เลี้ยงดูอุปถัมภ์มาแต่เล็กจนโตการระลึกถึงบรรพบุรุษมีพิธีบังสุกุลอัฐิอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วเพื่อขอให้อานิสงส์แห่งผลบุญดังกล่าวช่วยให้ผู้ตายได้อยู่ในภพภูมิที่ดียิ่งขึ้น

คุณค่าประการที่ ๓ ความศรัทธาในการทำบุญให้ทาน

ในวันสำคัญทางศาสนาเช่นวันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชาเป็นต้นคนไทยและครอบครัวเตรียมของสำหรับทำบุญตักบาตรด้วยจิตศรัทธาในคุณความดีแห่งการทำบุญให้ทานนอกจากนี้การทำบุญยังเป็นสิ่งที่คนไทยถือปฏิบัติก่อนการเริ่มงานประเพณีต่างๆ เช่น วันสงกรานต์วันลอยกระทง ฯลฯ ความศรัทธาในการทำบุญ ยังจะ

เห็นได้จากการจัดให้มีการทอดกฐินการทอดผ้าป่าเพื่อให้
พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาได้มีสิ่งของเครื่องใช้อันจำเป็น
เพื่อการปฏิบัติธรรมด้วยการศรัทธาในการทำบุญนี้เองที่ทำให้
สามารถสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาจนมาถึงปัจจุบัน

คุณค่าประการที่ ๔ เอกลักษณะทางศิลปกรรม

ซึ่งจะแสดงออกมาทั้งในด้านสถาปัตยกรรมเช่นวัดบ้านเรือนหรือ จิตรกรรมเช่นภาพวาดฝาผนังหรือ วรรณกรรม
ต่างๆ เช่น เพลงกล่อมเด็กที่ไพเราะเพื่อสอนให้เด็กมีคุณธรรม ตัวอย่างเช่น

๑. คำคมล้ำนา เช่น เสียมบ่ม ไล่ด้มหนักๆ หมายถึง ความรู้ไม่มากให้ตั้งใจเรียนหนังสือ

๒. สุภาษิตร้อยแปดภาคได้ เช่น อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าเอาแสกให้เหลือหาบ หมายถึง เขาว่าเราโลภลาก จงแบก
หาบพอสมควร

คุณค่าประการที่ ๕ พิธีกรรมที่สง่างามสร้างความสัมพันธ์

พิธีกรรมที่สง่างามสร้างความสัมพันธ์การตั้งใจกระทำ
ความดีเมื่อประกอบกับพิธีกรรมที่สูงส่งและสง่างามย่อม
ส่งผลถึงความสัมพันธ์ทางจิตใจอย่างลึกซึ้งซึ่งทั้งแก่ผู้ให้และ
ผู้รับยังเคารพนับถือมากพิธีกรรมที่จัดให้ยังคงงามด้วย
ศิลปะและความหมายอันสูงค่า

คุณค่าประการที่ ๖ สามัคคีคือพลังของชุมชน

วัฒนธรรมได้แฝงคุณค่าไว้อีกประการหนึ่งอย่างแยกขาด
คือความสามัคคีซึ่งจะเห็นได้ตั้งแต่ก่อนเริ่มวันสงกรานต์
สมาชิกในครอบครัวร่วมกันทำความสะอาดบ้านเรือน
เครื่องมือเครื่องใช้ร่วมมือร่วมใจกันเตรียมสิ่งของ
สำหรับไปทำบุญเป็นความสามัคคีภายในครอบครัวซึ่งจะ
เป็นผลให้สมาชิกรักใคร่ผูกพันกันมากขึ้นเช่นเมื่อล่วงถึง
วันเข้าพรรษามีการก่อเจดีย์ทรายซึ่งนอกจากเป็นการ
ทำบุญแล้วยังแสดงให้เห็นถึงพลังของชุมชน ในการที่จะ

ทำนุบำรุงวัดในหมู่บ้านของตนให้เจริญยิ่งขึ้นอีกด้วย

คุณค่าประการที่ ๗ เอกลักษณ์ทางภาษา

อักษรไทย
พยางค์ ๓๔ ตัว

ค	ข	ช	ด	ต	ท	ถ	ด	น
ช	ซ	-	ญ	ว	ฉ	ญ	ฎ	-
ณ	ด	ต	ด	ท	ถ	น	บ	ป
พ	ฟ	พ	ฟ	ภ	ม	ย	ร	ล
อ	ค	ข	ช	ด	ต	ท	ถ	ด

ภาษาไทยนั้นงามทั้งสระและศัพท์
สำเนียงเป็นความภาคภูมิใจของคน
ไทยทุกคนที่มีภาษาเป็นของตนเองซึ่ง
เกิดขึ้นด้วยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ
ไทยโดยแท้ลักษณะประการหนึ่งใน
การใช้ภาษาไทยของคนไทยคือการ
เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนซึ่งจะพบได้ใน
ประเพณีสงกรานต์ที่เกี่ยวข้องกับ

การเล่นต่างๆมีการใช้ถ้อยคำที่ลึกซึ้งกินใจและยังแฝงไปด้วยไหวพริบปฏิภาณในการคิดค้นได้ตอบให้ทันทั้ง
ถ้อยคำและความหมายอีกด้วย

คุณค่าประการที่ ๘ การละเล่นและดนตรีพื้นบ้าน : ความสุข สุนทรียภาพ

สิ่งที่ควบคู่ไปกับงานบุญซึ่งเราพบเห็นอยู่เสมอได้แก่
ดนตรีและการละเล่นซึ่งถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะอีก
อย่างหนึ่งของคนไทยที่โดดเด่นเป็นพิเศษในประเพณี
สงกรานต์คนตรีพื้นเมืองได้เข้าไปมีบทบาทอยู่หลาย
วาระด้วยกัน

อย่างไรก็ตามคุณค่าทางวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้นกำลัง
จะสูญหายไปในสภาพปัจจุบันสุนทรียภาพอันเกิดจาก
ภาษาและดนตรีอันไพเราะด้วยท่วงทำนองได้ถูกแทนที่
ด้วยบทเพลงสมัยใหม่จากตะวันตกในวันสงกรานต์พฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงความเอือมอาทรความห่วงใย
และความปรารถนาดีที่จะมีให้แก่ผู้อื่น ความสุขจากการประพรมน้ำก็ถูกแทนที่ด้วยการขว้างปาด้วยกิริยาก้าวร้าว
รุนแรงไม่สนใจในความเจ็บปวดและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นและในวันไหว้ครูกิจกรรมหลายๆอย่างได้ถูกยกเลิกไป
พิธีกรรมอันสง่างามก็ถูกกระทำแบบลวกๆให้เสร็จสิ้นโดยเร็วและยากที่เราจะเรียกร้องให้นำเอาวัฒนธรรมอันดี
งามทั้งหมดในอดีตกลับคืนมาสู่ยุคปัจจุบันแต่ถ้าคนไทยตระหนักถึงคุณค่าและดัดแปลงให้เหมาะสมกับยุค
ปัจจุบันเท่ากับว่าเราได้จรโลงวัฒนธรรมอันดีงามให้อยู่คู่กับสังคมไทยสืบไป

1. ผลการเรียนรู้

บอกผลกระทบที่เกิดจากการทำความดีและดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของบุคคลที่ประพฤติดี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

บอกความแตกต่างระหว่างความดีกับความไม่ดีได้

2.2 ด้านทักษะ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีของตนเองให้ถูกต้อง

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ดำเนินชีวิตตั้งมั่นในความดี

3. สาระการเรียนรู้

พฤติกรรมของมนุษย์มีทั้งดีและไม่ดี จึงควรแยกแยะความแตกต่างระหว่างความดีและความไม่ดีให้ได้ สามารถดำเนินชีวิตตั้งมั่นในความดี เรียนรู้จากความผิดบกพร่องและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีให้ถูกต้อง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบเรียนที่ 1

ขั้นนำ

- นักเรียนดูภาพแล้วตอบคำถามว่าเป็นภาพแต่ละภาพ ภาพไหนบ้างที่เป็นการประพฤติตนที่ดี ภาพนั้นเป็นการประพฤติตนที่ไม่ดี

ขั้นสอน

- นักเรียนอ่านนิทานเปรียบเทียบบุตรผู้หลงผิด และตอบคำถามต่อไปนี้
 - จากนิทาน พฤติกรรมของบุตรชายทั้งสองแตกต่างกันอย่างไร
 - ตัวละครในเรื่องนี้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนในเรื่องใด
 - ถ้านักเรียนกระทำความผิดบางสิ่ง นักเรียนจะอย่างไร
- ครูอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีทั้งดีและไม่ดี นักเรียนควรแยกแยะความแตกต่างระหว่างความดีและความไม่ดีให้ได้ แม้บางครั้งจะเลือกกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ก็สามารถไถ่ตรอง ถำนิกผิต และพยายามดำเนินชีวิตให้ตั้งมั่นในความดี เพราะเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำความดีและความไม่ดี

- นักเรียนเขียนประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของตนเองลงในใบงาน แบ่งปันกับเพื่อน 2-3 คน

ขั้นสรุป

- ครูสรุปความสำคัญของการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง โดยเน้นให้นักเรียนเลือกกระทำความดีแม้บางครั้งเรียกร้องความอดทน ความเสียสละ
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ และเขียนข้อตั้งใจในการกระทำความดีตลอดสัปดาห์

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 รูปภาพแสดงพฤติกรรมต่างๆ

5.1.2 ไฟล์ pdf สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 นิทานเรื่อง “บุตรผู้หลงผิด”

5.2 แหล่งเรียนรู้

-

6. การวัดและการประเมินผล

จุดประสงค์	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
ด้านด้านความรู้ บอกความแตกต่างระหว่างความดีกับความไม่ดีได้	- รูปภาพแสดงพฤติกรรมต่างๆ	ตอบได้มากกว่า 6 ข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีของตนเองให้ถูกต้อง	- ใบงาน ประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของตนเอง	ตอบได้มากกว่า 1 เหตุการณ์ถือว่าผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ ควบคุมตนเองให้ตั้งมั่นในความดี	- ข้อตั้งใจในการกระทำความดี	บันทึกมากกว่า 4 วันถือว่าผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตการตอบคำถามเรื่องการแยกแยะความดีและไม่ดี

- คำชี้แจง 1.ครูให้นักเรียนดูรูปภาพการแสดงพฤติกรรมด้านต่างๆแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน
2. นักเรียนแยกแยะพฤติกรรมความดีและไม่ดีได้มากกว่า 6 ข้อถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน การตอบคำถาม		ผลการประเมิน	
		0-5	6-10	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

ใบงาน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของตนเอง

ฉันเคยมีประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของตนเอง

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ชื่อ.....

เลขที่..... ชั้น...../.....

ความดีที่ฉันตั้งใจกระทำมีดังนี้

วัน	การกระทำ	จำนวนครั้ง	ผลที่เกิดขึ้น
วันที่ 1			
วันที่ 2			
วันที่ 3			
วันที่ 4			
วันที่ 5			
วันที่ 6			
วันที่ 7			

ภาคผนวก

รูปภาพ

1. ผลการเรียนรู้

ผู้เรียนรักกตัญญูและเทิดทูนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 บอกความหมายของเพลงที่เกี่ยวข้องกับในหลวง

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 รวมกันวิเคราะห์บทเพลงของในหลวงถึงพระราชกรณียกิจต่างๆ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 แสดงความรักและความกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ โดยเขียนคำมั่นสัญญาในการเป็นพลเมืองที่ดีต่อประเทศชาติ

3. สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีต่อพระมหากษัตริย์อันเป็นที่รักของคนทั้งชาติ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนฟังเพลงตามรอยพ่อ http://www.youtube.com/watch?v=G_VCspibLDY

ขั้นสอน

- ครูซักถามนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจากเนื้อเพลงตามรอยพ่อ
 - นักเรียนมีความรู้สึกละอย่างไร
 - ในเนื้อเพลงกล่าวถึงสิ่งใด
- แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6 คนแล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บทเพลงตามรอยพ่อว่าจากภาพประกอบเพลงได้แสดงถึงพระราชกรณียกิจของในหลวง อะไรบ้าง โดยเขียนในรูป Mind Map
- สนทนาซักถามนักเรียนว่าจากเนื้อเพลงนักเรียนจะนำสิ่งใดจากเนื้อเพลงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมรูปหัวใจ โดยการสร้างคำมั่นสัญญาในการแสดงความรักและกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ทั้งกาย วาจา ใจ
- ครูสุ่มจับรูปหัวใจของนักเรียนแล้วให้นักเรียนอ่านให้เพื่อนฟัง

ขั้นสรุป

- นักเรียนร่วมกันบอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีต่อพระมหากษัตริย์
- ครูสรุปให้นักเรียนเห็นว่าความจงรักภักดีที่เรามีให้พระองค์ท่าน ไม่ใช่เพียงเพราะเราเคารพพระองค์ท่าน ในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ แต่เพราะความดีและความรักที่พระองค์ทรงมีให้ต่อคนไทยทุกคนมาตลอดเวลาอันยาวนาน
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้โดยครูแนะนำว่านักเรียนจะเคารพเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างไรและแนะนำให้เพื่อนนำแบบอย่างอันงดงามของในหลวงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. สื่ออุปกรณ์ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 เพลงตามรอยพ่อ http://www.youtube.com/watch?v=G_VCspibLDY

5.1.2 กระดาษ A4

5.1.3 สี

5.2 แหล่งเรียนรู้

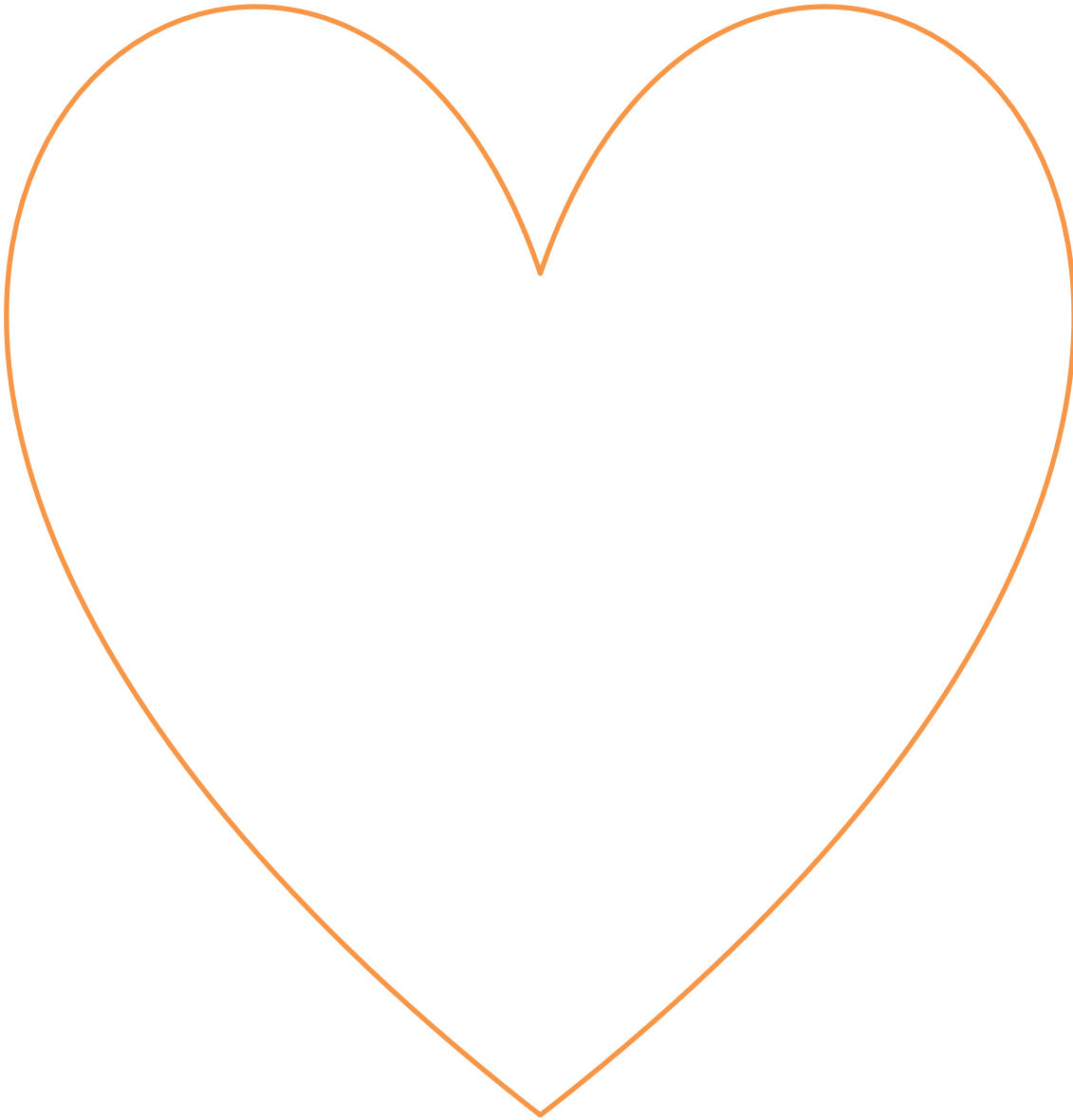
5.2.1 ห้องสมุด

6. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
ด้านความรู้ บอกความหมายของเพลงที่เกี่ยวกับในหลวง ด้านทักษะ รวมกันวิเคราะห์บทเพลงของในหลวงถึงพระราชกรณียกิจต่างๆ	- การตอบคำถาม - Mind Map วิเคราะห์บทเพลงตามรอยพ่อ	ตอบได้มากกว่า 2 ข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์ ตอบได้มากกว่า 3 เหตุการณ์ถือว่าผ่านเกณฑ์
จุดประสงค์	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
ด้านคุณลักษณะ แสดงความรักและความกตัญญูที่ดีต่อประเทศชาติ พระมหากษัตริย์ โดยเขียนคำมั่นสัญญาในการเป็นพลเมืองที่ดีต่อประเทศชาติ	- ใบงานคำมั่นสัญญาในการแสดงความรักความกตัญญูต่อในหลวง	- บันทึกมากกว่า 4 ข้อถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงาน

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนคำมั่นสัญญาในการแสดงความรักความกตัญญูต่อในหลวง

ชื่อ.....เลขที่ชั้น...../.....

Mind Map

คำชี้แจง จากที่ได้ชมและได้ฟังเพลงนักเรียนได้เรียนรู้ถึงพระราชกรณียกิจของในหลวง
ด้านใดบ้าง โดยเขียนในรูปผังมโนทัศน์ (Mind Map)

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนวิชาจริยศึกษา

คำชี้แจง: 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนน

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		

รายการประเมินพฤติกรรม

ด้านการตอบคำถาม

คะแนน/ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้งด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้งด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน/ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สาระ 3.2, 3.3 รัก เมตตา เห็นอกเห็นใจและรับใช้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตอาสา
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมตตา กรุณาที่แท้ จำนวน 4 คาบ

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 อธิบายความหมาย และความสำคัญ ของความเมตตา กรุณา
- 1.2 ระบุพฤติกรรมที่แสดงความเมตตา กรุณา

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
ผู้เรียนอธิบายความหมาย ความสำคัญและพฤติกรรมของความเมตตา กรุณา
- 2.2 ด้านทักษะ
ผู้เรียนประพฤติตนเป็นผู้มีความเมตตา กรุณาแก่ผู้อื่นในชีวิตประจำวัน
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
ผู้เรียนรู้จักการมีเมตตา กรุณาเพื่อสร้างความรักซึ่งกันและกันในสังคม

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความหมาย และความสำคัญ ของ ความเมตตา กรุณา
- 3.2 การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3.3 แบบอย่างของบุคคลที่เจริญชีวิตด้วยเมตตา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง ความเมตตา กรุณา

เนื้อหาของการเรียนรู้ (ความหมาย และความสำคัญ ของ ความเมตตา กรุณา)

ความเมตตา คือ ความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข

ความกรุณา คือ ความปรารถนาดีให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

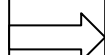
ความเมตตา กรุณา คือ ความปรารถนาดี ให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ และมีความสุข

ความสำคัญของความเมตตา กรุณา

1. เป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้บุคคลในสังคม มีความรัก และปรารถนาดีต่อกัน
2. เป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้บุคคลมีความเห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. เป็นสิ่งที่จะทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข สมดังคำที่ว่า “เมตตาธรรม คำจุนโลก”

วิธีปลูกฝังความเมตตา กรุณา

คิดปลูกฝังเมตตา กรุณาในตัวเองก่อน

คิดเพื่อแผ่ไปยังคนที่เรารัก.....จนถึงคนที่เราไม่ชอบ

ขั้นนำ

- นักเรียนอ่านบทกลอน จาก ใบงาน เรื่อง “ความเมตตา” พร้อมกัน

ขั้นสอน

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์หาคำตอบ ดังนี้
 - บทกลอนนี้อธิบายความหมายของ “ความเมตตา กรุณา” ในตอนใด
 - จากบทกลอนนี้ นักเรียนคิดว่า “ความเมตตา กรุณา” มีความสำคัญอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

- นักเรียนอ่านบทกลอน จาก ใบงาน เรื่อง “ความเมตตา” พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง แล้วระบายสีให้สวยงาม จากนั้นแสดงผลงานที่บอร์ด
- ครูสรุปความหมาย และความสำคัญของ “ความเมตตา กรุณา”
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครูถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้เกี่ยวกับความเมตตา กรุณา โดย..... (ครูต้องแนะนำว่าให้นักเรียนใคร่ครวญอย่างไร)

คาบที่ 2 เรื่อง ความเมตตา กรุณา

เนื้อหาของการเรียนรู้ (การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น)

การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

1. ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อได้รับความทุกข์ โดยไม่หวังผลตอบแทน
2. แสดงความห่วงใย เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าใจในความทุกข์ของผู้อื่น
3. ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความปรารถนาดี อยู่เสมอ

ขั้นนำ

- นักเรียนนั่งสมาธิ สงบนิ่ง ฟังครูอ่านข้อความจาก คุณค่าพระวรสาร แล้วช่วยกันอธิบาย ข้อความดังกล่าว

"จงเป็นผู้เมตตากรุณาดังที่พระบิดาของท่านทรงพระเมตตากรุณาเถิด" (ลก 6:36)

ขั้นสอน

- นักเรียนอ่านนิทาน จาก ใบงาน เรื่อง “แอนโดรคลีสกับสิงโต” พร้อมกันดังๆ
- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์หาคำตอบ ดังนี้
 - ถ้านักเรียนเป็นแอนโดรคลีส จะช่วยสิงโตหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ทำไมแอนโดรคลีสจึงช่วยเหลือสิงโต เพราะเหตุใด
 - คุณธรรมที่ได้จากนิทานเรื่องนี้ มีอะไรบ้าง

ขั้นสรุป

- ครูสรุปสาระเหตุการณ์เกี่ยวกับความเมตตา กรุณา จากเรื่อง “แอนโดรคลีสกับสิงโต”
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่เกี่ยวกับความเมตตา กรุณา โดยตอบคำถามจากนิทาน เรื่อง “แอนโดรคลีสกับสิงโต” ในใบงาน พร้อมระบายสีให้สวยงาม

ตอนที่ 3 เรื่อง การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา

เนื้อหาของการเรียนรู้ (การแสดงแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น)

ขั้นนำ

- นักเรียนชมคลิปวิดีโอ เพลง “แม่เมตตา” ของมูลนิธิเสถียรธรรมสถาน แล้วร้องเพลงพร้อมกัน

ขั้นสอน

- จากคลิปวิดีโอ เพลง “แม่เมตตา” ให้นักเรียนช่วยกันระบุเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ว่ามีอะไรบ้าง
- นักเรียนอ่านพฤติกรรมของบุคคล 3 คน ในใบงาน เรื่อง “เมตตา กรุณา ที่ถูกต้อง” แล้วเลือกระบุว่า พฤติกรรมข้อใด แสดงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างถูกต้อง เช่น ข้อ 1. สมชาย ว่ายนํ้าไม่เป็น แต่พอเห็นคนตกนํ้า จึงรีบกระโดดลงไปช่วย
☐ ถูกต้อง เพราะ
☐ ไม่ถูกต้อง เพราะ
วิธีที่ถูกต้อง คือ
- ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงาน เรื่อง “เมตตา กรุณา ที่ถูกต้อง พร้อมกัน

ขั้นสรุป

- ครูอธิบายเรื่อง การปลูกฝังความเมตตา กรุณา โดยให้นักเรียนนั่งสมาธิ สงบนิ่ง แล้วกล่าวแม่เมตตาให้ตัวเองก่อน ว่า “ขอให้ข้าพเจ้า จงมีความสุข ปราศจากความทุกข์กายทุกข์ใจ” จากนั้นก็กล่าวให้คนที่เรารัก ใกล้ชิดสนิทสนม ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง คุณครู เพื่อนๆ ว่า “ขอให้..... (เอ่ยชื่อของบุคคลที่เรารัก).....จงมีความสุข ปราศจากความทุกข์กายทุกข์ใจ” แล้วจึงกล่าวให้คนที่ไม่ได้สนิท แต่เป็นเพื่อนมนุษย์เช่นเดียวกับเรา รวมทั้งคนที่เราไม่รัก ไม่ชอบด้วยว่า “ขอให้..... (เอ่ยชื่อของบุคคลที่เรารัก).....จงมีความสุข ปราศจากความทุกข์กายทุกข์ใจ”
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่เกี่ยวกับการแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น **(ครูต้องแนะนำให้นักเรียนไตร่ตรองอย่างไร)**

คาบที่ 4 เรื่อง แบบอย่างความเมตตา กรุณา

เนื้อหาของการเรียนรู้ (แบบอย่างของบุคคลที่เจริญชีวิตด้วยเมตตา)

แบบอย่างของบุคคลที่เจริญชีวิตด้วยเมตตา

พระเยซูเจ้าเจริญชีวิตที่เป็นแบบอย่างของความเมตตา ต่อทุกคน คนเจ็บป่วย คนตกทุกข์ได้ยาก และคนด้อยโอกาส (มธ 9:36) พระองค์ร่วมทุกข์กับคนที่มีความทุกข์ เข้าถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น (ยน 11:33)

ขั้นนำ

- นักเรียนฟังครูเล่าเรื่อง “คนโรคเรื้อนสิบคน” ซึ่งโรคนี้เป็นโรคที่ทุกคนรังเกียจ ไม่อยากเข้าใกล้ แต่มีบุคคลหนึ่งที่ไม่รังเกียจคนโรคเรื้อนเหล่านี้ แต่กลับช่วยให้พวกเขาหายจากโรคนี้ด้วยบุคคลผู้นั้นก็คือ “พระเยซู”

ขั้นสอน

- นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับพระเยซูเจริญชีวิตที่เป็นแบบอย่างของความเมตตา จากงาน เรื่อง “คนโรคเรื้อนสิบคน” พร้อมกัน แล้วตอบคำถามว่าเป็นแบบอย่างอย่างไรบ้าง
- นักเรียนอ่าน แล้วตอบคำถาม อุปมาพระเยซู จากใบงาน เรื่อง “แกะที่พลัดหลง”

ขั้นสรุป

- ครูอธิบายความหมายจาก อุปมาเรื่อง “แกะที่พลัดหลง” เกี่ยวกับความเมตตาของพระเจ้าว่าพระองค์เป็นเสมือนผู้เลี้ยงฝูงแกะ ที่มีแกะตัวหนึ่งพลัดหลงไป พระองค์ทรงไม่ทอดทิ้ง แต่ได้ทรงติดตามแกะตัวที่หายไป ซึ่งเปรียบเสมือนมนุษย์ที่หลงผิด ให้กลับมาสู่อาณาจักรสวรรค์ได้อีก
- นักเรียนฟังเพลง “พระเจ้าดีต่อฉัน” แล้วร้องเพลงพร้อมกัน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครูเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันที่เป็นแบบอย่างของความเมตตา จากประสบการณ์ของนักเรียน โดย..... (ครูต้องแนะนำว่าให้นักเรียนไตร่ตรองอย่างไร)

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

- 5.1.1 พระคัมภีร์ “คุณค่าพระวรสาร”
- 5.1.2 ใบงาน เรื่อง “ความเมตตา”
- 5.1.3 ใบงาน เรื่อง “แอนโดรคลีสกับสิงโต”
- 5.1.4 ใบงาน เรื่อง “เมตตา กรุณา ที่ถูกต้อง”
- 5.1.5 ใบงาน เรื่อง “คนโรคเรื้อนสิบคน”
- 5.1.6 อุปมาพระเยซู จากใบงาน เรื่อง “แกะที่พลัดหลง”
- 5.1.7 คลิปวิดีโอ เพลง “แผ่เมตตา”
- 5.1.8 เพลง “พระเจ้าดีต่อฉัน”
- 5.1.9 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน เรื่อง ความเมตตา

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 www.youtube.com

6. การวัดและการประเมินผล

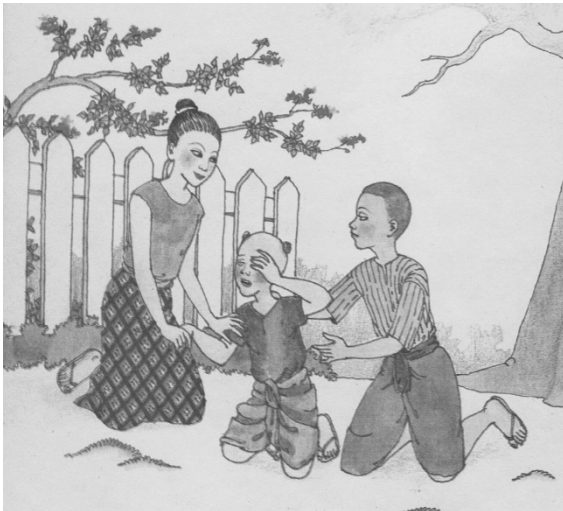
วิธีการวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัด
- สังเกตพฤติกรรม	- นักเรียนร่วมกิจกรรมและผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด	- แบบสังเกตพฤติกรรม

ใบงาน เรื่อง "ความเมตตา"

- ให้นักเรียนอ่าน บทกลอน “ความเมตตา กรุณา” พร้อมกัน

เราอยู่ร่วมโลกกัน	ต้องรักมันอย่างจริงใจ
คอยช่วยเหลือกันไว้	ยามเมื่อใครมีความทุกข์
คนไหนเขาร้องไห้	เราปลอบใจให้เป็นสุข
หกล้ม ช่วยให้อลุก	ไม่ปล่อยคลุกฝุ่นบนพื้น
คนจนไร้อาหาร	เราให้ทานต่อชีวิตอื่น
ช่วยคนและสัตว์อื่น	ให้สดชื่นคือ “เมตตา”
บุคคลที่ใจดี	มีคนรักกันทั่วหน้า
นั่นเพราะความเมตตา	ซึ่งมีค่ากว่าเงินทอง

(จากหนังสือ จริยศึกษาประจำตัวนักเรียน มูลนิธิสายใจไทย)

ใบงาน เรื่อง แอนโดรคลีสกับสิงโต

(จากอมตะนิทานอีสป)

แอนโดรคลีสเป็นทาสที่หลบหนีออกจากที่คุมขัง เมื่อเขาหลบซ่อนตัวอยู่ในป่า วันหนึ่งได้พบกับสิงโตตัวหนึ่งนอนร้องครวญครางเหมือนกับได้รับอันตราย ตอนแรกแอนโดรคลีสตกใจจะวิ่งหนี แต่เมื่อสังเกตเห็นว่าสิงโตไม่ได้มีท่าทีที่จะวิ่งไล่กัดตาม แอนโดรคลีสจึงเข้าไปดูใกล้ๆ และพบว่าสิงโตโดนหนามตำที่เท้า แผลกลัดหนองบวมเป่ง เขาได้ช่วยดึงหนามออกและฉีกผ้ามาพันเท้าให้กับมัน สิงโตหายจากความเจ็บปวด จึงเลียมือเลียเท้าของแอนโดรคลีสด้วยความสำนึกในบุญคุณ และพาเขาไปอยู่ที่ถ้ำของตน โดยหาอาหารมาให้เขาเป็นประจำทุกวัน อยู่ต่อมาไม่นานแอนโดรคลีสและสิงโตถูกจับตัวได้ แอนโดรคลีสถูกพิพากษาโทษที่หลบหนี โดยการปล่อยให้เป็นเหยื่อของสิงโตที่กำลังหิวโซ

ณ ลานประหาร แอนโดรคลีส ถูกปล่อยให้เผชิญหน้ากับสิงโตที่โดนขังเอาไว้ให้อาหารเป็นเวลาหลายวัน เมื่อพบเหยื่อมันจึงกระโดดตะครุบเอาไว้ทันที แต่ปรากฏว่ามันคือสิงโตที่แอนโดรคลีสเคยช่วยชีวิตไว้ องค์จักรพรรดิซึ่งเสด็จมาดูการประหาร รู้สึกแปลกใจที่เห็นสิงโตเลียมือเลียเท้าของแอนโดรคลีส เหมือนกับสุนัขเลี้ยงเจ้าของ จึงให้ทหารไปนำตัวแอนโดรคลีส มาสอบถาม เมื่อทราบความจริงทั้งหมด แอนโดรคลีสจึงได้รับการอภัยโทษปลดปล่อยให้เป็นอิสระ พร้อมกับสิงโตโดยออกด้วยญัตติได้รับการปล่อยคืนสู่ป่าอันเป็นถิ่นเดิมของมัน

ให้นักเรียนตอบคำถาม พร้อมระบายสีให้สวยงาม

จากนิทานเรื่องนี้ ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

1.
2.
3.

ใบงาน เรื่อง “เมตตา กรุณา ที่ถูกต้อง”

😊 นักเรียนอ่านพฤติกรรมของคน 3 คน แล้วเลือกกระบวนว่า พฤติกรรมข้อใด แสดงความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างถูกต้อง ถ้าเลือกข้อที่ไม่ถูกต้อง ให้เสนอวิธีการที่ถูกต้องด้วย

ข้อ 1. สมชาย วายน้ำไม่เป็น แต่พอเห็นคนตกน้ำ จึงรีบกระโดดลงไปช่วย

☐

ถูกต้อง เพราะ

☐

ไม่ถูกต้อง เพราะ

วิธีที่ถูกต้อง คือ

ข้อ 2. สมศรี ให้เงินแก่เด็กเล็กๆที่มานั่งขอทานอยู่ข้างถนน

☐

ถูกต้อง เพราะ

☐

ไม่ถูกต้อง เพราะ

วิธีที่ถูกต้อง คือ

ข้อ 3. ต้อยติ่งเป็นเด็กยากจน ทุกวันเธอจะเจียดเงิน 1 บาท เป็นเงินทำบุญช่วยเหลือคนยากจน

☐

ถูกต้อง เพราะ.....

☐

ไม่ถูกต้อง เพราะ.....

วิธีที่ถูกต้อง คือ

ใบงาน เรื่อง “คนโรคเรื้อนสิบคน”

ขณะที่พระเยซูเจ้าเสด็จไปยังกรุงเยรูซาเล็มนั้น พระองค์เสด็จผ่านแคว้นสะมาเรียและกาลิลี เมื่อเสด็จเข้าไปในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง คนโรคเรื้อนสิบคนเข้ามาเฝ้าพระองค์ ยืนอยู่ห่างพระองค์ ร้องตะโกนว่า

"พระเยซู พระอาจารย์ โปรดสงสารพวกเราเถิด"

พระองค์ทอดพระเนตรเห็นจึงตรัสกับเขาว่า

"จงไปแสดงตนแก่บรรดาสมณะเถิด"

ขณะที่เขากำลังไป เขาก็หายจากโรค คนหนึ่งในสิบคนนี้ เมื่อพบว่าตนหายจากโรคแล้ว ก็กลับมา พลังร้องตะโกนสรรเสริญพระเจ้า ชบหน้าลงแทบพระบาท ขอบพระคุณพระองค์ เขาผู้นี้เป็นชาวสะมาเรีย พระเยซูเจ้าจึงตรัสว่า "ทั้งสิบคนหายจากโรคมิใช่หรือ อีกเก้าคนอยู่ที่ใดเล่า ไม่มีใครกลับมาถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า นอกจากคนต่างชาติคนนี้หรือ"

แล้วพระองค์ตรัสกับเขาว่า "จงลุกขึ้น ไปเถิด ความเชื่อของท่านทำให้ท่านรอดพ้นแล้ว" (ลูกา 17, 11-19)

😊 นักเรียนอ่านข้อความข้างล่างนี้ แล้วให้เหตุผล ว่า พระเยซูเป็นแบบอย่างของการเจริญชีวิตของความเมตตาอย่างไร ให้อธิบาย

“พระเยซูเจ้าเจริญชีวิตที่เป็นแบบอย่างของความเมตตา ต่อทุกคน คนเจ็บป่วย คนตกทุกข์ได้ยาก และคนด้อยโอกาส (มธ 9:36) พระองค์ร่วมทุกข์กับคนที่มีความทุกข์ เข้าถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น (ยน 11:33)”

.....

.....

.....

.....

อุปมาพระเยซู จากใบงาน เรื่อง “แกะที่พลัดหลง”

ท่านใดที่มีแกะหนึ่งร้อยตัว ตัวหนึ่งพลัดหลง จะไม่ละแกะเก้สับเก้ตัวไว้ในถิ่น
ทุรกันดาร ออกไปตามหาแกะที่พลัดหลงจนพบหรือ เมื่อพบแล้ว เขาจะยกมันใส่
บ่าด้วยความยินดี กลับบ้าน เรียกมิตรสหายและเพื่อนบ้านมา พูดว่า "จงร่วมยินดี
กับฉันเถิด ฉันพบแกะตัวที่พลัดหลงนั้นแล้ว"

"เราบอกท่านทั้งหลายว่าในสวรรค์จะมีความยินดีเช่นนี้เพราะคนบาปคน
หนึ่งกลับใจมากกว่าความยินดีเพราะคนชอบธรรมเก้สับเก้คนที่ไม่ต้องการกลับ
ใจใหม่" (ลูกา 15: 1-7)

😊 นักเรียนตอบคำถาม แล้วระบายสีให้สวยงาม

1. ใครคือผู้เลี้ยงแกะ

.....

2. แกะ หมายถึงใคร

.....

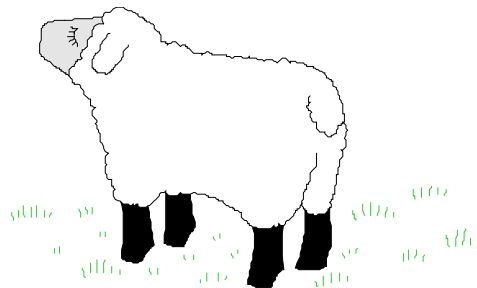
3. ทำไมแกะ จึงพลัดหลง

.....

4. ทำไม เจ้าของแกะ ต้องออกตามหา แกะ เพียงหนึ่งตัว

.....อุปมาเรื่องนี้ แสดงเรื่องอะไร

.....

เหตุใดพระคริสต์ ทรงดีต่อฉัน ในวันที่ฉันล้มลง
หมดแรงไม่เหลือ ไม่ว่าใครก็คง ไม่อาจเติมสิ่งที่หายไป
ในวันที่เหลือ มีแต่เพียงร่างกาย ในใจร้องหาพระองค์
ช่วยเติมเต็มฉัน ช่วยให้ฉันผ่านพ้น ในใจร้องบอกกับฉันว่า

** พระเจ้าดีต่อฉัน และพระองค์ทรงเติมฉัน
ในวันที่อ่อนล้า แต่ทรงทันเวลาเสมอ
ไม่ช้าและไม่สาย ไม่รีบร้อนตามใจฉัน
ทรงดีต่อฉัน และทรงทันเวลาเสมอ

แบบสังเกตพฤติกรรม วิชา จริยศึกษา

คำชี้แจง :

1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน
2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									

รายการประเมินพฤติกรรม

- ด้านการตอบคำถาม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้ง ด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้ง ด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

- ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

แบบประเมินพฤติกรรมตนเอง

เรื่อง ความเมตตา

✎ นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง ด้วยความซื่อตรง โดย กา ✓ ในช่องคะแนน

○ ระดับคุณภาพ	ดี	15	คะแนน
○ ระดับคุณภาพ	พอใช้	10 - 14	คะแนน
○ ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	ต่ำกว่า 10	คะแนน

พฤติกรรม	3 = ดี	2 = พอใช้	1 = ปรับปรุง
1. ทำสมาธิ แผ่เมตตาให้ตนเอง และผู้อื่นเสมอๆ			
2. เมื่อเห็นคนมีความทุกข์ อยากร่วมเข้าไปช่วยเหลือ			
3. ไม่แกล้งเพื่อน หรือน้อง ไม่รังแกผู้ที่อ่อนแอ			
4. ไม่คิดอาฆาต ไม่คิดอิจฉาริษยา ต่อผู้อื่น			
5. ไม่ทำร้ายสัตว์			
รวมคะแนน แต่ละช่อง			
รวมคะแนนทั้งหมด			

😊 ข้อตั้งใจในการปรับปรุงพฤติกรรมตนเอง ✎

.....

.....

.....

.....

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 มีจิตสำนึกระลึกถึงผู้มีพระคุณ และมีความรักดีต่อองค์กร สถาบันชาติ ศาสนา และมีความกตัญญูทวเที่ต่อบิดามารดา และต่อผู้มีพระคุณ
- 1.2 มีจิตสำนึกในการตอบแทนบุญคุณและมีความกตัญญูทวเที่ต่อ บิดามารดา และต่อผู้มีพระคุณ และเคารพกฎเกณฑ์กติกาของสังคม

2. จุดประสงค์ การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

- 2.1.1 ผู้เรียนอธิบายความหมายของคำว่า รัก และการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่
- 2.1.2 ผู้เรียนอธิบายความหมายของคำว่า รัก และการตอบแทนบุญคุณ ครูอาจารย์

2.2 ด้านทักษะ

- 2.2.1 ผู้เรียนประพฤติตนเป็นผู้รู้จักรัก และรู้จักบุญคุณของผู้มีพระคุณ (พ่อแม่)
- 2.2.1 ผู้เรียนประพฤติตนเป็นผู้รู้จักรัก และรู้จักบุญคุณของผู้มีพระคุณ (ครูอาจารย์)

2.3 ด้านคุณลักษณะ

- 2.3.1 ผู้เรียนรู้จักรักและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน

3. สาระการเรียนรู้

รู้จักความหมายของคำว่ารักและตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ครูอาจารย์

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1-2

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับนักเรียนถึงผลดีของการเป็นบุคคลที่มีความกตัญญู รู้คุณ

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนดูภาพ แล้วบอกว่าเป็นการแสดงออกที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ครูสนทนากับนักเรียนถึงบุคคลที่มีความกตัญญู พร้อมกับยกตัวอย่าง
- ครูเล่าเรื่อง “สุดขยอลูกกตัญญู” ให้นักเรียนฟังแล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันไต่รตรงถึงความหมาย คุณค่าและประโยชน์ของคำว่า “ความกตัญญู รู้คุณ”

- ครูเล่านิทาน ให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 1-2

คาบที่ 3-4

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับนักเรียนถึงสิ่งต่างๆ ที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเราแล้วเรารู้สึกดี

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอแนะสิ่งที่จะปฏิบัติต่อบิดามารดา เพื่อแสดงถึงความกตัญญู แล้วสรุปออกมาเป็นข้อๆ พร้อมกับจดลงในสมุดจริยะ
- ครูสนทนากับนักเรียนและเล่านิทานเรื่องผลของการไม่เชื่อฟังคุณครู จากนั้นให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 3

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันไต่ตรองความหมายของคำว่า รัก และตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ครูอาจารย์

5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

หนังสือนิทาน

6. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์ของการเรียนรู้	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน	เครื่องมือที่ใช้วัด
1. นักเรียนรู้จักความหมายของคำว่า รัก และตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ครูอาจารย์	สังเกตการณ์ ปฏิบัติ การตอบคำถาม	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด	คำถาม
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน	การทำใบงาน	นักเรียนระบุ/บอก/เขียนตอบคำถามได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด	คำถาม/ใบงาน

ใบกิจกรรม วิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 3.4 เรื่อง รักและตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ครูอาจารย์
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ-สกุล..... ชั้น ป.2/..... เลขที่.....

นักบุญเปาโลสอนว่า....

“บุตรทั้งหลาย จงเชื่อฟังบิดามารดาในองค์พระผู้เป็นเจ้า เพราะการกระทำเช่นนี้ถูกต้อง” (อฟ.6:1)

กษัตริย์ได้เสด็จประพาสอุทยานและได้บรรทมหลับในอุทยานนั้น ขณะนั้นมีงูเห่าตัวหนึ่งเลื้อยเข้ามาและกำลังจะกัดกัศพระองค์ เสด็จมีกระแตตัวหนึ่งเห็นเข้าแล้วร้องขึ้น พระองค์จึงสะดุ้งตื่นและไล่ให้พ้นไป ทรงระลึกถึงคุณของกระแตว่าเป็นผู้ช่วยชีวิตพระองค์ไว้ จึงรับสั่งให้พระราชทานเหยื่อแก่กระแตในอุทยานนั้น ทุกวันและห้ามไม่ให้ใครทำอันตรายแก่กระแตในอุทยานนั้น

เด็กๆ มักจะพูดว่า

หนูรักคุณพ่อคุณแม่มากเลยเพราะคุณพ่อคุณแม่เลี้ยงหนูมา

พอหนูโต หนูจะเลี้ยงคุณพ่อคุณแม่บ้างนะคะ

ผู้ใหญ่ควรบอกว่า

ดีมากเลย ที่หนูรู้บุญคุณและคิดที่จะตอบแทนพระคุณของผู้ที่ช่วยเหลือเมตตาหนู

แต่ขอบเขตของความกตัญญูนั้นไม่ควร

แคบแค่นี้ ควรขยายไปถึงบุคคลอื่นที่มี

บุญคุณต่อเรา เช่น ครอบครัวถึงสภาพแวดล้อมและธรรมชาติด้วย

หยุดคิดสักนิด

จะดีไหม? หากเราจะรู้บุญคุณและตอบแทนบุญคุณแก่ผู้ที่เคยมีพระคุณแก่เรา ไม่ว่าจะมากน้อย

เพียงไร และพยายามหาโอกาสตอบแทนคุณของเขาเหล่านั้นให้ได้ เพราะความกตัญญูเป็น

คุณธรรมที่สำคัญยิ่งที่จะประคองใจของเราให้ดำรงมั่นอยู่ในคุณธรรมอื่นๆ ขึ้นไป

กว้างกับนายพราน

มีกวางตัวหนึ่งถูกนายพรานตามล่ามานานแต่สามารถเอาตัวรอดได้ทุกที เพราะเวลานายพรานวิ่งไล่จับกวางน้อยก็จะวิ่งเข้าป่าละเมาะไปซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้หนาพุ่มหนึ่ง ทำให้นายพรานตามหาไม่พบ

กวางน้อยมีความเข้าใจว่าพุ่มไม้แห่งนี้ แหะปลอดภัยที่สุด ทุกครั้งที่ถูกไล่ก็จะวิ่งมาหลบซ่อนอยู่ที่พุ่มไม้นี้ วันๆ ก็ไม่ค่อยไปที่ไหนไกล หิวมากก็กัดกินพุ่มไม้หนาที่ละใบสองใบจนพุ่มไม้โปร่ง สามารถมองเห็นทะลุผ่านได้ กวางน้อยก็ยังไม่รู้ตัว

วันหนึ่ง ขณะเจ้ากวางน้อยออกไปกินน้ำที่ลำธารก็ถูกนายพรานคนเดิมไล่ตาม จึงวิ่งกลับมาที่พุ่มไม้ที่ตนคิดว่าปลอดภัยที่สุดซ่อนตัวอยู่

นายพรานที่เคยตามกวางมาซึ่งที่ดังกล่าวแล้วไม่พบเพราะใบไม้หนาที่บดบัง แต่คราวนี้เขาสามารถมองเห็นกวางหลบอยู่ได้อย่างชัดเจน เพราะกวางน้อยได้กัดกินใบไม้ซึ่งมันเคยอาศัยหลบภัยจนเกือบหมดสิ้น กวางน้อยจึงถูกยิงจนสิ้นชีวิต

ในสัปดาห์นี้

ฉันจะรู้จักที่จะตอบแทนพระคุณของผู้คนที่เคยช่วยเหลือฉัน

ชวนกันคุย

- กวางน้อยปลอดภัยจากนายพรานทุกครั้งเพราะเหตุใด
- กวางน้อยถูกนายพรานยิงจนสิ้นชีวิตเพราะเหตุใด
- กวางน้อยได้ตอบแทนคุณต้นไม้ที่ทำให้มันปลอดภัยจากนายพรานหรือไม่
- กวางน้อยทำอะไรกับพุ่มไม้ที่เป็นที่หลบซ่อนตัวของมัน
- การกระทำของกวางน้อยถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด

ใบกิจกรรม

วิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 3.4 เรื่องรักและตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ครูอาจารย์

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ..... ชั้น ป. 2/ เลขที่

คำชี้แจง ครูสอนนำด้วยการอ่านเรื่องผลของการไม่เชื่อฟังคุณครูให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบคำถาม

เรื่องผลของการไม่เชื่อฟังคุณครู

ณ โรงเรียนบ้านห้วยไร่ เด่นเป็นเด็กคือไม่ยอมเชื่อฟังคุณครู ชักชวนเพื่อนๆ ให้ฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียนเสมอๆ วันหนึ่งเด่นชวนเพื่อนๆ ให้ขึ้นไปราวบันได แล้วเล่นลื่นไถลลงมาจากชั้นบนถึงชั้นล่าง เด่นทำเป็นตัวอย่าง พอเด่นไถลไปได้ครึ่งทางด้วยความเร็วทำให้เด่นหลุดจากราวบันได ตกลงบนพื้นชั้นล่างจนถึงกับสลบ เพื่อนๆ วิ่งไปบอกคุณครู คุณครูนำเด่นส่งโรงพยาบาลและเฝ้าดูแลจนเด่นรู้สึกตัว เด่นมองเห็นคุณครู เด่นกอดคุณครูและสารภาพว่า “ผมเป็นเด็กคือ ไม่เชื่อฟังคุณครู จึงตกราวบันได ได้รับบาดเจ็บ

ต่อไป ผมจะเป็นเด็กดีเชื่อฟังคุณครู”ต่อจากนั้น ครูซักถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจตัวเอง ตามแบบสำรวจต่อไปนี้

แบบสำรวจตัวเอง ให้นักเรียนเลือกข้อความในช่อง ☐ ข้างล่างนี้ไปเขียนลงในข้อ ก-ช ตามความเป็นจริง

ทุกวัน

บ่อยครั้ง

นานๆ ครั้ง

ไม่เคยเลย

1. ถูกครูลงโทษ.....
2. ถูกครูดุ.....
3. ถูกครูบ่น.....
4. ถูกครูจี้จี้จ้ำจี้ให้ทำงาน.....
5. ถูกครูเรียกด้วยน้ำเสียงดัง.....
6. ถูกครูว่ากล่าวตักเตือน.....
7. ถูกครูเฉยเมย.....

เรารักโรงเรียน

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ให้นักเรียนตอบข้อที่ตรงกับกิจกรรมที่นักเรียนเคยปฏิบัติในโรงเรียน โดยทำเครื่องหมาย (✓) ตรงกับข้อนั้นๆ

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1.	นักเรียนมาโรงเรียนทันเช้าแถมทุกวัน			
2.	นักเรียนสวดสัจคุณครูทุกท่านในโรงเรียน			
3.	นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน			
4.	นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือทุกวิชา			
5.	นักเรียนไม่หนีเรียนทุกวิชา			
6.	นักเรียนทำงานเสร็จทันเวลาทุกครั้ง			
7.	นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารทุกครั้ง			
8.	นักเรียนพูดจาไพเราะกับคุณครูและเพื่อนๆ			
9.	นักเรียนไม่แกล้งและเกรงเพื่อนๆ			
10.	นักเรียนทิ้งขยะลงในถังทุกครั้ง			
11.	นักเรียนช่วยคุณครูและเพื่อนๆ ทำความสะอาดห้องเรียนทุกครั้ง			
12.	นักเรียนช่วยกันดูแลทรัพย์สินของโรงเรียนไม่ให้เสียหาย			
13.	นักเรียนไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของของโรงเรียน			
14.	นักเรียนมีน้ำใจในการแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส			
	รวม			

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 บอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเองได้
- 1.2 บอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวได้
- 1.3 บอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ เช่น การทำความเคารพต่อกฎ กติกา หรือกฎระเบียบ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
 - 2.1.1 ผู้เรียนอธิบายความหมายของการมีวินัยต่อตนเองได้
 - 2.1.2 ผู้เรียนบอกประโยชน์ และโทษของการมีวินัยในตนเองได้
- 2.2 ด้านทักษะ
 - 2.2.1 ผู้เรียนประพฤติตนเป็นผู้รู้จักการมีวินัยในตนเองได้
 - 2.2.2 ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในตนเองได้ดี
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
 - 2.3.1 ผู้เรียนรู้จักการให้อภัยซึ่งกัน และกัน สร้างความสามัคคีต่อกัน
 - 2.3.2 ผู้เรียนรู้จักการแบ่งปันซึ่งกัน และกันได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อตนเองกระทำได้โดยการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายในฐานะนักเรียน และการเป็นบุตรในครอบครัวด้วยความตั้งใจได้เป็นอย่างดี

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนดูรูปภาพตัวอย่างการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อตนเองแล้วแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ครูโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน

- ครูเล่านิทานเรื่องเต๋กตัวอย่างเรื่องเต๋กขยโฮลิไอ้ ให้นักเรียนฟัง และตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ

- เด็กชายโอลิโอมีนิสัยอย่างไร
- เด็กชายโอลิโอมีความรับผิดชอบอย่างไร
- นักเรียนจะนำแบบอย่างที่ดีของโอลิโอมาปฏิบัติในเรื่องใด
- ครูได้โยงเข้าสู่เนื้อหาเกี่ยวกับการมีวินัยต่อตนเอง จาก Mind Map

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างดี
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อครอบครัว
- นักเรียนได้ตรงเจียบๆ สักครู่ทบทวนเกี่ยวกับใบงานที่ครูแจก

คาบที่ 2 รับผิดชอบต่อครอบครัว

ขั้นนำ

- ครูเล่านิทาน เรื่องการทำความดีให้นักเรียนฟัง และตั้งคำถามให้
- นักเรียนช่วยกันตอบเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติต่อครอบครัว

ขั้นสอน

- ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และโรงเรียน
- ทำงานเสร็จตรงเวลาที่กำหนด ทำงานด้วยความเรียบร้อย และรอบคอบ
- ครูให้นักเรียนอาสาเล่าเรื่อง เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อครอบครัว พร้อมกับแจกใบงานจากผังมโนทัศน์ (Mind Map) เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อครอบครัว

ขั้นสรุป

- ครูการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ
- ครู และนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว และมีวินัยในตนเอง
- นักเรียนได้ตรงเจียบๆ สักครู่ถึงการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัย แล้วตั้งใจ และปฏิบัติให้ได้ดี

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครูเล่านิทานเรื่องเด็กขอดกัตัญญของลูกที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่
- รู้กฎระเบียบในการมาโรงเรียน เชื้อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่

ขั้นสอน

- ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรู้จักกฎระเบียบ กฎกติกา และการมีวินัยในตนเอง

- ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมนำเสนอโดยให้นักเรียนทำจากใบงานที่ครูแจกจากผังมโนทัศน์ (Mind Map) เกี่ยวกับรู้รักกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติ

ขั้นสรุป

- ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และวินัย และมีกฎระเบียบในครอบครัว
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ความรับผิดชอบ มีวินัย และรู้จักกฎระเบียบ โดยการเคารพกฎกติกา
- นักเรียนได้ตรงรอยยิ้มๆ สักครูหนึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และกฎระเบียบในชุมชน และโรงเรียน

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 นิทาน
- 5.2 รูปภาพ
- 5.3 ใบงาน
- 5.4 ห้องสมุด
- 5.5 อินเทอร์เน็ต

6. วัด และประเมินผล

- 6.1 สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการณ์แสดงความคิดเห็น
- 6.3 ตรวจจากใบงาน

ทำความดี

หน้อยเป็นเด็กผู้หญิงอายุ 7 ขวบ อาศัยอยู่กับคุณพ่อ คุณแม่ และคุณยาย วันหนึ่งหน้อยได้ทำความดีน่าชมเชย คือ เก็บต่างหูของคุณยายได้

เรื่องมีอยู่ว่า ตอนเช้าขณะที่หน้อยนั่งกินอาหารเช้าอยู่ ได้ยินคุณยายพูดว่า “ต่างหูของยายหาย” แล้วคุณยายก็หันมาพูดกับหน้อยว่า “ไปเก็บที่นอนให้ยายที” เมื่อหน้อยกินอาหารอิ่มแล้ว ก็รีบไปเก็บที่นอนให้คุณยายทันที ขณะที่กำลังพับผ้าห่ม ต่างหูของคุณยายก็ตกลงมาที่พื้นห้อง หน้อยดีใจมาก รีบหยิบต่างหูไปให้คุณยาย คุณยายดีใจมาก กอดหน้อยแล้วพูดกับหน้อยว่า “หลานเป็นเด็กดีมาก” แล้วคุณยายก็หยิบสายสร้อยคอทองคำเส้นเล็กๆ สวมคอให้หน้อยเป็นรางวัล

หน้อยกราบขอบคุณคุณยาย คุณพ่อคุณแม่ของหน้อย พูดว่า “นี่แหละทำดี ได้ดี”

ใบความรู้

1. ให้นักเรียนดูรูปภาพตัวอย่าง การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อตนเองแล้ว

แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ครูโยงเข้าสู่เนื้อหา

2. นักเรียนศึกษาความรู้ การปฏิบัติ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง จาก Mind Map แล้วช่วยกันสรุปการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง

นิทานเรื่อง “เด็กตัวอย่าง”

เด็กชายโอลิโอเป็นเด็กฉลาด รู้จักหน้าที่ของตัวเองเป็นอย่างดี เขาจะตื่นแต่เช้า แล้วรีบไปล้างหน้าแปรงฟัน ทำธุระส่วนตัว ต่อมาก็จัดหนังสือใส่กระเป๋าที่จะต้องเอาไปเรียนในวันนั้นๆ จากนั้นก็รับประทานอาหารที่คุณแม่ได้เตรียมให้เป็นอย่างดีเสร็จก็ลาพ่อแม่ ถือกระเป๋าหนังสือเดินไปโรงเรียนในวันนั้น จากนั้นก็รับประทานอาหารที่คุณแม่ได้เตรียมให้เป็นอย่างดี เสร็จแล้วก็ลาพ่อแม่ ถือกระเป๋าหนังสือเดินไปโรงเรียน ไม่ถึง 15 นาที จากนั้นโอลิโอเข้าไปนั่งที่ม้านั่งใต้ต้นไม้หน้าตึกเรียน หยิบหนังสือออกมาอ่านทบทวน ตระเตรียมสำหรับจะต้องทำงานให้กับคุณครูประจำชั้นที่ได้สั่งไว้ ส่วนเพื่อนของโอลิโอไม่ฉลาดเอาแต่เล่น ไม่รู้จักหน้าที่ของตัวเอง มาชวนให้โอลิโอมาเล่นเกมกดด้วยกัน แต่โอลิโอไม่เล่นด้วย เมื่อเข้าห้องเรียนคุณครูชม โอลิโอที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มีงานส่งคุณครูตามที่กำหนด และอบรมนักเรียนในชั้นเรียนให้เอาอย่างโอลิโอ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีควรจะปฏิบัติตาม

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

ผู้ที่รู้จักหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างดีจนเป็นนิสัย ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีคุณธรรมในเรื่องความรับผิดชอบต่อวินัยในตนเอง

ใบงานที่ 1

คำสั่ง จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. นักเรียนจะปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบมีวินัยต่อตนเอง ในฐานะที่เป็นนักเรียนได้อย่างไรบ้าง

1.

2.

3.

4.

5.

2. นักเรียนจะปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อตนเองในฐานะที่เป็นลูก ของคุณพ่อคุณแม่
ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ให้นักเรียนดูภาพตัวอย่างการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง

แล้วแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหา

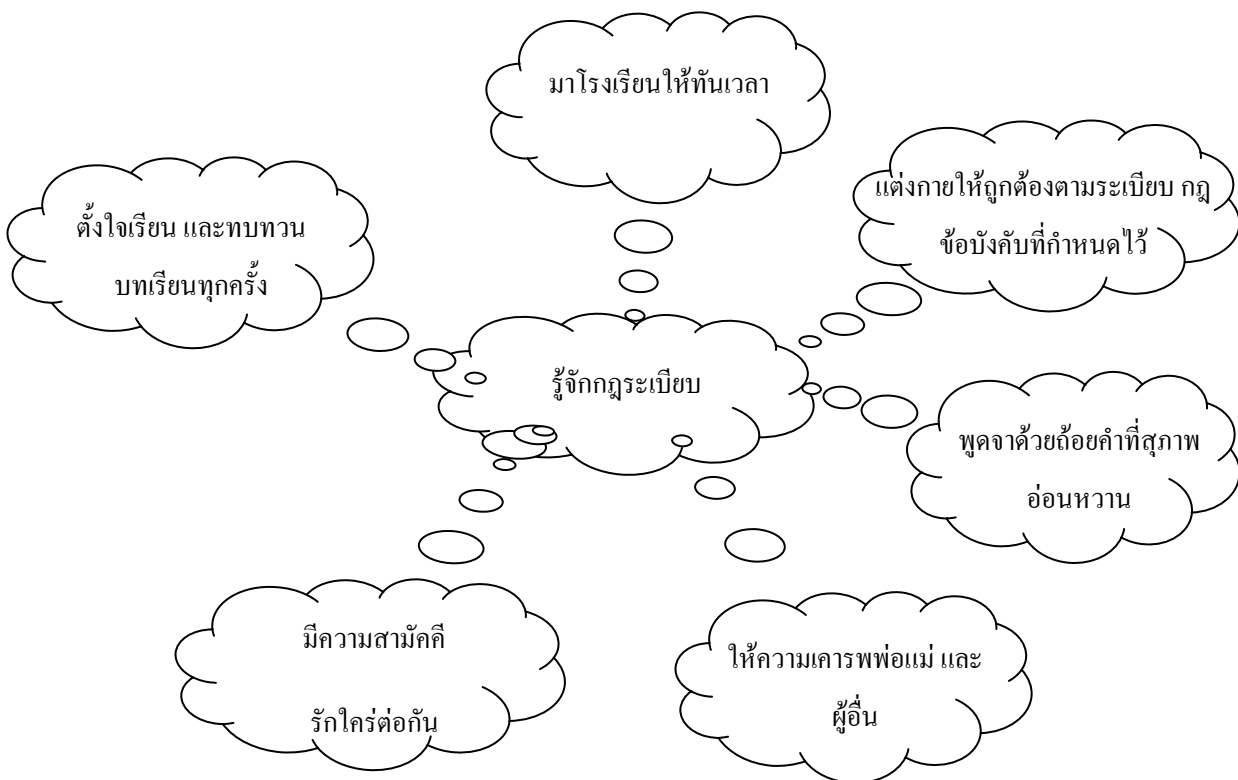
2. นักเรียนศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อตนเอง จาก Mind Map

แล้วช่วยกันสรุปการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนดูรูปภาพตัวอย่าง การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง ครอบครัว และพัฒนาตนเองให้เป็นเยาวชนที่ดี มีวินัยในสังคม
2. นักเรียนศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติ กฎระเบียบต่อตนเอง จาก Mind Map แล้วช่วยกันสรุป การปฏิบัติตนเป็นผู้มีกฎระเบียบต่อตนเอง และครอบครัว พร้อมให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดใบงานที่ 1

ใบงานที่ 1

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ทำไมนักเรียนจึงต้องเข้าแถวขึ้นห้องเรียน เข้าแถวซื้ออาหาร และน้ำดื่ม
 - ก. เพราะนักเรียนจำเป็นต้องปฏิบัติ
 - ข. เพราะนักเรียนเป็นผู้มีระเบียบ
 - ค. เพราะนักเรียนเป็นคนกตัญญูรู้คุณโรงเรียน

2. นักเรียนคนใดต่อไปนี้ขาดความรับผิดชอบ
 - ก. น้อยช่วยคุณพ่อตัดหญ้าในสนาม
 - ข. ต่ายช่วยคุณแม่ตัดผักจากแปลงเกษตรไปขาย
 - ค. วิทย์เด็ดดอกไม้ในสวนสาธารณะมาให้เพื่อนดมเล่น

3. คำตอบในข้อใดนับได้ว่าเป็นผู้ขาดความมีระเบียบวินัย
 - ก. พรเทพมาโรงเรียนสายบ่อยๆ
 - ข. ประเวศทำงานการบ้านเสร็จทุกครั้ง
 - ค. นัทไม่เคยมาโรงเรียนสาย

4. คนที่มีระเบียบวินัยได้ เปรียบผู้อื่นอย่างไร
 - ก. คนอื่นเกรงกลัว
 - ข. มีคนเคารพนับถือ
 - ค. ทำงานได้เร็วร้อย

5. คนที่มีกฎระเบียบวินัยในตนเอง เป็นคนอย่างไร
 - ก. จัดหนังสือตามตารางเรียนครบทุกวัน
 - ข. ไปแข่งขันตอบปัญหาคณิตศาสตร์ได้รับรางวัลชนะเลิศ
 - ค. เป็นคนเรียนเก่งจึงไม่สนใจการเรียนเสริมความรู้นอกเวลา

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง หนูน้อยมีวินัย

.....

คำชี้แจง 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									

รายการประเมินพฤติกรรม

- ด้านการตอบคำถาม

คะแนน/ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟัง และร่วมตอบคำถามทุกครั้งด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟัง และร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้ง ด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

- ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน/ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชา..... ชั้น..... ชื่อกลุ่ม.....

คำชี้แจงเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน

โดยใช้วิธีสังเกตในขณะที่สอน แล้วใส่คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียนตามคะแนน

ดังนี้ 3 = กระทำมากที่สุด 2 = กระทำน้อย 1 = ไม่ค่อยกระทำ

ชื่อ - กลุ่ม	พฤติกรรมนักเรียน				
	การซักถามที่ตรงประเด็นน่าสนใจ	การร่วมกิจกรรม	การตอบคำถาม	รวมคะแนน	หมายเหตุ

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของความยุติธรรมคือการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสม
- 1.2 อธิบายความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่เห็นแก่ตัว
- 1.3 สรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
- 1.4 สามารถนำความรู้ ข้อคิดจากตัวอย่างสถานการณ์ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
 - 2.1.1 ผู้เรียนอธิบายความหมายของความยุติธรรมคือการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสมรู้จักประโยชน์และโทษของ ความยุติธรรม เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 2.2 ด้านทักษะ
 - 2.2.1 ผู้เรียนประพาดิตนเป็นผู้รู้จักความยุติธรรมได้ในชีวิตประจำวัน
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
 - 2.3.1 ผู้เรียนมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของความยุติธรรม
- 3.2 ประโยชน์ของความยุติธรรม
- 3.3 โทษของความยุติธรรม

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง ทุกคนเท่ากัน (ความหมายของความยุติธรรม)

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนเล่นเกมแบ่งปัน (โดยครูกำหนดให้นักเรียนนำลูกก๊ี้ที่เตรียมมาแบ่งให้เพื่อน 5 คน ให้เท่าๆกันจำนวนลูกก๊ี้ที่ครูนำมา มีทั้งหมด 23 ชิ้น) โดยครูให้นักเรียนช่วยกันคิดหาวิธีการแบ่งลูกก๊ี้ได้อย่างเหมาะสม
- ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าการเล่นเกมแบ่งปัน สอนเรื่องความยุติธรรม ความไม่เห็นแก่ตัว ความเหมาะสมโดยคุณลักษณะของเพื่อน การเสียสละ ช่วยผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

ขั้นตอน

- แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยให้นักเรียนจับสลากสี เพื่อคณะนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 6 คน จากนั้นครูแจกใบความรู้นิทานเรื่อง “นิทานเรื่องราชสีห์กับลาและหมาจิ้งจอก” ให้นักเรียนอ่านช่วยกันวิเคราะห์หาคำตอบ ดังนี้
 - ทำไมราชสีห์ไม่ชอบวิธีการแบ่งเหยื่อของลา
 - ทำไมราชสีห์ชอบวิธีการแบ่งเหยื่อของหมาจิ้งจอก
 - นักเรียนคิดว่าลาหรือหมาจิ้งจอกที่แบ่งเหยื่อยุติธรรม
 - นักเรียนคิดว่าราชสีห์มีความยุติธรรมต่อสัตว์ทั้งสองหรือไม่ อย่างไร
 - นักเรียนคิดว่านิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด
- ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าเคราะห์กรรมของผู้อื่นย่อม เป็นตัวอย่างที่ดี สำหรับตัวเราให้คิดแก้ไขปัญหาด้วยปัญญา

ขั้นสรุป

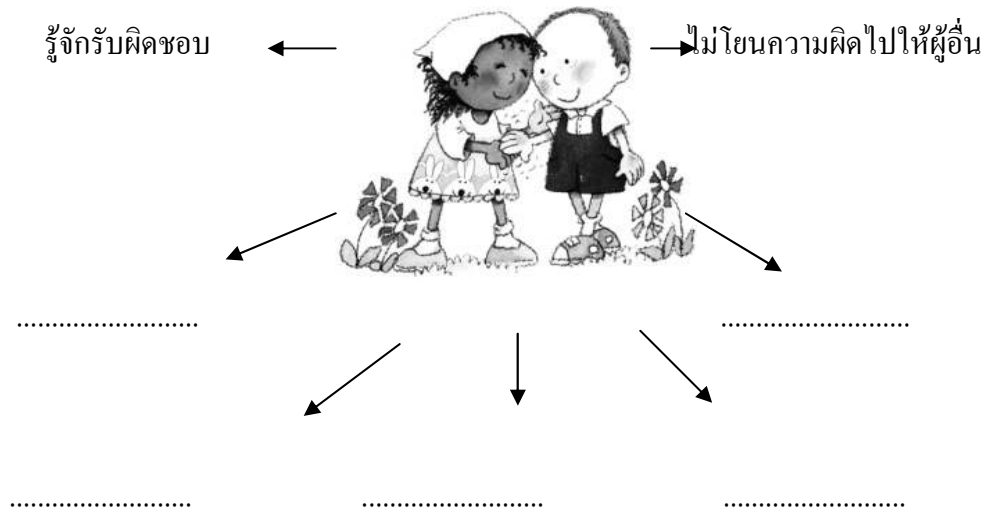
- นิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความหมาย การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสมอย่างไร ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งสรุปเรื่อง ข้อคิดที่ได้ ผลของการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสมลงในใบกิจกรรม “เด็กดีไม่เอาเปรียบผู้อื่น ”
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและความสำคัญของการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสมโดยให้นักเรียนทำใบงานตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “ นิทานของอิสป”
- นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรมตนเองของนักเรียน หน่วยที่ 1 เรื่องความยุติธรรมคือ การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสม

คาบที่ 2 เรื่อง ใครได้ดูถูกตา (การแสดงออกถึงความไม่เห็นแก่ตัว)

ขั้นนำ

- นักเรียนช่วยกันนำเสนอคำตอบของ “ความไม่เห็นแก่ตัว คือ.....” ในรูปของผังมโนทัศน์ (MIND MAP) โดยเขียนบนกระดาน เช่น

ความไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นสอน

- ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความมีน้ำใจของตัวนักเรียน
- นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของคำว่า ความมีน้ำใจ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้ความรู้เพิ่มเติม
- ครูเล่าเรื่อง “ใครได้ตุ๊กตา” แล้วให้นักเรียนหยุดคิดสักนิด จะดีไหมถ้าเด็ก ๆ เป็นคนมีน้ำใจ
- เจอผู้ใหญ่ก็ช่วยเหลือ โยนหยิบยื่นให้ ให้ความช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ ใคร ๆ พบเห็นก็เชยชมว่าเป็นเด็กมีน้ำใจ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปัน และมีเมตตาจิต

ขั้นสรุป

- นักเรียนได้ตรงถึง วิธีการปฏิบัติตนให้เป็นคนมีน้ำใจ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ

คาบที่ 3 เรื่อง คุณช้างโต ช่วยหน่อยได้ (การแสดงออกถึงความไม่เห็นแก่ตัว)

ขั้นนำ

- ครูให้ตัวแทนนักเรียนในห้องออกมาใบ้ท่าทางเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ ในนิทานคุณช้างโต แล้วให้เพื่อนๆ ช่วยกันทายว่าเป็นสัตว์ชนิดใด เช่น ช้าง กระรอก หมูป่า

ขั้นสอน

- ครูเล่านิทานเรื่องคุณช้างโตช่วยหน่อยได้ไหม ให้นักเรียนฟัง
- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟัง โดยใช้คำถามดังนี้
 - ทำไมเราต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน?
 - นักเรียนเคยช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องใดบ้าง?
 - ถ้าสังคมของเราไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สังคมเรา จะเป็นอย่างไร?
- ครูขอให้นักเรียนอาสาออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการให้ช่วยเหลือผู้อื่น

- ครูแจกกระดาษให้นักเรียนเขียนว่านักเรียนเคยช่วยเหลือใครบ้างและช่วยเหลือในเรื่องใด โดยเขียนให้มากที่สุด
- ครูสุ่มให้นักเรียนนำกระดาษที่เขียนออกมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าห้อง แล้วนำไปติดที่บอร์ด หน้าห้องเรียนทุกคน

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงความสำคัญของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันว่า การช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเราไม่สามารถที่จะอยู่ตัวคนเดียวในโลกนี้ได้ เราต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น และต้องพึ่งพาอาศัยกันในยามที่คนใดคนหนึ่งเกิดปัญหาหรือความลำบาก
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอีกครั้ง
- นักเรียนได้ระดมความคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5. สื่ออุปกรณ์ / แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้นิทานเรื่อง “ราชสีห์กับลาและหมาจิ้งจอก”
- 5.2 ใบงานเรื่อง “เด็กดีไม่เอาเปรียบผู้อื่น”
- 5.3 ใบงานเรื่อง “นิทานของอิสป”
- 5.4 นิทานเรื่อง “ใครได้ตุ๊กตา”
- 5.5 นิทานเรื่อง “คุณช้างโตช่วยหน้อยได้ไหม”

6. การวัดและการประเมินผล

- 6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
- 6.2. ใบงานการเรียนรู้

ใบความรู้

เรื่องความยุติธรรมคือการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสม

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

คำสั่ง: ให้นักเรียนอ่านนิทานและตอบคำถามจากคุณครูกำหนด

นิทานเรื่องราชสีห์กับลาและหมาจิ้งจอก

ราชสีห์กับลาและหมาจิ้งจอกได้ร่วมกันออกล่าเหยื่อ โดยมีข้อตกลงว่าจะแบ่งเหยื่อกันอย่างยุติธรรม ครั้นล่าควางได้ ตัวหนึ่ง ราชสีห์มอบหน้าที่ให้ลาเป็นผู้แบ่ง ลาแบ่งเหยื่อออกเป็นสามส่วนเท่าๆกัน แล้วเชิญให้ ราชสีห์เป็นผู้เลือกก่อนในฐานะที่เป็นเจ้าป่า และหัวหน้าทีม แต่ราชสีห์รู้สึกไม่พอใจวิธีการของลาจึงตะปบด้วย อุ้งเท้าเต็มแรง ลาถึงแก่ความตายทันที

“เจ้าคงจะรู้จักความยุติธรรมดีกว่าเจ้าลาโง่ตัวนี้กระมัง” ราชสีห์กล่าวกับหมาจิ้งจอก
หมาจิ้งจอกผงกหัวรับคำ

มันจัดแจงแบ่งเหยื่อออกเป็นสองส่วน เหยื่อชิ้นใหญ่สำหรับราชสีห์ และเหยื่อชิ้นเล็กๆสำหรับตัวมันเอง “โอ... สหายของข้า” ราชสีห์กล่าวอย่างอารมณ์ดี “ใครเป็นผู้สอนให้เจ้ามีความยุติธรรมถึงเพียงนี้” “ไม่มีใครสอนข้า หรือท่านเจ้าป่า” หมาจิ้งจอกตอบเสียงแผ่วเบา “

แต่ชะตากรรมของเจ้าลาโง่ตัวนี้ ทำให้ข้ารู้วิธีแบ่งเหยื่อที่ถูกต้องเคราะห์กรรมของผู้อื่นย่อม เป็น ตัวอย่างที่ดี สำหรับตัวเรา

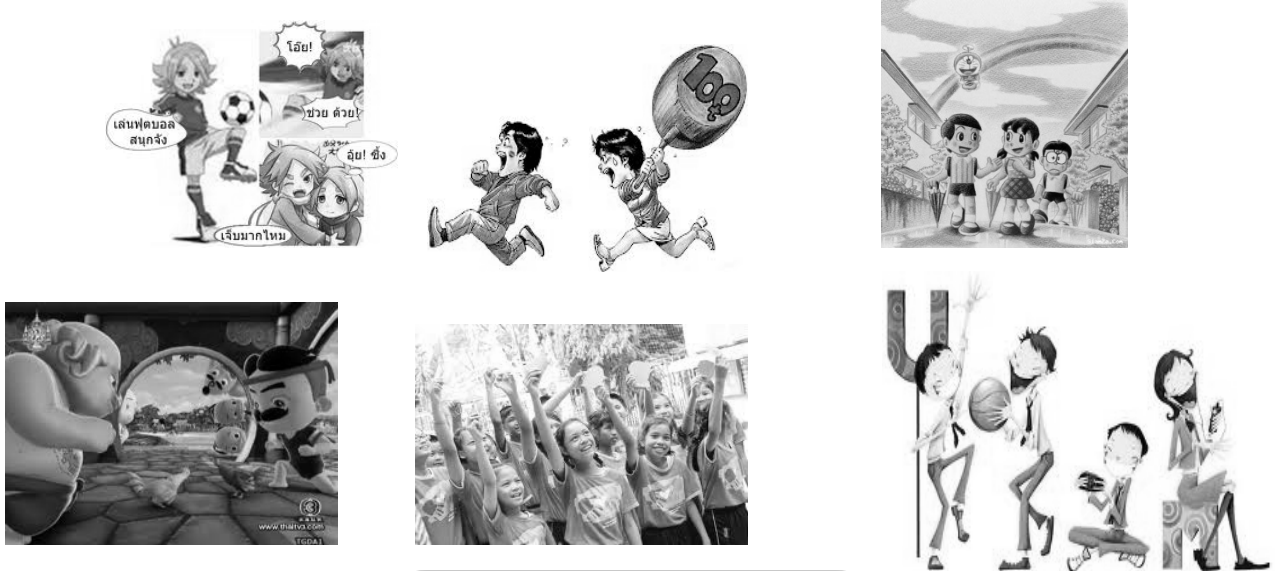

ใบกิจกรรม

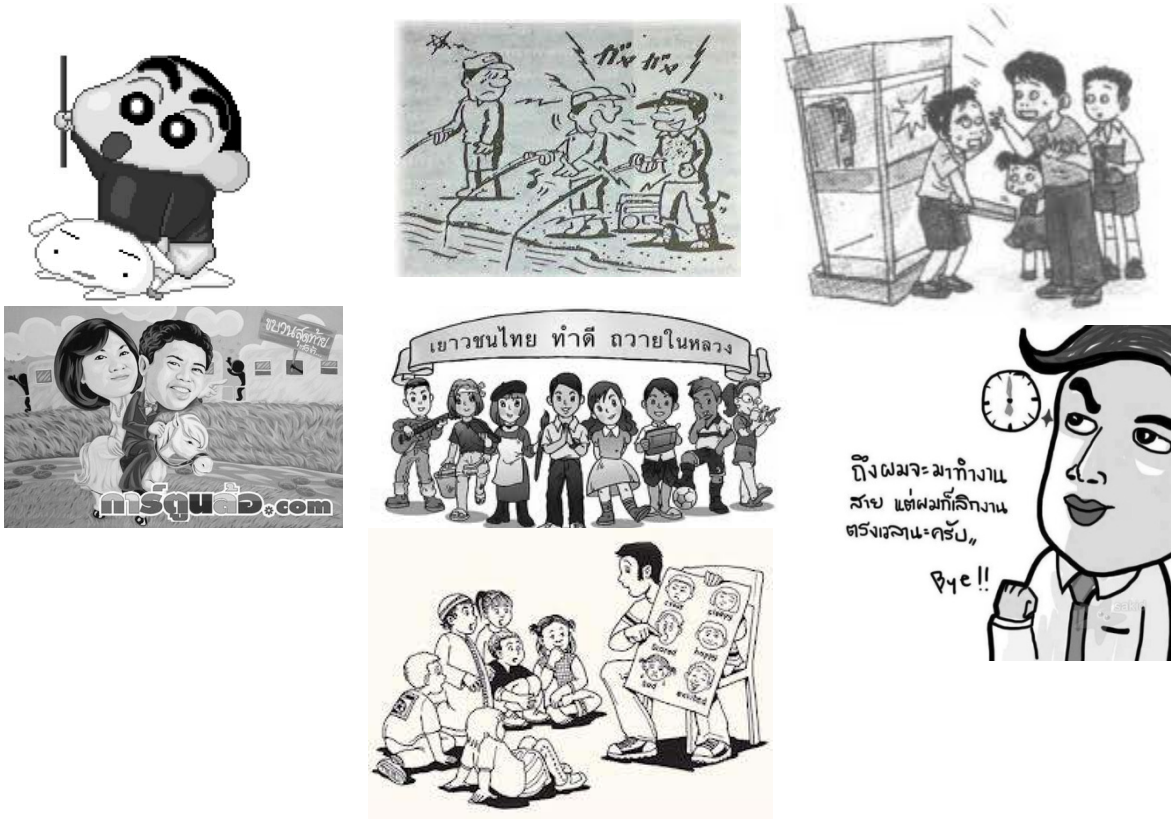
เรื่อง “เด็กดีไม่เอาเปรียบผู้อื่น”

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

คำสั่ง : ให้นักเรียนวงกลมรูปภาพที่สื่อได้ถึงการไม่เอาเปรียบผู้อื่น

“เด็กดีไม่เอาเปรียบผู้อื่น”

ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่องความยุติธรรมคือการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสม

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน.....วันที่

คำสั่ง:ให้นักเรียนอ่านนิทานและตอบคำถามให้ถูกต้อง

นิทานของอิสป

อิสป ใช้วิธีการเปรียบเทียบ การกระทำของสัตว์ชนิดต่าง ๆ ให้มาเกี่ยวข้องกับมนุษย์ใช้สุนัขจึงจอกเปรียบเป็นเสมือนมนุษย์เจ้าเล่ห์ ใช้กระต่ายเป็นเสมือนผู้ ใต้อำนาจ ใช้สิงโตเป็นผู้หยิ่งทรนง มีศักดิ์ศรี นิทานของเขาทุกเรื่องจึงกระทบกับจิตใจของคนอยู่ทั่ว ๆ ไป ชื่อเสียง ความสนุกสนานในนิทานของอิสป กระฉ่อนไปทั่วแผ่นดิน กรีกในยุคนั้น

จนกระทั่งวันหนึ่ง อิสปก็พบกับปัญหาอันยิ่งใหญ่ของชีวิต เมื่อเขาถูกส่งตัวเป็นราชทูต ไปยังเมืองเคลฟี ซึ่งบ้านเมืองเต็มไปด้วยความไม่ยุติธรรมของบรรดาข้าราชการในราชสำนัก อิสปได้เล่านิทานให้พวกราชสำนักฟัง เล่านิทานให้ประชาชนชาว เมืองเคลฟีฟัง ทำให้เกิดการตื่นตัวของชาวเมืองเคลฟี ที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้กับความไม่ยุติธรรม แน่นนอนผลจากการเล่านิทานที่เหมือนปลุกกระดมให้พลเมืองออกมาต่อสู้ กับเหล่าอธรรมนี้เอง ทำให้ไปขัดกับบรรดานักการเมืองที่ชั่วร้ายในราชสำนัก พวกเขาเหล่านั้นจึงเกิด อากาเรียดแค้น ซึ่งชิงและหาทางที่จะกำจัดอิสป ให้ได้โดยเร็ววันเพราะยังอิสปอยู่ในเมืองและเล่า นิทานให้ประชาชนฟังมากเท่าไร กระแสต่อต้านของบรรดาพลเมืองที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมก็ยิ่งมากขึ้น เท่านั้น

แล้วแผนการทำลายอิสปก็เกิดขึ้น โดยบรรดานักการเมืองชั่วร้ายวางแผน เอาขันทองคำของกษัตริย์มาขัดเย็บไว้ในกระเป๋าสัมภาระของอิสป แล้วแจ้งความว่าอิสปขโมยสมบัติของกษัตริย์ ผลจากการตัดสิน โดยพวกนักการเมืองชั่วร้ายเหล่านั้น อิสปมีความผิด ในข้อหาหลบหลู่และทำลายชาวเคลฟี อย่างร้ายแรง เขาถูกตัดสินให้ตายอย่างป่าเถื่อนที่สุด โดยการจับโยนลงมาจาก หน้าผาสูง ชีวิตของอิสปจึงจบสิ้นลง อย่างน่าเสียดายแก่ตรงนั้น แต่นิทานของ อิสปยังถูกกล่าวขานกันอยู่ในหมู่ของผู้คนที่กระจายเพิ่มมากขึ้น จากปากหนึ่งไปสู่อีกปากหนึ่ง

ตอบคำถามให้ถูกต้อง

1.อีสปได้พบปัญหาเรื่องใดในเมืองเคลฟี

ตอบ.....

2.อีสปใช้วิธีใดปลุกระดมประชาชนต่อสู้กับความไม่ยุติธรรม

ตอบ.....

3.นักการเมืองวางแผนอย่างไรเพื่อกำจัดอีสป แล้วสุดท้ายอีสปเป็นอย่างไร

ตอบ.....

.....

.....

4.นิทานเรื่องนี้สอนในเรื่องใดบ้าง

ตอบ.....

.....

.....

.....

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เรื่องใครได้ตุ๊กตา

ภัทรกับภาเป็นพี่น้องที่มักแย่งของและทะเลาะกันบ่อย ๆ พ่อแม่สั่งสอนเตือนก็ไม่ฟัง วันหนึ่ง พ่อซื้อตุ๊กตาน่ารักมาฝาก ตุ๊กตาตัวนี้สวยมาก หลับตา ลืมตาได้ด้วย ตัวโตเท่าเด็กแรกเกิด ภาจับตุ๊กตาจากพ่อไปอุ้ม ภัทรก็รีบแย่งมาอุ้มบ้าง ทั้งสองต่อว่าพ่อว่าทำไมไม่ซื้อให้คนละตัว พ่อบอกว่าตุ๊กตาตัวนี้ราคาแพงมากจึงซื้อมาตัวเดียว ให้เล่นด้วยกันดี ๆ ภาขออุ้มอีก ภัทรไม่ยอมทั้งสองต่างก็ดึงจนสุดกำลัง ตุ๊กตาขาดออกจากกัน พ่อบอกว่าจะซื้อของเล่นให้อีก จนกว่าจะเลิกทะเลาะกัน และควรจะแบ่งกันเล่น

☆ เด็ก ๆ มักจะพูดว่า

- ทำไมต้องแบ่งด้วยคะ หนูอยากเล่นคนเดียว

☆ ผู้ใหญ่ควรบอกว่า

- เด็ก ๆ ต้องมีน้ำใจรู้จักการแบ่งปัน ถ้าเรามีน้ำใจกับคนอื่นเราก็จะได้รับสิ่งนั้นตอบแทนเช่นกัน

☆ หยุดคิดสักนิด

จะดีไหมถ้าเด็ก ๆ เป็นคนมีน้ำใจ เจอผู้ใหญ่ก็ช่วยเหลือหยิบโน่นหยิบนี่ให้ ให้ความช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ ใครๆ พบเห็นก็เชยชมว่า เป็นเด็กมีน้ำใจ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปัน และมีเมตตาจิต

คุณช้างโตช่วยหน้อยนะ

คุณช้างตัวใหญ่แข็งแรงอาศัยอยู่ในดินแดนแสนร่มเย็น ใครๆ ก็เรียกว่า “คุณช้างโต”

คุณช้างโตชอบหากินอยู่ตัวคนเดียว ไม่ชอบมีเพื่อน วันหนึ่งในฤดูหนาว คุณช้างโตออกหาอาหารแต่เข้าพบคุณลาเดินแบกฟางกองใหญ่

“คุณช้างโตผู้แข็งแรงจะ ฉันกำลังขนฟางไปปูที่บ้านให้อบอุ่น คุณช้างโตช่วยฉันหน่อยได้ไหม”

“ไม่ใช่ธุระอะไรของข้า!” คุณช้างโตตอบอย่างไม่สนใจ “งานเบาๆ แค่นี้ก็ทำเองสิ” ว่าแล้วก็เดินหนีไป

คุณช้างโตเดินต่อไปไม่นานนักก็พบคุณหมอนกรรยางค์บินผ่านมา

“คุณช้างโตผู้ใหญ่ใจดีจะ ฉันกำลังจะไปเก็บสมุนไพรในป่า คุณช้างโตช่วยไปเป็นเพื่อนฉันหน่อยได้ไหม”

“ไม่ใช่ธุระอะไรของข้า!” คุณช้างโตตอบอย่างไม่ถนอมน้ำใจ “ข้ากำลังจะไปหาอาหารเช้าของข้า ว่าแล้วก็เดินหนีไป

คุณช้างโตเดินไปอีกครั้งก็พบกับคุณควายปากำลังแบกฟืนอยู่

“คุณช้างโตผู้ใหญ่ใจดีจะ ฉันกำลังแบกฟืนไปก่อกองไฟแก้หนาวที่บ้าน

“ไม่ใช่ธุระอะไรของข้า!” คุณช้างโตตอบอย่างไม่ยี่ติ งานหนักแบบนี้ไปหาคนอื่นช่วยเถอะ ว่าแล้วก็เดินหนีไป

คุณช้างโตเดินต่อไปแล้วแวะพักดื่มน้ำที่สระใหญ่ พบแม่หมูปากำลังหาบถังน้ำมาอยู่หลายรอบ

“คุณช้างโตผู้ทรงพลังจะ ฉันกำลังหาบน้ำไปเติมตุ่มที่บ้าน คุณช้างโตช่วยฉันหน่อยได้ไหม”

“ไม่ใช่ธุระอะไรของข้า!” คุณช้างโตตอบอย่างหงุดหงิด ข้าเองก็กำลังหาอาหารอยู่ ว่าแล้วก็เดินหนีไปด้วยความโมโหหิว

เมื่อคุณช้างโตเก็บผลไม้จากป่ากลับมาถึงบ้านคุณกระรอกน้อยผู้หิวโหยเดินผ่านมาพอดี

“คุณช้างโตผู้แข็งแรง ยิ่งใหญ่ และทรงพลังจะ เข้านี้ฉันยังหาอะไรกินไม่ได้เลย คุณช้างโตช่วยแบ่งผลไม้ให้ฉันสักนิดหน่อยได้ไหม คุณกระรอกน้อยขอร้อง

“ไม่ใช่ธุระอะไรของข้า!” คุณช้างโตตอบอย่างรำคาญใจ ข้าหาอาหารมาด้วยความยากลำบาก ไม่เคยขอให้ใครช่วย ว่าแล้วก็กินผลไม้ทั้งหมดตามลำพัง

คุณช้างโตไม่พอใจที่สัตว์ทั้งหลายมาวุ่นวายขอความช่วยเหลือและขอแบ่งปันอาหาร จึงทำรั้วล้อมบ้านตัวเองไว้ไม่ให้ใครมายุ่งอีก จากนั้นมา ไม่มีผู้ใดกล้าไปขอความช่วยเหลือจากคุณช้างโตอีกเลย

หลายวันผ่านไป ไม่มีใครพบเห็นคุณช้างโตออกมาหาอาหารเลย จนถึงวันหนึ่ง คุณกระรอกน้อยเดินผ่านมาแถวบ้านของคุณช้างโต ได้ยินเสียงร้องเจ็บปวดดังมาจากในบ้าน คุณกระรอกน้อยจึงแวะเข้าไปดูด้วยความสงสัย

“ช่วยข้าด้วย กระรอกน้อย” คุณช้างโตขอร้อง ข้าเข้าป่าหาอาหาร โคนหนาวใหญ่ดำเท้า เจ็บจนเดินไม่ไหว ไม่ได้กินอะไรมาหลายวันแล้ว คุณช้างโตลืมไปแล้วว่าตนเคยปฏิเสธไม่แบ่งอาหารให้คุณกระรอกน้อยแม้แต่นิดเดียว “ไม่ต้องห่วง ฉันจะหาทางช่วยคุณช้างโตเองจ๊ะ” คุณกระรอกน้อยรับปากด้วยความสงสาร

คุณกระรอกน้อยไปตามหาเพื่อนๆ เล่าเรื่องให้ฟังและขอร้องให้ไปช่วยคุณช้างโตด้วยกัน แต่คุณความป้า คุณลา คุณหมอนกรรยางค์ และแม่หมูป่า ต่างส่ายหน้าไม่พอใจ

เพื่อนๆ นึกโกรธที่คุณช้างโตไม่เคยช่วยเหลือพวกตนเลย ปลอบยให้เจ้าช้างใจแคบและแกล้งน้ำใจลำบากเสียบ้างเถอะ คุณกระรอกน้อยทั้งอ่อนวอนและขอร้องอีกพักใหญ่ เพื่อนๆ จึงเห็นแก่ความดีของคุณกระรอกน้อย จึงยอม

คุณหมอนกรรยางค์นำสมุนไพรมาช่วยทำแผลให้ ขณะที่คุณลาแบ่งฟางมาปูรองพื้นให้คุณช้างโตได้นอนอุ่นๆ และสบายขึ้น แม่หมูป่าหาบน้ำมาเติมคุ่มให้คุณช้างโตมีดื่มน้ำไม่ขาด คุณควายป่าก็แบ่งฟืนมาก่อไฟให้ความอบอุ่นและให้คุณหมอนกรรยางค์ได้ต้มยาสมุนไพร ส่วนคุณกระรอกน้อยคอยป้อนผลไม้ให้คุณช้างโตที่ขยับร่างกายไม่ค่อยไหว คุณลาเห็นผลไม้เหลือน้อยก็ออกไปหาเพิ่มให้คุณช้างโตนั่งมองเพื่อนๆ สัตว์ตัวเล็กแต่ใจใหญ่เพราะมากน้ำใจด้วยความซาบซึ้ง หลายวันผ่านไป คุณช้างโตหายดีและแข็งแรงดังเดิมแล้ว จึงไปช่วยหาผลไม้ แบกฟืน หอบฟาง และหาบน้ำมาให้เพื่อนๆ เป็นการตอบแทนด้วยความเต็มใจเมื่อเห็นเพื่อนๆ พอใจก็รู้สึกหัวใจพองโต ตั้งแต่นั้นมา คุณช้างโตก็กลายเป็นขวัญใจของเพื่อนๆ ทั้งหมดด้วยกันหรือว่าที่ล้อมบ้านคุณช้างโตออก และช่วยเหลือดูแลกันในดินแดนแสนรื่นรมย์อย่างมีความสุขตลอดมา

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
เรื่องนิทานคุณช้างโตช่วยหน้อยได้ไหม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

.....

คำสั่ง ให้นักเรียนสรุปเรื่อง ข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทานเรื่อง “คุณช้างโต ช่วยหน้อยได้ไหม” ในรูปแบบ
แผนผังความคิด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

ใบงานเพื่อการเรียนรู้
นิทานเรื่อง คุณช้างโตช่วยหน้อยได้ไหม

ชื่อ.....ชั้น..... เลขที่

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดภาพตัวละครที่นักเรียนชื่นชอบมากที่สุดจากนิทานเรื่อง “คุณช้างโต ช่วยหน้อยได้ไหม”
พร้อมให้เหตุผลประกอบ

ตัวละครที่ชอบที่สุดคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก

เรื่องคุณช้างโตช่วยหน้อยได้ไหม

คำชี้แจง : 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									

วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก ปีการศึกษา _____ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์

[illegible]

รายการประเมินพฤติกรรม

วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก ปีการศึกษา _____ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ด้านการตอบคำถาม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	1.ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้งด้วยความมั่นใจถูกต้องชัดเจนมีเหตุผล
2 = พอใช้	2.ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้งด้วยความมั่นใจพอใช้ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	3.ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถามต้องถามเพื่อนเสมอ

ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	1.ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว/งานกลุ่มอย่างตั้งใจด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	2.ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มอย่างตั้งใจบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอและมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	3.ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

แบบประเมินพฤติกรรมตนเองของนักเรียน

หน่วยการเรียนรู้ เรื่องความหมายของความยุติธรรม คือ การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมาะสม

คำสั่ง ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเองด้านความยุติธรรมและให้ผู้ปกครองและครูร่วมประเมินด้วยการให้คะแนน

ปฏิบัติสม่ำเสมอให้	3	คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้งให้	2	คะแนน
ไม่ค่อยปฏิบัติให้	1	คะแนน

เกณฑ์ประเมิน (นำคะแนนของนักเรียน / ผู้ปกครอง/ครู/มารวมกันแล้วหาร 3)

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	30	คะแนน
ระดับคุณภาพ	ดี	26-29	คะแนน
ระดับคุณภาพ	พอใช้	20-25	คะแนน
ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	ต่ำกว่า 20	คะแนน

พฤติกรรม	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู
1. รู้จักการแบ่งปัน			
2. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม			
3. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4. ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา			
5. มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			
6. มองผู้อื่นในแง่ดี			
7. ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม			
8. มีคุณธรรม และความเที่ยงตรง			
9. มีความรอบคอบในการตัดสินใจ			
10. นำความยุติธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม			
ลงชื่อผู้ประเมิน			
รวมคะแนน (แต่ละช่องเต็ม 30 คะแนน)			
คะแนนเฉลี่ย (รวม 30 ช่อง หาร 3)			
ระดับคุณภาพ			

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของการให้อภัย
- 1.2 รู้จักแนวทางการปฏิบัติตนในการให้อภัย การรู้จักขอโทษ การระงับความโกรธ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
 - 2.1.1 นักเรียนรู้จักความหมายและความสำคัญของการให้อภัย
 - 2.1.2 นักเรียนรู้จักแนวทางการปฏิบัติตนในการให้อภัย
- 2.2 ด้านทักษะ
 - 2.2.1 นักเรียนประพฤติตนเป็นผู้รู้จักการให้อภัย การขอโทษ และการระงับความโกรธ
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
 - 2.3.1 นักเรียนรู้จักการให้อภัย การขอโทษผู้อื่น และการระงับความโกรธ
 - 2.3.2 นักเรียนรู้จักการสร้างความเป็นหนึ่งด้วยการให้อภัย

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ให้อภัยผู้อื่นและรู้จักขอโทษเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ทำให้ชุมชนและสังคมเกิดความสุขและสันติ
- 3.2 แนวทางการปฏิบัติตนในการให้อภัย การรู้จักขอโทษ การระงับความโกรธ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนเล่นเกมใบ้คำจากภาพเช่น ภาพเด็กทะเลาะกัน , การกอดกัน , การจับมือกัน การบอกกล่าวขอโทษ ฯลฯ เป็นต้น

ขั้นสอน

- ครูเล่าสถานการณ์ที่เกิดจากพฤติกรรมของเด็กนักเรียน 2 คน โดยครูเป็นผู้สร้างสถานการณ์ขึ้นเองเพื่อให้ นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างเด็กรู้จักการให้อภัยกับเด็กที่มีแต่ความโกรธ โดยใช้คำถามดังนี้
 - นักเรียนอยากเป็นใคร ? เพราะเหตุใด

- นักเรียนคิดว่าความรักทำให้ใครมีความสุข เพราะเหตุใด ?
- ถ้าเราทำผิดแล้วสำนึกผิดไปขอโทษแต่เพื่อนไม่ให้โทษ นักเรียนจะอย่างไร ?
- ครูแจกกระดาษให้นักเรียนวาดภาพอะไรก็ได้ที่ตนเองชอบมากที่สุด แล้วนำไปให้เพื่อนที่ตนเองเคยทำผิดเอาไว้ ยากไปขอให้เพื่อนอภัยให้ตนเอง
- ครูให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าความรู้สึกของตนเองที่ได้รับภาพวาดจากเพื่อน

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงความสำคัญของการให้อภัยแก่กันและกัน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการให้อภัยแก่กันระหว่างเพื่อน การคืนดีกัน
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครู่ถึงการกระทำผิดของตนเองต่อผู้อื่น ผลดีของการให้อภัย

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนแต่งคำคล้องจองกัน จากการเริ่มต้นด้วยคำการให้อภัย และความโกรธ โดยครูเป็นผู้ขึ้นประโยคให้กับเด็ก เช่น การให้อภัยทำให้..... (สุขใจ สุขกาย , หัวใจเบิกบาน , ฉันได้รักเธอ ฯลฯ) ความโกรธคือโทษ..... (เธออย่าคิดโกรธฉันนะ , ได้โปรดอย่าทำ , ฉันไม่เคยคิดโกรธใคร ฯลฯ)

ขั้นสอน

- ครูเล่านิทานเรื่องครอบครัวแสนสุขพร้อมกับตั้งคำถามประกอบดังนี้
 - นักเรียนอยากอยู่ในครอบครัวไหน? เพราะเหตุใด
 - นักเรียนคิดว่าสิ่งใดที่ทำให้ครอบครัวมีความสุข ?
 - ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่ไม่รู้จักการให้อภัยนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
 - ความโกรธกับความให้อภัยต่างกันอย่างไร
- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 4 กลุ่มเท่าๆ กันแล้วช่วยกันวาดภาพจากการได้ฟังเนื้อเรื่องจากนิทานมาโดยละเอียด
- ให้แต่ละกลุ่มออกมาเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพวาดของกลุ่มของตนเอง

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงประโยชน์ของการให้อภัยและโทษของความโกรธ
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาและข้อคิดที่ดีจากนิทาน
- นักเรียนใคร่ครวญเงียบๆ สักครู่ถึงการสร้างความสุขในครอบครัวที่ได้จากการให้อภัย

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครู, นักเรียนร่วมกันท่องคำคล้อง “สายลมแห่งการให้อภัย” พร้อมทำท่าทางประกอบ
- ครูให้นักเรียนมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำคล้องจอง

ชั้นสอน

- ครูเล่านิทานเรื่องสายลมแห่งการให้อภัยพร้อมกับตั้งคำถามประกอบดังนี้
 - นักเรียนคิดว่าใครได้รับความสุขมากที่สุด ? เพราะเหตุใด
 - นักเรียนทำอย่างไรบ้างถึงจะทำให้เราพบความสุขในชีวิต
 - ถ้านักเรียนโดนเพื่อนตบหน้าจะให้อภัยหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?
 - นักเรียนคิดว่าการให้อภัยเพื่อนที่ทำผิดทำได้อย่างไรบ้าง ?
- ครูแจกกระดาษการ์ดอ่อนสีเขียวให้เด็กพับแล้วตัดเป็นรูปใบไม้พร้อมกับเขียนสิ่งไม่ดีที่ทำผิดกับเพื่อน อยากขอให้เพื่อนให้อภัยใส่ลงไปกระดาษ
- ให้เด็กนำไปใส่กระดาษไปปล่อยตามลมให้พัดพาความไม่ดีให้หายไปเหลือแต่ความสุขร่วมกันในชั้นเรียน

ชั้นสรุป

- ครูสรุปถึงแนวทางการให้อภัยและการทำลายความบาดหมาง ลดความโกรธเคือง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความสุขและสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครูถึงผลดีของการให้อภัย และผลร้ายของความโกรธเคืองผู้อื่น

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 หนังสือนิทาน	5.2 เพลง คำคล้องจอง
5.3 ห้อง active board	5.4 ห้องสมุด
5.5 อินเทอร์เน็ต	

6. วัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น
- 6.3 ผลจากใบงาน

ภาคผนวก

นิทานเรื่อง “ครอบครัวแสนสุข”

ที่มา <http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=42f4fe95784fadae>

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีครอบครัวหนึ่งฐานะทางบ้านปานกลาง อาศัยด้วยกันสิบคน แต่น่าแปลกกว่าบ้านนี้ไม่เคยมีใครได้ยินเสียงทะเลาะเบาะแว้งกันเลย ผิดกับอีกครอบครัวหนึ่งอยู่ด้วยกันเพียงสี่ห้าคนกลับได้ยินแต่เสียงของคนในบ้าน ได้ยินเสียงทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ

อยู่มาวันหนึ่งแม่บ้านทั้งสองบ้านได้ออกไปจ่ายตลาดแล้วได้พบกัน แม่บ้านเล็กถามแม่บ้านใหญ่ว่า “ทำไมในครอบครัวเธอถึงไม่เคยทะเลาะกันเลย” แม่บ้านครอบครัวใหญ่พูดว่า “คงเป็นเพราะที่บ้านของเรามีแต่คนทำผิด มีเรื่องอะไรเราต่างก็ยอมรับว่าตัวเองผิด ไม่มีเรื่องให้ต้องทะเลาะกัน” แม่บ้านเล็กฟังแล้วกลับมีความรู้สึกว้าวใจจนพูดกระแทกกระทึก จึงจากไปด้วยความไม่พอใจ

มีอยู่วันหนึ่งได้เกิดเรื่องขึ้นในครอบครัวใหญ่ คือจักรยานได้หายไป

- พ่อพูดว่า “คงเป็นเพราะพ่อสะเพร่าเองไม่ตรวจสอบประตูให้ดีก่อนเข้านอน”
- แม่พูดว่า “แม่ต่างหากที่ผิด เข้านอนหลังสุดแต่ไม่ได้ดูให้ดี
- ลูกๆพูดว่า “แต่ถ้าพวกเราไม่กลับบ้านกันผิดเวลาและจอดรถทิ้งไว้ไม่ใส่กุญแจให้ดีจักรยานก็คงไม่หาย พวกเราต่างหากที่เป็นคนผิด”

แม่บ้านเล็กเผชิญได้ยินพอดี จึงเข้าใจถึงสาเหตุที่ครอบครัวของเพื่อนบ้านถึงได้อยู่กันอย่างสงบสุข เป็นเพราะต่างคนต่างก็ไม่โทษกล่าวกัน ยอมรับในความผิดของตัวเองและให้อภัยกันนั่นเอง

คำคล้องจอง

“สายลมแห่งการให้อภัย”

พร้อมให้
อภัย
เสมอ

ลมเอ๋ยจงพัด ให้ฉันหายโกรธ
ฉันจะไม่โทษ เคืองโกรธใด ใด
คนเราสามารถ ทำผิดพลาดได้
รู้ผิดแก้ไข สำนึกด้วยใจ
ทุกคนยอมอภัย เหมือนดังสายลม
(นางสาววนิดา สัพโส ผู้แต่ง)

นิทานเรื่อง

“สายลมแห่งการให้อภัย”

ที่มา <http://nitaneiei.blogspot.com>

นานมาแล้วมีเพื่อนซี้ 2 คน ต่างร่วมเดินทางไปในทะเลทรายด้วยกันระหว่างทางเกิดได้เถียงไม่เข้าใจกัน
เพื่อนคนหนึ่งปลั่งลงมือตบหน้าอีกฝ่าย ซึ่งคนที่ถูกตบ เกิดความเจ็บปวด แต่ไม่เอ่ยวาจาใด ๆ แต่ไปเขียนลงบน
พื้นทรายว่า “วันนี้ฉันถูกเพื่อนรักตบหน้า” พวกเขาเดินทางต่อไป จนกระทั่งถึงแหล่งน้ำ พวกเขาตัดสินใจ
อาบน้ำกันที่นี่ แต่คนที่ถูกตบหน้ากลับจมน้ำ เพื่อนอีกคนไม่รีรอรีบเข้าช่วยชีวิต คนรอดตายยังคงไม่เอ่ยวาจา
กลับเขียนสลักลงบนหินใหญ่ว่า “วันนี้เพื่อนรักช่วยชีวิตฉันไว้” อีกคนไม่เข้าใจถามว่า เมื่อถูกจับตบหน้า เธอ
เขียนลงบนทราย แล้วทำไม เมื่อรู้ ต้องสลักบนหิน อีกคนยิ้ม กล่าวตอบเมื่อถูกคนที่รักทำร้าย ควรเขียนมันไว้
บนทรายซึ่งสายลมแห่งการให้อภัย จะทำหน้าที่พัดผ่านลบล้างไม่เหลือ แต่เมื่อมีสิ่งที่ดีมากมายบังเกิดขึ้นกับเรา
เราควรสลักไว้บนก้อนหินแห่งความทรงจำในหัวใจ ต่อให้มีสายลมแรงเพียงไร ก็มีอาจลบล้าง ทำลายมันได้

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

วัน เดือน ปี.....ครั้งที่.....

ผู้สังเกต.....

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ลำดับที่	พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับพฤติกรรม		
		ทำประจำ	ทำบางครั้ง	ทำน้อย หรือ ไม่ทำเลย
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2	มีความพอใจในการทำงาน			
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างมีระบบ			
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนวิชาจริยศึกษา

เรื่องการให้อภัย

- คำชี้แจง : 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน
2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									

รายการประเมินพฤติกรรม

ด้านการตอบคำถาม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
= ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้ง ด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
= พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้ง ด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
= ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชา.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

ครูผู้สอน.....วันที่ประเมิน.....

[illegible]

เกณฑ์ในการประเมิน

- ๐ = ไม่เคยแสดงพฤติกรรมเลย ๒ = แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง
๑ = แสดงพฤติกรรมน้อยมาก ๓ = แสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชา ชั้น ชื่อกลุ่ม

คำชี้แจง เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีสังเกตในขณะดำเนินการสอน แล้วใส่คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน ตามระดับคะแนน ดังนี้

๕ = กระทำมากที่สุด

๔ = กระทำมาก

๓ = กระทำปานกลาง

๒ = กระทำน้อย

๑ = ไม่ค่อยกระทำ/ไม่กระทำเลย

ชื่อ-กลุ่ม \ พฤติกรรมนักเรียน	การซักถามที่ตรงประเด็นน่าสนใจ	การตอบคำถาม	การร่วมกิจกรรม	การร่วมอภิปรายตรงประเด็น	การแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ / สำคัญ	รวมคะแนน	หมายเหตุ

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

[illegible]

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนและเขียนเครื่องหมายลงในช่องระดับคะแนน

ระดับ ๔ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก ระดับ ๒ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ระดับ ๓ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง ระดับ ๑ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

วิธีการวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัด
<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรม - ผลคะแนนใบงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกิจกรรมและผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด - นักเรียนทำคะแนนผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนคะแนนทั้งหมด 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสังเกตพฤติกรรม - ใบงาน

ใบงานการเรียนรู้

“การให้อภัย”

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน.....วันที่.....

คำสั่ง

ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ตนเองได้เคยทำผิดต่อเพื่อนอยากขอให้เพื่อนยกโทษ และให้อภัย

1.

2.

3.

4.

5.

ใบงานการเรียนรู้

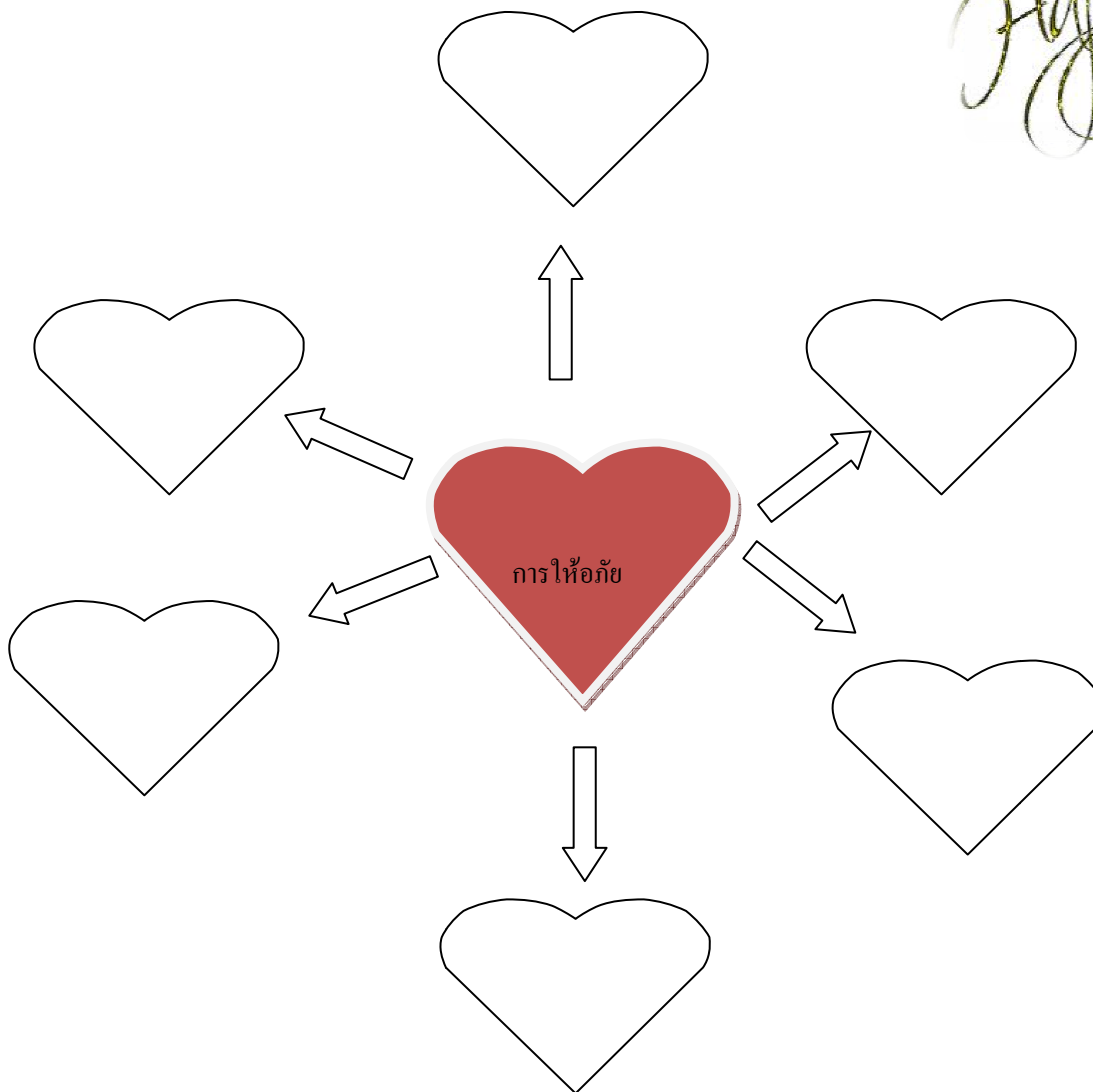
“การให้อภัย”

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน.....วันที่.....

คำสั่ง

ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่คิดว่าเมื่อได้รับการให้อภัยจากผู้อื่นแล้วทำให้เกิดความสุข

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 บอกวิธีการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเพื่อสร้างความรัก ความสามัคคีปรองดองได้
- 1.2 อธิบายหลักธรรม สังคหวัตถุ 4 และบอกแนวทางปฏิบัติสังคหวัตถุ 4 ในชีวิตประจำวันได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

- 2.1.1 ผู้เรียนบอกวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม โดยมีกฎระเบียบ กฎหมาย หรือกติกาของสังคมเป็นตัวกำหนด

2.2 ด้านทักษะ

- 2.2.1 ยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานที่ต่างๆ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

- 2.3.1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางสังคม

3. สาระการเรียนรู้

การอยู่ร่วมกันและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
สังคหวัตถุ 4 เป็นคุณธรรมที่ใช้ในการ อยู่ร่วมกับผู้อื่น

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 สร้างเสริมสันติภาพ

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนฟังเพลงคุณธรรม 8 ประการ
- ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงเนื้อหาของบทเพลงเกี่ยวกับคุณธรรม 8 ประการ ที่ทำให้ทุกคนเป็นคนดีและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขได้แก่

1. ขยัน	5. สุภาพ
2. ประหยัด	6. สะอาด
3. ความซื่อสัตย์	7. สามัคคี
4. มีวินัย	8. มีน้ำใจ

ขั้นสอน

- แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข สรุปข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
- นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
- ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากการนำเสนอผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

- ครูสรุปการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขต้องมีความสามัคคีปรองดองกันและรู้จักวิธีปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยคุณธรรม 8 ประการ
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่องการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม
- ไตร่ตรอง ให้นักเรียนคิดพิจารณาถึงสิ่งที่นักเรียนอยากให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อนักเรียนและหากอยากให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเราอย่างนี้เราควรจะทำอย่างไร

คาบที่ 2 ทำดีสร้างสุข

ขั้นนำ

- ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง “เด็กเอ๋ยเด็กดี” เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเพลง เด็กเอ๋ยเด็กดี

ขั้นสอน

- ครูแจกใบความรู้เรื่อง หลักธรรม สังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขให้กับนักเรียน
- ให้นักเรียนอ่านใบความรู้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 พร้อมกัน ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สمانัตตตาและร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 จากใบความรู้
- ให้นักเรียนดูนิทาน เรื่อง “ผักบุ้งอยากมีเพื่อน”
- ร่วมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาจากนิทานว่าตรงกับหลักธรรมในข้อใดของสังคหวัตถุ 4
- นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสมร่วมกันอภิปรายความหมายและหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4
- ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ครูให้คำแนะนำความถูกต้องจากการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

- ครูสรุปหลักธรรมที่ช่วยให้การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต่อสังคหวัตถุ 4 กล่าวคือ รู้จักเสียสละ พุดจาสุภาพอ่อนหวาน ทำงานเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น วางตัวอย่างเหมาะสม

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่องหลักธรรมสังคหวัตถุ 4
- ใ้ไตร่ตรองใ้ให้นักเรียนทำใบงานในหัวข้อนี้จะทำอย่างไรถ้าต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.1 คลิปเพลงคุณธรรม 8 ประการ จาก

www.youtube.com/watch?v=Pt3b2MOWOgQ&feature=related

5.1.2 ใบความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

5.1.3 คลิปเพลง เด็กเอ๋ยเด็กดี จาก <http://www.youtube.com/watch?v=ZQmnt1L8AQU>

5.1.4 ใบความรู้เรื่อง หลักธรรมสังคหวัตถุ 4

5.1.5 คลิปนิทานเรื่อง ผักบุ้งอยากมีเพื่อน จาก

<http://www.youtube.com/watch?v=IYMstXJi4CU&feature=related>

5.1.6 ใบงาน ฉันจะทำอย่างไรถ้าต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 ห้องจริยธรรม

6. วัดและประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล

6.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นกลุ่ม

6.3 ผลคะแนนจากใบงานการเรียนรู้

ใบความรู้

เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และร่วมกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า เป็นสังคมสันติสุข ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของสังคมมีความสุขเช่นกัน

ในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขนั้น สมาชิกในสังคมควรปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ จนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงตรงตามเวลา รวมทั้งความรับผิดชอบเมื่องานล้มเหลว และพยายามหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่เกี่ยงงานผู้อื่น
2. มีระเบียบวินัย หมายถึง การเป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน กฎหมาย และข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติที่ตนเอง ครอบครัว และสังคมกำหนดไว้ รวมทั้งหลักศาสนาต่างๆ ที่สังคมยึดถือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของสมาชิกในสังคม ผู้ที่มีระเบียบวินัยจะต้องให้ความเคารพและปฏิบัติตามประเพณีที่งดงามของสังคมนั้นๆ ด้วย จึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความสุข
3. มีความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกงหลอกลวงหรือเอาเปรียบผู้อื่น และมีความจริงใจต่อผู้อื่น เช่น การไม่นอกใจระหว่างสามีและภรรยา การไม่พูดเท็จให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย การไม่ลักทรัพย์ เป็นต้น
4. มีความสามัคคี หมายถึง การที่ทุกคนมีความพร้อมกาย พร้อมใจ และพร้อมความคิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ หรือช่วยกันคิดสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดแก่ส่วนรวม ไม่คิดเพื่อประโยชน์ส่วนตน
5. มีความเสียสละ หมายถึง การปฏิบัติตนโดยการเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา ในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม เช่น การบริจาคสิ่งของหรือเงิน การให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งที่ดีๆ ให้กับผู้อื่น เป็นต้น
6. ยึดหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันตามพระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสอนที่ทำให้พุทธศาสนิกชนเป็นคนรักสันติ รักอิสระ มินิสัยโอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณาต่อกัน ได้แก่

1) **พรหมวิหาร 4** หมายถึง ธรรมประจำใจที่ทำให้เป็นพรหมหรือให้เสมอพรหม ในทางปฏิบัติ หมายถึง คุณธรรมของผู้ใหญ่ซึ่งต้องมีประจำในใจอยู่ตลอดเวลา มี 4 ประการ คือ

- (1) เมตตา คือ ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข
- (2) กรุณา คือ ความสงสาร มีความปรารถนาช่วยเหลือผู้อื่นหรือสัตว์ที่ประสบทุกข์ให้พ้นจากความทุกข์

(3) มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

(4) อุเบกขา คือ ความวางเฉยหรือความรู้สึกเป็นกลาง ไม่ดีใจ เสียใจเมื่อเห็นผู้อื่นประสบความสุขหรือความทุกข์

2) **สังคหัตถ์ 4** หมายถึง ธรรมสำหรับสงเคราะห์หรือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ได้แก่

(1) ทาน คือ การให้ แบ่งปัน เสียสละ

(2) ปิยวาจา คือ การกล่าววาจาสุภาพอ่อนหวาน

(3) อัตถจริยา คือ การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

(4) สมานัตตตา คือ การวางตัวเหมาะสม เสมอต้น เสมอปลาย

ลักษณะของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม

การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกในสังคมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่อาศัยอยู่

2. สมาชิกในสังคมประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรมประเพณีที่ดีงาม รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดความทุกข์ต่อตนเองและผู้อื่น

3. สมาชิกในสังคมนับถือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวกัน โดยการสงเคราะห์ญาติอยู่เสมอ มีน้ำใจ รักใคร่สนิทสนมคุ้นเคยกัน ทำให้สังคมอบอุ่นและมีความสุข

4. สมาชิกในสังคมมีคุณธรรม จริยธรรม เช่น มีพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา มีความเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา ในการช่วยเหลือผู้อื่น

ใบความรู้

สังคหวัตถุ 4

สังคหวัตถุ 4 หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของๆตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมภ ไม่เห็นแก่ตัว เราควรคำนึงอยู่เสมอว่า ทรัพย์สินของที่เราหามาได้ มิใช่สิ่งจริงยั่งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

2. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสำหรับกาลเทศะ พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น วิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้น จะต้องพูดโดยยึดถือหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

เว้นจากการพูดเท็จ

เว้นจากการพูดส่อเสียด

เว้นจากการพูดคำหยาบ

เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

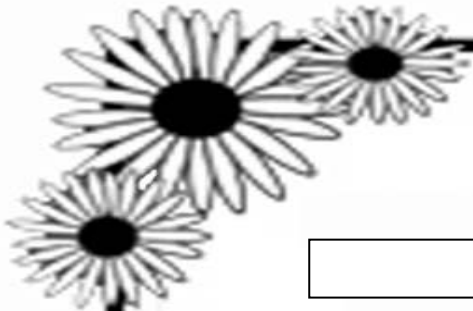
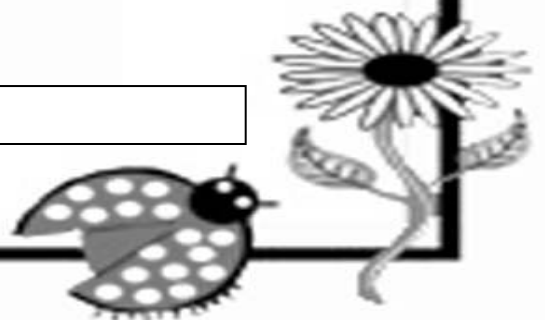
3. อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤตินในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

4. สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอด้านเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยม และไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย

ใบงาน

ฉันจะทำอะไรถ้าต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นรายบุคคล

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล	มีความตั้งใจ ในการทำงาน			มีความ รับผิดชอบ			ตรงต่อเวลา			ความสะอาด เรียบร้อย			ผลสำเร็จ ของงาน			รวม 15 คะแนน
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	=	ดี	ให้	3
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	2
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุง	ให้	1

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11 – 15	ดี
6 – 10	พอใช้
1 – 5	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่

สมาชิกของกลุ่ม 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....

ลำดับที่	พฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ		
		3	2	1
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ = ดี ให้ 3
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ 2
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุง ให้ 1

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11 – 15	ดี
6 – 10	พอใช้
1 – 5	ปรับปรุง

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 บอกความหมายความสำคัญ บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติตนในการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน
- 1.2 บอกผลดีของความเป็นหนึ่งเดียวกันและผลเสียของความแตกแยก

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ด้านความรู้
 - 2.1.1 บอกบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
 - 2.1.2 ความสามัคคีในการทำงาน
 - 2.1.3 บอกหลักการปรองดองการแบ่งปันซึ่งกันและกัน
- 2.2 ด้านทักษะ
 - 2.2.1 บอกบทบาทหน้าที่ในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียว
 - 2.2.2 การปฏิบัติตนเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียว
 - 2.2.3 บอกผลเสียของความแตกแยก
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ
 - 2.3.1 ใฝ่เรียนรู้
 - 2.3.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความหมาย ความสำคัญบทบาท หน้าที่และแนวทางการปฏิบัติตนในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน
- 3.2 ผลดีของความเป็นหนึ่งเดียวกันและผลเสียของความแตกแยก

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 หนึ่งใจเดียวกัน

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง ท้องกับอวัยวะอื่นๆ และสนทนาเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้

ขั้นสอน

- ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับนิทานดังนี้

- มีอวัยวะใดบ้าง
- อวัยวะแต่ละชนิดมีหน้าที่อะไร
- เพราะเหตุใดต้องจึงรู้สึกหิวโหย
- เพราะเหตุใด มือ ขา ปาก ฟัน จึงไม่มีแรง
- ถ้านักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของอวัยวะนักเรียนจะได้อย่างไร

- ครูสนทนาซักถามความหมายของการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี พร้อมทั้งยกตัวอย่าง
- ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการทำงานที่มีผู้นำและการเป็นผู้ตามที่ดีโดยครูให้คำแนะนำ

ขั้นสรุป

- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทบาทหน้าที่การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
- นักเรียนได้ตรงเจียบๆ สักครูหนึ่ง แล้วครูร่วมสนทนากับนักเรียนโดยถามถึงบทบาทที่นักเรียนเป็นอยู่ในแต่ละสถานที่ เช่น อยู่โรงเรียน บทบาทเป็นนักเรียน หน้าที่ของนักเรียนต้องทำอะไร อยู่บ้าน บทบาทของลูก หน้าที่ของนักเรียนทำอะไร ถ้าแต่ละคนไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนจะเกิดอะไรขึ้น

คาบที่ 2 น้าหนึ่งใจเดียว

ขั้นนำ

- ครูเล่านิทานเรื่องความสามัคคีของมดและสนทนาวเคราะห์เนื้อหาและข้อคิดที่ได้จากนิทาน

ขั้นสอน

- ครูอธิบายความหมายของความสามัคคี ประโยชน์ โทษของความไม่สามัคคีให้นักเรียนฟัง
- นักเรียนยกตัวอย่างกิจกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคีในชีวิตประจำวันหรือที่พบเห็น
- แบ่งกลุ่มนักเรียนแสดงกิจกรรมที่เกี่ยวกับความสามัคคี กลุ่มละ 5 คน
- ครูให้คำแนะนำในการทำกิจกรรม

ขั้นสรุป

- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความหมายและแนวปฏิบัติตนการเป็นผู้มีความสามัคคี
- นักเรียนได้ตรงเจียบๆ สักครูเกี่ยวกับการเป็นผู้รักสามัคคี

คาบที่ 3 ร่วมจิตร่วมใจ

ขั้นนำ

- ครูเล่านิทานเรื่องผึ้งเสียรังและสนทนาซักถามเนื้อหาและข้อคิดที่ได้

ขั้นสอน

- ครูสนทนาซักถามความหมายของความปรองดองการแบ่งปันซึ่งกันและกันพร้อมยกตัวอย่าง
- ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ควรใช้ความปรองดองหรือการแบ่งปัน

- สนทนาซักถามและให้นักเรียนยกตัวอย่างประโยชน์ของการนำความปรองดองและการแบ่งปันมาใช้
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแสดงบทบาทสมมติเหตุการณ์ที่ควรใช้การปรองดองและการแบ่งปัน

ขั้นสรุป

- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปการใช้หลักความปรองดองและการแบ่งปันในการทำงานและการอยู่
- ให้นักเรียนใคร่ครวญเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้โดยจินตนาการถึงห้องเรียนที่ขาดความสามัคคีจะเกิดผลอย่างไร รวมแสดงความคิดเห็นพร้อมยกตัวอย่างประกอบ แล้วสรุปเรื่องการปรองดองอีกครั้ง

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

- 5.1.1 นิทานเรื่องท้องกับอวัยวะ
- 5.1.2 นิทานเรื่องความสามัคคีของมด
- 5.1.3 สื่อ CAI
- 5.1.4 นิทานเรื่องผึ้งเลี้ยงรัง

5.2 แหล่งการเรียนรู้

- 5.2.1 ห้องสมุด
- 5.2.1 ห้องจริยธรรม

6. วัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตพฤติกรรม
- 6.2 สังเกตการตอบคำถาม

นิทานการทำงานอย่างมีความสุข จากเรื่อง ท้องกับอวัยวะอื่นๆ

วันหนึ่งบรรดาอวัยวะต่างๆของร่างกายอันได้แก่ มือ ขา ปาก และฟันเป็นต้น เห็นว่าพวกตนทำงานกันด้วยความเหน็ดเหนื่อย แต่ท้องนั้นอยู่เฉยๆ ก็ได้รับอาหารโดยไม่ต้องออกแรงอะไรเป็นการเอาเปรียบผู้อื่น อวัยวะทั้งหลายจึงพากันประท้วง โดยขาไม่ยอมเดินไปหาอาหาร มือไม่ยอมหยิบอาหาร ปากไม่ยอมอ้าและฟันไม่ยอมเคี้ยวอาหารด้วยเหตุนี้ในเวลาไม่นานนัก ท้องจึงรู้สึกหิวโหย แต่เมื่อไม่มีอาหารจึงไม่อาจย่อยและส่งไปเลี้ยงอวัยวะอื่นๆได้ มือ ขา ปากและฟัน ต่างก็รู้สึกอ่อนเพลียไม่มีเรี่ยวแรง และเริ่มเข้าใจว่าแท้ที่จริงท้องนั้นก็ทำหน้าที่ของตนเช่นกัน ไม่ได้อยู่เฉยๆ อย่างที่พวกตนคิดแต่แรก หลังจากท้องอวัยวะทุกส่วนของร่างกายร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอีกครั้งร่างกายก็กลับแข็งแรงสมบูรณ์เหมือน

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : ทุกคนต้องทำงานไปตามหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ซึ่งต่างก็มีบทบาทและความสำคัญเช่นเดียวกัน

ไม่มีใครเคยบอกว่า One man show คือการทำงานที่ดีที่ได้ผลดีที่สุด การอยู่ร่วมกับคนอื่นด้วยความเอื้ออาทรเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่มนุษย์ธรรมดาคนหนึ่งพึงต้องมี คุณไม่รู้หรือว่าคุณต้องการความช่วยเหลือจากใคร เมื่อใด จำไว้ว่าคุณไม่ใช่ผู้วิเศษมาจากไหน งานบางอย่างต้องการพลังสร้างสรรค์ ถ้าพวกเขาไม่ร่วมมือกับคุณบ้างจริงๆ คุณอาจทำงานได้อีกกว่านี้

ความสามัคคีของมด

มีแมลงตัวหนึ่งได้ตกลงท่ามกลางฝูงมด ประมาณ 10 ตัว แม้ว่าแมลงจะมีขนาดใหญ่กว่ามด แต่เมื่อถูกฝูงมดรุมกัด ในขณะที่มันพยายามดิ้นเพื่อให้รอดพ้นจากการทำร้าย แต่แมลงตัวใหญ่ก็ทำได้แค่เพียงสะบัดให้มดประมาณ 5 ตัว หลุดออกไปเท่านั้น ในขณะที่นั้นมดฝูงใหญ่ไม่ต่ำกว่า 100 ตัวก็มารุมกัดแมลง จนมันต้องพ่ายแพ้ถึงแก่ความตายในที่สุดฝูงมดช่วยกันแบกซากแมลงกลับรัง ในระหว่างทาง มดตัวหนึ่งก็ได้ขออ้างถึงความสามารถของตน โดยการตรงเข้าไปแบกหนวดครึ่งเส้นของแมลง แต่ปรากฏว่าแม้เพียงหนวดครึ่งเส้นของแมลง มันก็ไม่สามารถที่จะแบกได้ ครั้นเมื่อมันมองเพื่อน ๆ ที่ช่วยกันแบกแมลงยักษ์กลับรังอย่างสบาย มันจึงตะโกนเรียนเพื่อน ๆ มาช่วยกันแบกหนวดที่มันไม่สามารถจัดการได้ เมื่อเพื่อน ๆ ประมาณ 10 ตัวมาช่วยกันก็สามารถขนหนวดแมลงกลับรังได้ราวกับไม่ได้ไม่ได้แบกอะไรเลย

นิทานชาดก : คุณสมบัติของผู้นำ

ในสมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่วัดเชตวัน เมืองสาวัตถีทรงปรารภโอวาทของพระราชา ได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธก ว่า...

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพระฤๅษีบำเพ็ญเพียรอยู่ในป่าหิมพานต์ มีรากไม้และผลไม้เป็นอาหาร ในสมัยนั้น พระเจ้าพรหมทัดขึ้นครองราชย์สมบัติในเมืองพาราณสี พระองค์เป็นผู้รังเกียจความไม่ดี วันหนึ่งทรงดำริว่า “เราปกครองเมืองมานี้ มีใครเดือนร้อนและกล่าวโทษของเราหรือเปล่าหนอ” จึงทรงแสวงหาอยู่ทั้งในวังและนอกวังก็ไม่พบเห็นใครกล่าวโทษพระองค์ ทรงปลอมพระองค์ไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ก็ไม่พบเห็น จึงแะเข้าไปในป่าหิมพานต์เข้าไปสนทนากับฤๅษีด้วยทำที่เป็นคนหลงทาง ฤๅษีได้ทำการต้อนรับด้วยผลไม้ป่านานาชนิด พระราชาปลอมได้เสวยผลไม้ป่ามีรสหวานอร่อยดี จึงถามถึงสาเหตุที่ทำให้ผลไม้มีรสหวานอร่อยดี ฤๅษีจึงทูลว่า “ท่านผู้มีบุญ เป็นเพราะพระราชาครองราชย์โดยธรรมเป็นแน่ ผลไม้จึงมีรสหวานอร่อยดี” พระราชาปลอมสงสัยจึงถามอีกว่า “ถ้าพระราชาไม่ครองราชย์โดยธรรม ผลไม้จะมีรสชาติเป็นเช่นไรละพระคุณเจ้า” ฤๅษีตอบว่า “ผลไม้ก็จะมีรสขมฝาด หมครรสชาติไม่อร่อยละโยม” พระราชาปลอมสนทนาเสร็จแล้วก็อำลาฤๅษีกลับคืนเมืองไป

พระราชาทรงทำการทดลองคำพูดของพระฤๅษีด้วยการไม่ประพฤติปฏิบัติธรรมเป็นปีแล้วกลับไปหาฤๅษีอีก ฤๅษีก็ทำการต้อนรับด้วยผลไม้ พอผลไม้เข้าปากเท่านั้นก็ต้องถ่มทิ้งไป เพราะผลไม้มีรสขมฝาด ฤๅษีจึงแสดงธรรมว่า “โยม..คงเป็นเพราะพระราชามีครองราชย์โดยธรรมแน่วเลย ธรรมดาฝูงโคว่ายน้ำข้ามแม่น้ำ จำฝูงว่ายคตฝูงโคก็ว่ายคตตามกันไป เหมือนหมู่มนุษย์ถ้าผู้นำมนุษย์ประพฤติไม่เป็นธรรม ประชาชนก็ประพฤติไม่เป็นธรรมเช่นเดียวกัน พระราชาผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ทวยราษฎร์ก็เป็นทุกข์ทั่วกัน ถ้าจำฝูงโคว่ายน้ำตรง ฝูงโคก็ว่ายตรงเช่นกัน เหมือนหมู่มนุษย์ถ้าผู้นำประพฤติเป็นธรรม ประชาชนก็ต้องประพฤติเป็นธรรมเช่นกัน พระราชาผู้ตั้งอยู่ในธรรม ทวยราษฎร์ก็อยู่ร่มเย็นเช่นกัน” พระราชาสดับธรรมของพระฤๅษีแล้วจึงแสดงพระองค์เป็นพระราชาก็ให้พระฤๅษีทราบ ให้ฤๅษีแล้วกลับคืนเมืองประพฤติตั้งตนอยู่ในทศพิธราชธรรมเช่นเดิม ทำให้สรรพสิ่งทั้งปวงกลับเป็นปกติตามเดิม

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : ผู้นำที่ดีต้องเป็นตัวอย่างและที่พึ่งของประชาชนได้และเป็นไปได้เพื่อความสงบสุขของประชาชน

นิทานผิงเสียว

ในป่าแห่งหนึ่ง มีรังผิงขนาดใหญ่ ภายในรังมีผิงมากมายนับพันตัว ทั้งหมดอยู่ภายใต้การดูแลของราชินีผิง นอกจากนั้นจะเป็นผิงงาน ซึ่งแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ ผิงทหาร ผิงก่อสร้าง ผิงเสบียง และผิงตรวจการ ซึ่งมีหน้าที่เฝ้าระวังอันตรายจากศัตรูภายนอกที่บุกรุกเข้ามา เมื่อมีศัตรูเข้ามา ผิงตรวจการจะรีบแจ้งกับผิงทหาร เพื่อเตรียมกองทัพสำหรับออกรบ เหล่าศัตรูจะหมายปองสมบัติที่มีค่าของผิง เป็นของเหลวสีทองอร่ามรสชาติโอชะ นั่นคือ “น้ำผิง” นั่นเอง ศัตรูคู่อาฆาตของเหล่าผิงทั้งหลายก็คือหมินั่นเองที่ผ่านมาแม้ว่าศัตรูจะตัวใหญ่และมีกำลังมากกว่า เหล่าผิงก็อาศัยความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันสามารถขับไล่ศัตรูไปได้ ในบรรดาผิง มีผิงตรวจการตัวหนึ่งมีนิสัยเกียจคร้าน ในเวลาว่างมันจะเอาเวลาไปเที่ยวเล่น ชมดอกไม้และ ชวนผิงตัวอื่นเล่นสนุก พอถึงเวลาต้องเข้าเวรตรวจการก็มักจะหลับ

วันหนึ่ง ขณะที่ผิงตัวนี้เข้าเวรอยู่ มันก็หลับ เหมือนอย่างทุกครั้ง ขณะนั้นเองหมินตัวหนึ่งผ่านมา มันได้กลิ่นของน้ำผิงมาจากรังผิง มันจึงเดินตามกลิ่นไป มันเดินผ่านผิงตรวจการซึ่งหลับอยู่จนมาถึงหน้ารังผิง ขณะนั้นเหล่าผิงทหารยังคงพักผ่อนอยู่ในรัง รวมทั้งผิง ตัวอื่นๆซึ่งไม่รู้ตัวว่ากำลังมีภัยเข้ามาเยือน ขณะนั้นผิงตัวหนึ่งตื่นขึ้นมันค่อยๆเดินออกมานอกรัง ทันใดมันก็ต้องตื่นตะลึง “หมี หมี มีหมีบุกมา มีศัตรู บุกรุก ทุกคนตื่นเร็ว” ไม่ทันการฉะเสียแล้ว มืออันใหญ่โตกำลังล้วงเข้าไปในรังผิงกวาดทุกอย่างที่ขวางหน้า เจ้าหมีกำลังหาน้ำผิงอยู่ เหล่าผิงต้องกระเด็นและล้มตายเป็นจำนวนมาก

เวลาผ่านไปพักใหญ่ เจ้าผิงตรวจ การตื่นขึ้นมาและกลับมารัง “เฮ้ ทำไมไม่มีคนมาเปลี่ยนเวร กับข้าล่ะ” แต่ภาพที่มันเห็นคือ สภาพของซาก รังผิง ที่รุ่งรัง แดกกระจายจนไม่เหลือชิ้นดี ซากศพของเพื่อนพ้อง และผู้บาดเจ็บอีกจำนวนมาก เจ้าผิงตรวจ การต้องกลายเป็นผิงบาปไปตลอด เพราะการที่มันไม่ทำหน้าที่ของตนเองให้ดี ทำให้

ไม่เห็นผู้บุกรุก และไม่ มาแจ้งเตือน ทำให้สิ่งทหารเตรียมตัวไม่ทัน จนพี่น้องและบ้านของมันต้องล้มตายและพังพินาศ เจ้าสิ่งเสีย ใจที่ไม่มีเพื่อน ไม่พ่อ ไม่มีแม่ ไม่มีอะไรเหลืออีกแล้ว เพราะเราคนเดียวถ้าเราทำหน้าที่ของเรา ก็คงไม่เกิด เรื่องร้ายอย่างนี้

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 บอกสิ่งสร้างทางธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเราและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น
- 1.2 เขียนแผนผังสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัวเรา

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

- 2.1.1 ผู้เรียนบอกที่มา ประเภท และเขียนประโยชน์ของสิ่งสร้างทางธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเราได้ มีความรู้ในการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งสร้างทางธรรมชาติ

2.2 ด้านทักษะ

- 2.2.1 ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการใช้สิ่งสร้างทางธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเราได้อย่างมีคุณค่า

2.3 ด้านคุณลักษณะ

- 2.3.1 ผู้เรียนสามารถช่วยกันรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชนให้ยั่งยืนได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 รู้จักสิ่งสร้างในธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา และสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น
- 3.2 จำแนกสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัวเรา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ธรรมชาติพาเพลิน (รู้จักสิ่งสร้างในธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา)

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูโฆษณา ของ ปตท. เรื่อง ถ้าไม่มีพลังงานจะเป็นอย่างไร
- ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงความสำคัญพลังงานซึ่งเป็นสิ่งสร้างที่เป็นธรรมชาติ เช่น ก๊าซ น้ำมัน เป็นต้น

ขั้นสอน

- ครูนำภาพสิ่งสร้างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมาให้นักเรียนดู แล้วตอบคำถามดังนี้
 - จากภาพมีสิ่งสร้างทางธรรมชาติใดเป็นสิ่งที่มีชีวิต สุ่ม 4 - 5 คน
 - จากภาพมีสิ่งสร้างทางธรรมชาติใดเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต สุ่ม 4 - 5 คน
 - จากภาพมีสิ่งสร้างทางธรรมชาติประเภทไหนแล้วไม่หมดไปบ้าง ช่วยกันยกตัวอย่าง

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 – 5 สันทนาเกี่ยวกับประสบการณ์การไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ของสมาชิกในกลุ่มทุกคน ถึงความประทับใจในการเป็นธรรมชาติ ความน่าตื่นตาตื่นใจ เรื่องเรื่องที่ดีที่สุด แล้วให้ตัวแทนกลุ่ม ออกมานำเสนอ ทีละจนครบทุกกลุ่ม
- ครูแจกใบงาน ธรรมชาติพาเพลิน ให้นักเรียนวาดภาพธรรมชาติ 1 ภาพ พร้อมตกแต่งภาพให้สวยงามโดยในระหว่างทำงาน ครูเปิดเพลง โลกสวยด้วยมือเรา ให้นักเรียนฟัง

ขั้นสรุป

- ครูสรุปประโยชน์ของสิ่งสร้างที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น
 - ต้นไม้/ป่าไม้ เป็นต้นน้ำ ปลุกที่อยู่อาศัย ให้ออกซิเจน
 - ดวงอาทิตย์ ใช้พลังงาน ความอบอุ่น ให้แสงสว่าง
- ครูให้นักเรียนร้องเพลงโลกสวยด้วยมือเรา โดยฝึกร้องตามครู
- ให้นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่ว่าถ้าโลกของเราไม่มีพลังงานจะอย่างไร

คาบที่ 2 มนุษย์สร้าง (รู้จักสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น)

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูการ์ตูน เรื่อง ภัยพิบัติสิ่งแวดล้อม ตอนสิ่งแวดล้อมของเรา
- ขั้นสอน
 - ครูให้นักเรียนดูภาพสำนวนไทย ที่เกี่ยวกับธรรมชาติแล้วให้นักเรียนทาย โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 4-5 คน กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ เช่น ไก่กินข้าวเปลือก ใจปลาชิว ตีปลาหน้าไซ เป็นต้น
 - ให้นักเรียนดูภาพสำนวนไทยที่มีทั้งสิ่งสร้างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งสร้างทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยให้นักเรียนช่วยกันสังเกต แล้วตอบคำถาม ประมาณ 5 ภาพ
 - ครูนำนักเรียนเดินสำรวจรอบๆ บริเวณอาคารเรียน จนถึงโรงอาหาร เป็นกลุ่ม ให้นักเรียนสังเกตสิ่งที่พบเห็นระหว่างเดินสำรวจ โดยให้หัวข้อดังนี้
 - สิ่งใดเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งใดเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคม (ในระหว่างให้นักเรียนเก็บขยะที่พบเจอระหว่างทาง)

ขั้นสรุป

- ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาเล่าสิ่งที่พบเจอขณะเดินสำรวจสถานที่ โดยให้นักเรียนบอกเฉพาะสิ่งสร้างทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น กลุ่มละ 1 อย่าง จนครบ ทุกกลุ่ม
- ครูสรุปบทเรียนถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
- ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนไตร่ตรองคิดวิเคราะห์ดังนี้
 - เพราะอะไรครูถึงให้นักเรียนเก็บขยะมาขณะเดินสำรวจ
 - ครูใช้คำถามว่า ขยะ คือ สิ่งสร้างจากธรรมชาติหรือไม่

- ครูใช้คำถามว่า ขยะ คือ สิ่งสร้างจากสังคมหรือไม่

คาบที่ 3 พึ่งพาสิ่งสร้าง

(การพึ่งพาสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัวเรา)

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูโฆษณาของ ปตท. เรื่อง ปิด ปลุกจิตสำนึกในการประหยัดพลังงาน

ขั้นสอน

- ครูทบทวนความรู้เรื่องสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้คำถามดังนี้
 - บ้าน สร้างโดยใช้วัสดุใดบ้าง (ไม้ , น้ำ , หิน เป็นต้น)
 - นักเรียนเดินมาโรงเรียน โดยทางใด (รถยนต์ รถโดยสาร รถจักรยาน เป็นต้น)
 - เครื่องบิน และ รถ จะเคลื่อนที่ได้ต้องอาศัยสิ่งใด (น้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซ เป็นต้น)
- ครูอธิบายสรุปถึงการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- ครูถามนักเรียนคิดว่า ขนมห้าง 5 ก้อน กับปลา 2 ตัว เพียงพอกับคน 2,00 คนหรือไม่ เพราะเหตุใด?
- หลังจากนั้นเล่านิทานเรื่อง “พระเยซูเจ้าทรงทำอัศจรรย์ทวีขนมห้าง 5 ก้อน กับ ปลา 2 ตัว” พร้อมทั้งคำถามประกอบดังนี้
 - ถ้านักเรียนเป็นเด็กคนที่มีขนมห้างบาร์เลย์ห้าก้อนกับปลาสองตัว จะทำอย่างไร?
 - ข้อคิดที่ได้จากการฟังเรื่องนี้คืออะไร(ความสามัคคี ความอยู่อย่างพอเพียง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น)
- ครูให้นักเรียนคิดคำขวัญ เกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยกันระหว่าง สิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น

ปลูกต้นไม้วันนี้เพื่อสันติภาพของโลกในวันหน้า

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการจำแนกและการพึ่งพากันระหว่างสิ่งสร้างทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับคนในชุมชน ด้วยการดูเพลงโลกอยู่ทนคนอยู่นาน
- ให้นักเรียนใคร่ครวญเสียๆ สักครูหนึ่ง แล้วยกตัวอย่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราที่ต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเช่น การปลูกบ้านต้องนำวัสดุทางธรรมชาติมาผลิต เราต้องปลูกต้นไม้ชดเชยเพื่อให้เกิดสมดุล

5 สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.1 คลิปโฆษณา ปตท. เรื่อง ถ้าไม่มีพลังงานจะเป็นอย่างไร

(<http://www.youtube.com/watch?NR=1&v=sAaUnGOGikE&feature=endscreen>)

5.1.2 คลิปการ์ตูน เรื่อง ภัยไซไฟสิ่งแวดล้อม ตอน สิ่งแวดล้อมของเรา

(<http://www.youtube.com/watch?v=I0Wdy01qpYk>)

5.1.3 คลิปโฆษณา ปตท. เรื่อง ปิด ปลุกจิตสำนึกประหยัดพลังงาน

(http://www.youtube.com/watch?v=lxdmxi_Dmic&NR=1&feature=endscreen)

5.1.4 คลิปเพลง โลกอยู่ทนคนอยู่นาน ([http://www.youtube.com/watch?v=JAv-](http://www.youtube.com/watch?v=JAv-zhppokk&feature=related)

[zhppokk&feature=related](http://www.youtube.com/watch?v=JAv-zhppokk&feature=related))

5.1.5 คลิปเพลง “โลกสวยด้วยมือเรา”

5.1.6 ใบความรู้ “สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ”

5.1.7 ใบความรู้ เรื่อง สิ่งสร้างทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น

5.1.8 ใบกิจกรรม สิ่งสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น

5.1.9 ใบความรู้ พระเยซูเจ้าทรงทำอัศจรรย์ที่วีนมมิง

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ใบงาน ธรรมชาติพาเพลิน

5.2.2 ห้องศูนย์การเรียนรู้Activeboard

5.2.3 ห้องจริยธรรม

5.2.4 อินเทอร์เน็ต

6. วัดและประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล

6.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นกลุ่ม

6.3 ผลคะแนนจากใบงานการเรียนรู้

6.4 แบบสอบถามความคิดเห็น

ภาคผนวก
ใบความรู้ เรื่อง สิ่งสร้างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมมีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตเกิดจากการกระทำของมนุษย์หรือมีอยู่ตามธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีสิ่งที่มีชีวิต

เช่น อากาศ ดิน หิน แร่ธาตุ น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง ทะเลสาบ ทะเล มหาสมุทร

สิ่งแวดล้อมที่มีสิ่งที่มีชีวิต

เช่น พืชพรรณสัตว์ต่าง ๆ สัตว์ป่า ป่าไม้ สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

สิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะมนุษย์เป็นตัวละครสำคัญยิ่งที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงทั้งในทางเสริมสร้างและทำลาย
จะเห็นว่า ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ต่างกันที่สิ่งแวดล้อมนั้นรวมทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏอยู่รอบตัวเรา ส่วนทรัพยากรธรรมชาติเน้นสิ่งที่อำนวยประโยชน์แก่มนุษย์มากกว่าสิ่งอื่น

ใบความรู้ เรื่อง สิ่งสร้างทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น

แบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

2.1 สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete Environment) ได้แก่ บ้านเรือน ถนน สนามบิน เขื่อน โรงงาน วัด

2.2 สิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract Environment) ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา กฎหมายระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

ใบงาน ธรรมชาติพาเพลิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งสร้างทางธรรมชาติที่นักเรียนเกิดความประทับใจจากการเดินทาง แล้วเขียนคำขวัญเกี่ยวกับสิ่งสร้างจากธรรมชาติ

คำขวัญ สิ่งสร้างจากธรรมชาติ

ใบกิจกรรม เรื่อง สิ่งสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น
 ภาพภาพสำนวนไทย

ใบความรู้ เรื่อง "พระเยซูเจ้าทรงทำอัศจรรย์ทวีขนมปัง" (ยอห์น 6:1-15)

หลังจากที่ พระเยซูเจ้าเสด็จข้ามทะเลสาบกาลิลี หรือที่เบเรียส ประชาชนจำนวนมาก ตามพระองค์ไป เพราะเห็นเครื่องหมายอัศจรรย์ที่ทรงกระทำแก่ผู้เจ็บป่วย พระองค์เสด็จขึ้นไปบนภูเขา ประทับที่นั่นพร้อมกับบรรดาศิษย์

ขณะนั้นใกล้จะถึงวันฉลองปีศาจของชาวยิว พระเยซูเจ้าทรงเงพระพักตร์ ทอดพระเนตรเห็นประชาชนจำนวนมากที่มาเฝ้า จึงตรัสแก่ฟิลิปว่า “พวกเราจะซื้อขนมปังที่ไหนให้คนเหล่านี้กิน” พระองค์ตรัสดังนี้เพื่อทดลองใจเขา แต่พระองค์ทรงทราบแล้วว่าพระองค์จะทรงทำ

ประการใด ฟิลิปทูลตอบว่า “ขนมปังสองร้อยเหรียญแจกให้คนละนิดก็ไมพพอ” ศิษย์อีกคนหนึ่งคือ อันดรูว์ น้องของ ซีโมน เปโตร ทูลว่า “เด็กคนหนึ่งที่นี่มีขนมปังบาร์เล่ย์ห้าก้อนกับปลาสองตัว ขนมปังและปลาเพียงเท่านี้จะพออะไรสำหรับคนจำนวนมากเช่นนี้” พระเยซูเจ้าตรัสว่า “จงบอกประชาชนให้นั่งลงเถิด” ที่นั่น มีหญ้าขึ้นอยู่ทั่วไป เขาจึงนั่งลง นับจำนวนผู้ชายได้ถึงห้าพันคน พระเยซูเจ้าทรงหยิบขนมปังขึ้น ทรงขอบพระคุณพระเจ้า แล้วทรงแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่นั่งอยู่ตามที่เขาต้องการ พระองค์ทรงกระทำเช่นเดียวกันกับปลา เมื่อคนทั้งหลายอิ่มแล้ว พระองค์ตรัสแก่บรรดาศิษย์ว่า “จงเก็บเศษขนมปังที่เหลือ อย่าให้สิ่งใดสูญไปเปล่า ๆ”

บรรดาศิษย์จึงเก็บเศษขนมปังบาร์เล่ย์ห้าก้อนที่เหลือนั้น ได้สิบสองกระบุง

“ข้าแต่พระเจ้า พระองค์ทรงทำให้หัวใจของลูกอัมหนา พระองค์ทรงเลี้ยงดูข้าพเจ้าโปรดให้ลูกได้เชื่อสัตย์ต่อพระองค์และกตัญญูต่อพระองค์ อีกทั้งใจดีต่อผู้อื่นดังเช่นที่พระองค์ทรงใจดีต่อลูกด้วยเทอญ อาเมน”

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นรายบุคคล

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล	มีความตั้งใจ ในการทำงาน			มีความ รับผิดชอบ			ตรงต่อเวลา			ความสะอาด เรียบร้อย			ผลสำเร็จ ของงาน			รวม 15 คะแนน
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	=	ดี	ให้	3
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	2
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุง	ให้	1

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11 – 15	ดี
6 – 10	พอใช้
1 – 5	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่

สมาชิกของกลุ่ม 1..... 2.....

3..... 4.....

5..... 6.....

ลำดับที่	พฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ		
		3	2	1
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	=	ดี	ให้	3
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	2
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุง	ให้	1

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11 – 15	ดี
6 – 10	พอใช้
1 – 5	ปรับปรุง